

Pesnikov kraj vabi

Župančičeva rojstna hiša so si ogledali tudi izseljenci

Župančičeva rojstna hiša na Vinici vsako leto privabi veliko ljubiteljev poezije, prevladujejo pa predvsem najmlajši, za katere je pesnik napisal toliko lepih pesmi. Tudi v dopustniških dneh se na Vinici ustavi precej obiskovalcev (te dni prihajajo tudi zaradi zelo zanimive in bogate razstave starin, ki staa jo v Vinici osnovni šoli pripravila šola in kulturno prosvetno društvo z Vinice), oskrbnica hiše Ana Mihelič pa je povedala, da si je obe pesnikovi sobi v juliju in avgustu ogledalo največ Slovencev; prevladovali so predvsem Koprčani, Mariborčani, Celjani in Ljubljani. Pred kratkim se je pred pesnikovo rojstno hišo - te dni jo s prostovoljnimi udarniškim delom obnavljajo člani prosvetnega društva - ustavil tudi avtobus ameriških izseljencev in njihovih otrok. Nad skrbjo Vinčanov za pesnikovo rojstno hišo so bili navdušeni in domačinom so zatrtili, da bodo Belo kuzino in Vinico še obiskali ter da bodo doma znanec priporočili, naj si ogledajo skrbno urejen spominski muzej, ki je posvečen Otomu Župančiču.

OO ZSMS TUDI V KZ „KRKA“

Zadnjo soboto se je številnim novim organiziranim mladinskim aktivom pridružil tudi aktiv KZ „Krka“, TOZD trgovina - mesarstvo. Na ustanovnem sestanku se je zbralo okoli 20 mladincev in mladink - najprej so poslušali poročilo iniciativnega odbora o pripravah na ustanovno konferenco osnovne organizacije ZSMS in o novi organiziranosti ZSMS - po volitvah in po daljšem pogovoru pa so sestavili delovni in akcijski program svoje osnovne organizacije.

OBVESTILO IN PROŠNJA NAROČNIKOM

Prejšnji teden se je odpremi službi Ljubljanskega dnevnika, ki vsako sredo razpošilja tudi naš pokrajinski tednik, pripetila neljuba pomota: neznano število naših naročnikov ni prejelo svoje običajne izdaje lista (z eno ali dvema zvezdicama). Zaradi tega so bili ti naročniki prikrajšani za novice iz svoje občine, kar se je zgodilo tudi v tistih primerih, ko so posamezne trafike prav tako prejele napačno izdajo tednika.

Cerprav smo zaradi tuje napake popolnoma brez moči in neljube zamenjave ni mogoče popraviti, se vsem naročnikom in kupcem Dolenjskega lista opravičujemo za neprijeten spodrsilaj.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA LISTA

Epidemija griže v Straži

Zbolelo je okoli 200 ljudi, predvsem otrok - Simptomi: temperatura in driska

Okoli 200 ljudi, predvsem otrok, z območja Doljne Straže, vavte vasi ter Rumanje in Jurke vasi je zbolelo za nalezljivo grižo, ki jo povzroča klica „Shigella sonnei“

VREME

V sredini tedna je pričel nad Alpe dotekati topel zrak, ki zdržuje po Sloveniji lepo vreme. Pričakujemo poslabšanje vremena z občasnimi padavinami predvidoma okoli sobote.

90. tradicionalne konjske dirke v Sentjerneju so potrdile športni in turistični uspeh prireditve. Če bi bili organizatorji bolj spretni pri pobiranju vstopnine in pri dovozu predvsem brezalkoholnih pijač, bi „sentjernejski petelini“ lahko zadnjo nedeljo do vrha napolnili svojo blagajno. Na sliki: z ene izmed petih novoprežnih voženj, ki je gledalce postregla z lepimi boji in mnogo - prahu. (Foto: Janez Pezelj)

Devetdesete tekme prinesle rekord

Na hipodromu v Sentjerneju se je v nedeljo zbralo okoli 6000 gledalcev

V nedeljo, 17. avgusta, je minilo natančno 90 let, odkar so se po sentjernejskem polju prvič v organizirani tekmi zapodili domači konji in fantje.

V nedeljo je bilo vreme kot naročeno. Na veliko tekmovalno preizkušnjo konj in tekmovalcev pa je prišlo - tako zatrjujejo organizatorji - rekordno število obiskovalcev. Na prenovljenem hipodromu se je zbralo okoli 6000 ljubiteljev konjskih

tekem in imeli so kaj videti. Pred tekmovalnim sporedom je „Klub za konjski šport v Sentjerneju“ obiskovalce presenetil z mikavno revijo plemenskih kobil in podmladka, po reviji pa je gledalcem spregovoril predsednik novomeške občinske

skupščine - pokrovitelj jubilejne prireditve je bila novomeška občina - Jakob Berič, ki je v zanimivem govoru povedal, da so 1961. leta našli v občini 462 avtomobilov in 4.790 konj, štirinajst let kasneje pa kar 6.630 avtomobilov in le še 1400 konj.

In nato se je začelo: v razgreti množici je najbolj završalo, ko je v tretji dirki nastopil domačin Jože Antončič s svojo težko premagljivo Peli. Vsi so uživali v izredno izenačeni in napeti dirki, prav tako pa tudi v galopskih dirkah domačih fantov in v vseh eno in dvovprežnih vožnjah.

Več o prireditvi in rezultate najboljše objavljamo še na športni strani.

J. PEZELJ

DVA NA POHODU AVNOJ-a

Letošnjega pohoda AVNOJ-a sta se iz kočevske občine udeležila mladina Miloš Djokić in Roman Deržek. Pohod, ki je trajal 14 dni, je bil tudi šola mladim za delo na področju ljudske obrambe in samozaščite.

Še vlada zanimanje, odkod kruh

Na tekmovanju traktoristov v Mokronogu 400 gledalcev

„Nekdaj smo hodili na tekmovanja koscev in žanjic, danes pa, te smrdeče pošasti,“ si je zamrmral v brk marsikateri kmet, ki je v petek prišel na pokrajinsko merjenje spretnosti in sposobnosti mladih traktoristov.

Franci Zalokar, tekmovalac Kmetijske zadruge „Krka“ iz Novega mesta, je najprej vsem pokazal kako orjejo mojstri. Franci je bil drugi na zveznem tekmovanju!

Potem so se pomerili drugi orarji. Na kraju je komisija po strogih kriterijih med 12 mladimi združniki prisodila prvenstvo Avgustu Znidarščiču (KZ Trebnje), ki si je „prioral“ 208 točk, pred favoritom Francjem Zalokarjem, ki si je z vrstnikom Janezom Mikličem priboril enako število točk (207).

Kot na pravih športnih tekmovanjih tudi pokali: Slavka Struna za najboljšo žensko oranje. Čestita ji direktor trebanjske Kmetijske zadruge inž. Slavko Nemanic.

Pri sedmih članih, ki so nastopili, je zmagal Ivan Colnar (KZ Novo mesto) z 228 točkami pred Janezom Polhačem (200 točk) in Jožetom Knezom (181 točk). Prvič so tekmovali tudi ženske. Slavka Struna iz Kmetijskega šolskega centra Grm si je „priorala“ 200 točk, Darinka Verbič s Ceste pri Velikem Gabru pa 150.

Predsednik strokovne komisije inž. Jože Starič je ocenil kakovost oranja na tekmovanju za povprečno. Najbolj ga veselilo, da je nastopilo toliko tekmovalcev, da so vzeli tekmovanje sila resno, presenetilo pa je tudi tolikšno število gledalcev.

A. ŽELEZNIK

INLES NA GORENJSKEM

Na Gorenjskem sejmju v Kranju, ki je bil od 8. do 18. avgusta je razstavljala svoje izdelke, se pravi stavbno pohištvo, tudi ribniški INLES. Okna in vrata so bila naprodaj z 9 odstotnim popustom. Občutne popuste so ponujali tudi drugi razstavljalci. INLES je bil, kot kaže, edini razstavljalac z zahodne Dolenjske, se pravi občin Kočevje in Ribnica, saj med ogledom sejma nismo opazili nobenega drugega.

BRIGADIRJI SE POSLAVLJAJO

Konec meseca se bodo zaključile letošnje mladinske delovne brigade na vseh štirih večjih delovnih območjih v naši republici. Zaključne slovesnosti se bodo najprej začele v Suhi krajini in sicer 27. avgusta, dan kasneje bodo spustili brigadirsko zastavo v Haložah, 29. avgusta na Brkinih in 30. avgusta na Kozjanskem. Brigadirji bodo najprej pregledali opravljeno delo, potem pa se s kulturnimi programi za eno leto poslovili.

SODELOVANJE NA NEBU

V novomeškem aero klubu imajo v gosteh člane zagrebškega aero kluba Velika Gorica. To je že druga skupina tega aero kluba, ki se bo izšolala na našem letališču. Fantje in dekleta se usposabljujejo v svojem jadrnem letalu Blanič, ki so ga pripeljali s seboj. Učitelj Jakob Šmid pravi, da vsi zelo dobro napredujejo. To je vsekar lep primer prijateljskega sodelovanja med dvema kluboma.

Na novomeškem letališču se šola tudi skupina „motornjakov“ iz domačega kluba.

S. P.

M. PUČKO IN M. DOKL NA MEDITERANSKIH IGRAH

Na VII. mediteranskih športnih igrah - pričele se bodo 23. avgusta, zaključile pa 6. septembra - bosta med 289 jugoslovanskimi športniki, ki bodo nastopili v 18 športnih panogah, tudi dve Novomeščanki. Stalna državna odbojkarica reprezentantka Marjeta Pučko bo igrala v vrsti odbojkaric, ki imajo lepe možnosti, da osvojijo zlato odličje. V gimnastični državni vrsti pa bo v Alžiriji nastopila letošnja državna prvakinja Maja Dokl. Telovadke imajo manjše inoznost za uspeh, za tretje mesto pa bodo morale premagati Španke. Nekaj več možnosti za uspeh imajo Jugoslovanke v konkurenci posameznic, zlasti Doklova v preskoku in na bradlji.

SLUK - pojem folklore

V umetnosti docela neprimernem okolju je SLUK na Otočcu razgrnil nepozabni svet slovaške folklore

„Dolenjsko poletje '75“ se je izteklo v nedeljo na Otočcu z nastopom slovaškega ljudskega umetniškega kolektiva SLUK.

Najboljša slovaška folklorna skupina, ki je bila ustanovljena leta 1949 zato, da bi poklicno razvijala ljudsko umetnost cele Slovaške, je edinstveno opravila svoje poslanstvo tudi tokrat. Usklajeno do vseh potankosti, s tisto zagnanostjo, ki je dana zgolj pravim umetnikom, je predstavila domača vse folklorne značilnosti Slovaške.

Res edinstven nastop, nepozabno podoživljanje sveta, ki izginja, sveta, ki je le še v umetnosti!

Zategadelj še nekoliko besed o prirediteljih in gledalcih. Oboji

D. RUSTJA

Ob ljudskih glasbilih so prišli do umetniškega izraza plesi, pesmi in noše slovaških pokrajin.

Varčevanje mora v ospredje bolj kot kdajkoli

In zdaj na ameriških tleh! Prva konferenca nevrščenih je bila v Beogradu, v Evropi. Potem je prišla na vrsto Afrika, naslednje leto bo vrh nevrščenih v Aziji. V Limi, na tleh Južne Amerike pripravljajo zdaj zunanji ministri materiale in osnutke resolucij za veliki sestanek drugo leto. Ta bo v Columbu, glavnem mestu države Sri Lanka.

V tem je poenta konference zunanjih ministrov. In še nekaj bi želeli podčrtati: pripravljajna konferenca bo na ameriških tleh. Na tleh novega sveta, kakor pravimo, v zahodnem delu našega sveta. Kaj pomeni to?

Nevrščenim so se zasedali na ameriški celini, v Latinski Ameriki. In to je tisto, kar je v tem trenutku važno. Razširili so svoja krila iz Afrike in Azije še na Latinsko Ameriko. Jugoslavija je edina aktivna članica z evropske celine. Prav v Beogradu je bila leta 1961 prva konferenca nevrščenih - to je bil začetek. Sama ideja nevrščenih pa se je rodila že prej, na brionskem sestanku treh državnikov. Brionsko deklaracijo so podpisali: Tito, Nehru in Naser. V tistem trenutku se je vžgala iskra, ta se je potem razvila v plapolajoč ogenj.

Našo delegacijo vodi sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić. Na konferenci v Limi bodo sprejeli več članic. Predstavniki Čila niso povabili v Limo. Portugalsko bo na konferenci zastopal admiral Rosa Coutinho. Mimogrede naj omenimo, da je na prvi konferenci nevrščenih od držav Latinske Amerike sodelovala samo Kuba. Medtem ko končujemo te vrstice, se je v Limi že začel sestanek koordinacijskega odbora. Sam sestanek zunanjih ministrov bo 25. avgusta, odprl ga bo predsednik Peruja, general Velasco Alvarez.

TELEGRAMI

DAMASK - Jordanski kralj se mudi trenutno v Siriji. Ta obisk ima dvojen pomen: prvič naj (baje) pripravi tla za sirsokjordansko vojaško zvezo. Drugič pa omogoči zblizanje med Jordanijo in palestinskim osvobodilnim gibanjem. Pred leti je Jordanija pregnala vse palestinske simpatizerje iz svoje dežele. Od takrat naprej ni na jordanskih tleh več organiziranih skupin Palestincev.

Ob obisku predstavnikov občinske koordinacijske komisije v večji organizaciji združenega dela je nekdo od vodilnih dejal, da so pri njih že naredili vse, kar so mogli in da lahko bolje gospodarijo samo, če se bodo spremenili nekateri ukrepi na višjih ravneh. Izjava je seveda spodbudila precej različnih mnenj in med njimi je član delavskega sveta te delovne organizacije zelo podrobno opisal slabosti in pomanjkljivosti pri njihovem delu ter tudi opozoril, da so na te težave mnogi opozarjali že dve ali tri leta. vendar se še ničesar ni spremenilo. Varčevanje, je dejal, je za nas še vedno pastorek, o katerem sicer govorimo, ni pa nam nič kaj pri srcu.

Varčevanje pomeni predvsem boljše in racionalnejše upravljanje in razpolaganje s prirodnimi bogastvi, minulim živim delom ter s proizvodnjo za domači in tuji trg. In ker je to izrednega pomena za našo družbo, mora biti ta družbena akcija tudi pomemben del uresničevanja samoupravljanja, oziroma, da je to zadeva slehernega med nami.

Seveda predstavljajo največje prihranke v družbenem pogledu predvsem tiste rešitve, ki so posledica dobrih razvojnih programov in kar najbolj učinkovite ekonomske politike. Pri tem še posebej mislimo na razsipavanje družbenih sredstev, ki nastajajo zaradi kopičenja nekaterih istih proizvodnih zmogljivosti, na uvoz tistih izdelkov, ki jih proizvajamo doma ali na nadaljnje negovanje proizvodnje, ki se doma in v tujini nikakor ne more uveljaviti. Vse to je predvsem zadeva organov na višjih ravneh, kot tudi znanstvenih in strokovnih institucij, ki so zadolžene za iskanje najboljših rešitev.

Le malo manjše prihranke bi lahko zagotovili z varčevanjem energije, ki je pri nas še vedno trošimo več, kot bi morali, nadalje s surovinami, kjer bi lahko dražje im modernejši nadomestili s cenejšimi, kot tudi z onemogočenjem neracionalnosti in razsipavanja pri menjavi in potrošnji hrane, saj jo gre pri nas veliko v nič.

Mnogo denarja pa ob vsem tem zapravljamo tudi z zemanjanjem proizvodnih zmogljivosti, z nakupom tujih licenc, s premajhnim izkoriščanjem delovnega časa, s prevelikim številom zaposlenih v takomimenovani družbeni režiji, z

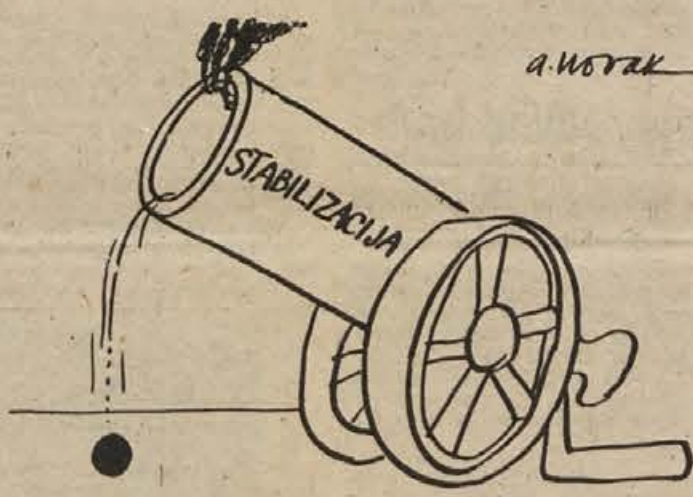
dolgotrajnimi in nepotrebnimi sestanki v delovnem času, z odpadki, ki bi jih lahko predelovali naprej, z lomji, nekvalitetnimi izdelki in reklamacijami, s slabo organizacijo dela, s stroški za reprezentanco in nepotrebnimi potovanji ter podobnimi napakami, ki jih ni treba naštevati v nedogled, ker jih vsi poznamo.

In, kot so te dni poudarili v mnogih delovnih organizacijah, mora biti varčevanje podlaga ne le poslovni politiki, temveč tudi vsakodnevnu obnašanju vsake organizacije združenega dela, vsakega delavca in občana. Prav zato je treba varčevanje tudi moralno in materialno nagradjevati, česar doslej, žal, marsikje sploh nismo zagotovili.

JERUZALEM - Izraelski premier Rabin poroča izraelskemu parlamentu o bližnjih razgovorih v Egiptu. Med njegovim poročilom so mnogi poslanci kričali - odstopi! Rabin je parlamentarce dokazoval, da varnost Izraela ne bo okrnjena. Egipčanske čete bodo še vedno 250 km od starih meja Izraela. Menijo, da bo novi aranžma v veljavi tri leta. Sporazum o začasnem ureditvi naj bi podpisali okrog 1. septembra.

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Če bi tokrat na začetku našega pregleda zapisali, da je bitka za stabilizacijo še vedno v ospredju, potem bi prav gotovo razvrednotili akcijo, ki ni in ne sme biti kampanjska in pri kateri ne sme biti vrhunec in upadanja. Kajti odločili smo se, da bomo temeljito popravili temelje, na katerih bomo potlej lahko skrbno in s stalno odgovornostjo gradili gospodarsko politiko. Začnimo torej ta sestavek z ugotovitvijo, da je stabilizacijsko vzdušje iz raznih izvršilnih teles že dobera prodrlo v občine, TOZD in krajevne skupnosti.

„Pomembno je, da smo akcijo za stabilizacijo razvili po vsej državi ter na vseh področjih. Ne samo v gospodarstvu, ampak tudi v samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in drugod.“ je na tiskovni konferenci, ki jo je prejšnji teden sklical koordinacijski odbor za usmerjanje akcije za uresničevanje družbenoekonomske politike pri republiški konferenci SZDL, dejal predsednik RK SZDL Mitja Ribičič. „To pomeni,“ je nadaljeval, „da smo uspeli razviti fronto subjektivnih sil, ki se ukvarjajo s stabilizacijskimi nalogami. Stališča zveze komunistov, ki so opozorila na resnost gospodarskega položaja, so dobila mesto v vseh programih.“

Tovariš Ribičič je opozoril, da občani reagirajo na vsako obnašanje, ki ni stabilizacijsko. Še vedno se namreč dogaja, da se kljub pozivom k varčevanju ponekod obnašajo razsipniško, neresno in neodgovorno. Zato je nujno potrebno zaostri odgovornost, prav tako pa še bolj izpostaviti vprašanje ustavnega konstituiranja ter vse možnosti, ki jih ponuja ustava, med katerimi velja še posebej opozoriti na vlogo delavske kontrole.

Med ugotovitvami, izrečenimi na omenjeni konferenci, je bila tudi ugodna ocena, da so se začele stabilizacijske obnašati tudi

nekatero velike delovne organizacije (na primer Slovenija-cesta). Stabilizacijski učinek je namreč treba doseči povsod, v vseh porah družbe; še bolj se mora čutiti vloga gospodarske zbornice in sindikatov, ki naj prevzamejo tudi politično odgovornost za uresničevanje stabilizacijskih nalog. Povsod pa se moramo potruditi, da ne bomo samo ugotavljali stanja, ampak ga je treba tudi spreminjati.

Poročila, ki iz občin prihajajo v republiški koordinacijski odbor, govorijo o tem, da so

Čudežev ne bo!

bili zbori delavcev v TOZD sklicani v večini primerov, kjer je bilo to možno. So pa seveda tudi primeri, ko si vodilni možje prizadevajo „spraviti skozi“ tudi mlahave, povsem splošne programe. Marsikje je bil zato „trud“ sestavljen iz stabilizacijskih načrtov zaman, ker delavci takšnih meglenih programov niso hoteli sprejeti.

Če je ocena stabilizacijskih prizadevanj v gospodarstvu kljub nekaterim vrzelim razmeroma ugodna, pa je zaenkrat slika tovrstne aktivnosti v samoupravnih interesnih skupnostih in tudi OZD družbenih dejavnosti še vedno preveč meglena. Koordinacijski odbori s tega področja so imeli seje le v nekaterih občinah, ponekod pa celo razmišljajo o povišanju prispevnih stopenj in jih neporabljena sredstva na žiro računih niti ne vznemirjajo dosti...

Akcija za stabilizacijo je torej v polnem teku, vendar pa je še prezgodaj, da bi uradni statistiki že lahko ugotavljali „zadetek“. Tako republiški zavod za statistiko poroča, da se je slovenska industrijska proizvodnja julija v primerjavi z junijem zmanjšala za 14,2 odstotka, medtem ko je bila v primerjavi z istim mesecem lani za malenkost višja - za 0,1 odstotka. Padec proizvodnje v tem mesecu, ki je imel 27 delovnih dni, je več ali manj razumljiv, saj je julij mesec dopustov. Glede primerjave z lanskim julijem pa je treba žal ugotoviti, da povečanja praznovpravnih, saj je treba upoštevati, da je imel lanski sedmi mesec le 25 delovnih dni. Torej je proizvodnja v bistvu nazadovala in ne napredovala.

Julija smo (v primerjavi z junijem) izvozili za 3 odstotke več, uvozili pa za 4 odstotke več, medtem ko smo v primerjavi z lanskim julijem izvozili za 12 odstotkov manj, uvozili pa za 4 odstotke več.

In kaj pomenijo ti podatki? Pravzaprav le potrjujejo besede tistih, ki opozarjajo na resnost situacije in ki se zavedajo, da tudi ta akcija, čeprav je bolj temeljita in poglobljena kot ostale doslej, ni čudežna in da rezultatov ne smemo pričakovati čez noč...

Če smo doslej govorili o stabilizacijskih prizadevanjih gospodarstva, pa si oglejmo še načrte naših finančnikov, ki bi radi pomagali (med drugim) stabilizirati tudi „družinsko gospodarstvo“. Strokovnjaki zveznega sekretariata za finance namreč pripravljajo predpis o novem načinu izplačevanja osebnih dohodkov. Če bo ta predpis sprejet, bodo vsi občani prejeli mesečni osebni dohodek prek hranilnih knjižic in tekočih računov in ne v gotovini kot doslej.

Statistiki pravijo, da občani, ki že prejemale plače prek hranilnih knjižic, ne porabijo vsega mesečnega dohodka. Seveda pa se koristi takšnega načina izplačevanja ne omejujejo le na družinski proračun. Hkrati bi se zvečala tudi likvidnost gospodarstva, saj bi se zmanjšala količina gotovine v obtoku...

tedenski zunanjepolitični pregled

Možnosti za sporazum o Srednjem vzhodu so 85 odstotne. Tako so še prejšnji teden ocenjevali položaj v tem delu sveta. Tako je glasno povedal tudi sam ameriški zunanji minister. Če se je zdaj Kissinger ponovno podal na pot, je to dokaz, da so izglede za sporazum boljši. Kissinger ne more še enkrat tvegati neuspeha.

Če pogledamo malo nazaj, lahko ugotovimo tole: prva Kissingerjeva misija je bila uspešna, prišlo je do ločitve egiptovskih in izraelskih čet. Izraelci so se umaknili približno 15 kilometrov vzhodno od Sueškega prekopa. Dobili so kontrolo nad vso dolžino sueške vodne poti. Egipčani so 5. junija odprli Sueški prekop. To je bilo točno osem let po junijski vojni leta 1967.

Druga misija ni uspela, Kissinger se je vrnil domov brez rezultatov. Njegov mit se je začel polagoma podirati. Kje je ta velika zvezda? so se spraševali. To je bilo marca letos. Vrata so se zaprla, vendar ne popolnoma. Vsi smo z napetostjo pričakovali, kdaj bo nov žarek pregnal temne oblake.

Zdaj začena ameriški državni sekretar novo misijo. Če se lahko zanesemo na zahodna poročila, so materialne strani sporazuma urejene. Urediti je treba le še nekatere formalnosti. Približna slika je taka: Izrael se bo umaknil z obeh prelazov, Mitla in Gidi, vendar bo obdržal nekaj pozicij na vzhodnem robu prelaza Gidi. Tu imajo Izraelci elektronske naprave. S temi napravami lahko prisluškujejo vse, kar se dogaja na območju Sueškega prekopa. Prelaz Gidi je za Izraelce važen, ker je razmeroma blizu velike izraelske baze Rafidim. Ta baza je v severozahodnem delu Sinajskega polotoka.

Kadar govorimo o sinajskih prelazih, moramo imeti vedno pred očmi, da gre pravzaprav za nekoliko dvignjene soteske. Prav te soteske so tako važne. Vožnja s tanki čez polja puščavskega kamna je praktično nemogoča, transport je možen le po cestah.

Izrael se bo umaknil tudi iz petrolejskih polj Abu Radeis, ki so južno od Sueškega prekopa.

Srednji vzhod - nova etapa

Z nafto s teh ležišč je Izrael krival približno 55 % svojih potreb. Drugi del nafte dobi iz Libna in Združenih držav. Američani je obljubila, da bo krila vse nove nastale potrebe Izraela. Egipčani bodo kontrolirali cesto, gre iz Sueza na jug, do petrolejskih ležišč.

Okrog 100, po drugih podatkih 200 ameriških civilnih strokovnjakov bo nadzorovalo elektronske naprave na obeh prelazih. Vendar leti ne bodo odprti roženi. Izraelci bi želeli, da bili na meji ločitve tudi njihovi strokovnjaki. Ni še jasno, kako bodo rešili ta vprašanja.

Kakšne so možnosti za uspešnih novih pogajanj? Kissinger je ostal na Srednjem vzhodu približno 10 dni, novi začasnii sporazum naj bi podpisali 1. septembra. Vendar pa to ni popolnoma gotovo. Kissinger je bil pripravljen, da bo moral narediti predsednik Ford dobiti pred odobrenje ameriškega kongresa - ta pa se bo sestel šele 3. septembra.

To je ena stran medalje. Druga je: ali se letos jeseni, oktobra spet podraži nafta? So razlogi za ali proti. Proti je predvsem to: dolar se je v zadnjih tednih precej popravil. V arabskih bankah je spet več denarja. Arabci so zadovoljni. V tej zvezi pa moramo omeniti še to: potrošnja nafte nazadnje, s tem pa tudi proizvodnja. Arabci, petrolejske družbe zaslužijo manj - vendar še vedno več milijarde dolarjev.

Najbolj splošna slika je: sporazum je veliko več razlogov kot proti. In to je važno in glavno. Neuspeh Kissingerjeve misije bi bil katastrofa, spet bi bili v slepi ulici.

Kdaj bo šel tudi kmet na dopust

Mučenje živali

Dne 10. 8. 1975 sem v Cvišlerjih videl dogodek, zaradi katerega sem se moral oglasiti. Isto kot jaz je videlo tudi več drugih in vsi so se zgražali nad takim početjem.

Dve ženski sta po cesti gnali težko ranjeno kravo, ena od njiju pa jo je ves čas tepla po rebrih s težko gorjačo. Krave nista imeli na povodcu, tako da je le-ta hodila sem ter tja, iz močno napetega vmena pa ji je pri vsakem koraku brizgala kri. Krava si je vmena ranila na zarjaveli bodeči žici nepravilno ograjenega pašnika. Sem član Društva za zaščito živali SRS in se obračun na upravo kmetijskega obrata Cvišlerji, naj ustrezno ukrepa. Tako mučenje živali je prekršek po točkah 8 in 95. člena zakona o prekrških zoper javni red in mir, kaznuje pa se z denarno kaznijo do 500 din ali zaporom do 30 dni.

JOŽE LIKAR

Mnogi so na dopustu. V planinah, ob morju skušajo pozabiti na vsakodnevne skrbi in nabrati novih moči za delo v tovarnah, pisarnah, uradih, trgovinah...

Ali bo šel tudi kmet na dopust? Ne, zanj samoupravna družba še ni toliko poskrbela. Za kmeta in oddjaha. Delo na kmetih zahteva celega človeka. Vsak delovni človek si v času dopusta želi, da bi svobodno zadihal in vrgl budilko v kot. Tudi kmet ni izjema, vendar pa mu ta pravica ni zagotovljena. Tudi kmečki otroci-šolarji – niso deležni počitnice v pravem pomenu besede. Za njih so počitnice delo na kmetiji.

Ugodna rešitev tega problema bi bila, če bi delavci, ki delajo v industriji, solidarnostno priskočili na pomoč ob večjih sezonskih opravilih, ko je največ dela, časa in delovne sile pa vedno premalo.

V letu, ko proslavimo 30-letnico svobode in 25-letnico samoupravljanja v naši družbi ter še vrsto drugih praznikov, bi morali dosledno osvoboditi delo kmečkega človeka.

Dosledno, brez raznih kompromisov ali odstopanj moramo izpopolnjevati in gojiti misel revolucije. Tudi v kmetu se vrši neprestan boj in vendar je on danes svobodno kot še nikoli prej. Upa v boljši jutri – upa na enakost v samoupravni družbi.

JOŽE MUHIČ
Globočdol 1

Komunala ni vsega kriva

Zelezničarji vzeli vodo železničarjem?

OBVESTILO

Stalni odbor istrskega odbora in okrožni odbor aktivistov OF za južnoprimorsko okrožje obveščata nekdanje borce istrskega odbora in vse nekdanje aktiviste s področja južnoprimorskega okrožja, da bo tovariško srečanje

V NEDELJO, 14. SEPTEMBRA
1975, OB 10. URI,
NA PRELOŽAH V BRKINIH.

Na srečanju, ki bo hkrati s ljudskim zborovanjem, bodo preživeli borcem in svojem padlih ter po vojni umrlih podeljene knjige Istrski odred. Zato odbor odbora prosi vse preživle borce, ki še niso dostavili odboru svojega naslova, da čim prej pošljejo svoje podatke (ime, priimek, leto rojstva in sedanji naslov) tovarišu Vladimiru Dujmoviču na matični urad občina Izola, pošta 66310.

KOORDINACIJSKI ODBOR

Minuli petek je končno pritekla voda iz pip obeh hiš ob sevnjski železniški postaji, kjer so morali hoditi ponjo od petka, 8. avgusta, na postajno javno stanišče, ker je nekdo zabil vodovodni ventil.

Direktor Komunalno stanovanjskega podjetja Sevnica dipl. komunalni inž. Jože Kolar zanika trditve predsednice hišnega sveta Erike Flajs, da bi delavci KSP karkoli počeli okrog vodovodnega ventila v postajnem skladišču 8. avgusta. Takrat so namreč šele dobili ponudbo železnice za popravilo cevovoda, iz katerega je uhajala voda. V ponedeljek je deževalo, delavci KSP so tako začeli delati v terek. Sevnjska postaja ima po mnenju inž. Kolarja sedaj z vodo iste težave, kot jih imajo vzdrževalci vodovoda s kovinskim vodovodnim omrežjem vzdolž vse elektrificirane proge. Cevi se dobesedno razkrajajo.

Nekateri stanovalci železničarskih stanovanj so tiste dni domala fizično obračunali z nekim delavcem KSP, ki z vodo v njihovi hiši ni imel zveze. Kaže, da bodo morali železničarji narediti red v svoji hiši, zakaj vedno le ni kriva komunala!

A. Ž.

Obvestilo borcem

Odbor belokranjskega odbora obvešča vse borce, ki so bili v belokranjskem odredu, da bo knjiga o delu belokranjskega odbora natisnjena do oktobra 1975.

Odbor je sklenil, da dobi vsak borec, ki je bil v odredu, kakor tudi svoji padli v borbah belokranjskega odbora, knjigo zastoj. (Knjiga bo imela cca 700 strani in bo stala v prodaji 20.000 starih din).

Da bi imeli pravočasno imena vseh borcev odbora, naprosimo vse, da pošljejo tele podatke:

Priimek in ime, bivališče, kdaj je bil v odredu (od – do), četa – bataljon, ime komandirja in komisarja.

Svoji tiših borcev, ki so padli v borbah odbora, pa naj pošljejo podatke o svoji, kakor tudi svoje in po možnosti navedejo, kdaj in kje je padel.

Knjiga bo podeljena na proslavi odbora, ki bo 26. oktobra 1975 v Semiču.

Vabimo vse borce odbora, da takoj pošljejo naslove in da se vsi udeležimo proslave v Semiču.

Odbor belokranjskega odbora:
KOŠIR FRANC

NAJBOLJŠI VOJAK

Za najboljšega vojaka v enoti tovariša Mihaila Lešica (garnizija Novo mesto) je proglašena Mitisav Dakulović. Njegove človeške in vojaške vrline: je discipliniran, marljiv, dober prijatelj in tovariš ter najboljši strelec v enoti. Ze večkrat je bil pohvaljen in nagrajen in je drugim vojakom za vzor.

„Mitisav je res najboljši vojak in je najresnejši kandidat za značko „Vzoren vojak“,“ pravi komandir Mihailo.

L. D.

PROSTA DELOVNA MESTA!

OZD „PREVOZ“ BREŽICE

RAZGLAŠA

PROSTA DELOVNA MESTA

1. VODJA NABAVNE SLUŽBE
2. VODJA SKLADIŠČNE SLUŽBE

Razpisni pogoji:

- a) Srednja strokovna izobrazba in 5 let del. izkušenj v stroki
 - b) VKV delavec in 10 let delovnih izkušenj v stroki
 - c) KV delavec in 15 let delovnih izkušenj v stroki
- Poskusno delo 3 mesece
Rok za prijavo 15 dni od dneva razpisa
Prijave sprejema kadrovska služba.

Solski center za kovinarsko stroko Novo mesto, SOLA ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

RAZPISUJE

VPIS V TEČAJ ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL C IN E KATEGORIJE V NOVEM MESTU:

Vpišejo se lahko kandidati, stari 17 let, z najmanj 6 razredi osnovne šole, oziroma kandidati z veljavnim vozniskim dovoljenjem C kategorije neglede na izobrazbo.

Za kandidate s končno poklicno avtomehaniško šolo, organiziramo skrajšani tečaj.

Prijavi za vpis je potrebno priložiti:

- izpisek iz rojstne matične knjige
- dokazilo o izobrazbi
- fotokopijo vozniskega dovoljenja za C kategorijo
- zdravniško spričevalo

Interesenti naj vložijo pismene prijave v tajništvo centra, Ulica talcev 3, vsak dan od 8. do 14. ure

O pričetku tečaja bodo kandidati obveščeni pismeno.

RAVNATELJSTVO

PROSTA DELOVNA MESTA

TRGOVSKO PODJETJE „NAMA“ LJUBLJANA

Tomšičeva 2

objavlja

prosta delovna mesta za:

TOZD VELEBLAGOVNICA KOČEVJE

1. OBRAČUNSKEGA REFERENTA
2. MIZARJA (PRI POHIŠTVU)
3. ARANŽERJA

POGOJI:

- pod tč. 1 – ekonomska ali komercialna šola, tri leta prakse, poskusno delo en mesec, znanje strojeписа
- pod tč. 2. – pohošveni mizar, poskusno delo en mesec
- pod tč. 3 – aranžerska šola, tri leta prakse, poskusno delo dva meseca

Za vsa objavljena delovna mesta je delo za nedoločen čas.

Pismene ponudbe z življenjepisi in dokazili o izobrazbi in navedbo prakse sprejema kadrovska socialna služba podjetja, Ljubljana, Tomšičeva 2/VI, 8 dni po objavi.

Od septembra: posojila po novem

Vedno večji pomen hranilne knjižice, žiro računa in prejemanja osebnih dohodkov oz. pokojnin na hranilne knjižice ali tekoče račune: brez občanovega poslovnega odnosa z banko poslej ne bo mogoče dobiti potrošniškega posojila.

Na seji izvršnega odbora LJUBLJANSKE BANKE, ki ima po 1. juliju na našem območju kar štiri podružnice (v Črnomlju, Kočevju, Krškem in v Novem mestu), so 13. avgusta med drugim sprejeli tudi nov samoupravni sporazum med poslovnimi bankami, ki delujejo na območju Slovenije, o dodeljevanju potrošniških posojil po 1. septembru 1975.

Z novim sporazumom bodo poslovne banke na območju SRS uresničevale določbe uredbe o splošnih pogojih za potrošniške kredite, hkrati pa tudi svojo poslovno politiko. Zanimivo pri tem je, da bodo banke s tem sicer upoštevale enotna merila pri dodeljevanju posojil, niso pa našle skupnega jezika za enotno poslovno vedenje pri odobranju teh posojil. Tako bo n. pr. Mariborska banka tudi v bodoče kreditirala trgovinske organizacije (ki so njeni poslovni partnerji) tudi za tisto blago, ki ga ne proizvajajo poslovni partnerji te banke. LB se je odločila drugače: preko trgovine, ki je njen poslovni partner, bo moč kupiti na potrošniška posojila samo izdelka,

ki jih proizvajajo poslovni partnerji LB.

Da ob tem ni bilo mogoče pričakovati, da bi dosegli enotna stališča med poslovnimi bankami na področju Jugoslavije, je več kot razumljivo. Po novem slovenskem medbančnem sporazumu bodo po 1. septembru letos lahko dobili potrošniško posojilo samo tisti občani, ki imajo z banko poslovni odnos, se pravi, da izpolnjuje enega izmed naslednjih pogojev:

- da ima na hranilni knjižici, tekočem, deviznem ali žiro računu najmanj 10 % zneska zaprosenega posojila;
- da ima namensko vezano hranilno vlogo na najmanj 13 mesecev v

višini 10 % zneska zaprosenega posojila;

- da dobiva svoje osebne dohodke ali pokojnino na hranilno knjižico ali tekoči račun, ali

– da namensko veže domačo ali tujo valuto po pravilniku banke.

Novo je tudi to, da lahko dobi prosilec posojilo pri katerikoli banki – podpisnici tega sporazuma, če banka, pri kateri občan varčuje, nima svoje poslovne enote v njegovem kraju.

Za potrošniško posojilo bo treba poslej položiti v gotovini ali v obliki vezanega pologa lastno udeležbo v višini: 15 % za nakup pohištva, 20 % za nakup drugega industrijskega blaga in 30 % za nakup osebnih avtomobilov. Letos bodo banke dovoljevale posojila za nakup industrijskega blaga do 20.000 din, za nakup premoga (do enega leta) do 5.000 din, za nakup knjig do 1.000 din in za nakup ozimnice ter za gotovinske kredite do 3.000 din.

Jedraska elektrarna ni – atomska bomba

66 vprašanj in odgovorov, ki pojasnjujejo vse

prebivalstva iz okolice jedrskih elektrarn. Če upoštevamo, da je evakuacija iz redko naseljenih območij lažje izvedljiva kot iz velemest, in če se pridružimo mnenju, da je evakuacija premerno sredstvo za zmanjšanje doz, potem sledi sama po sebi ugotovitev, da naprav za jedrsko energijo ne bi smeli postavljati v sirtjenih središčih.

VI. ZANESLJIVOST REAKTORJA IN TVEGANJE

42. vprašanje: Ali so jedrske elektrarne varne?

Odgovor: Da, jedrske elektrarne so varne.

Najvišji cilj pri postavljanju vsake jedrske elektrarne je, da se vgradi toliko tehničnih varnostnih naprav, da z obratovanjem elektrarne ne bi nastala kakršnakoli nevarnost za pogonsko osebje in za okoliške prebivalce.

Preden smo se (v ZRN!) odločili, da zgradimo jedrske elektrarne danes običajne velikosti, so postavili v vseh industrijskih deželah sveta – izhajajoč iz izkušenj z raziskovalnim reaktorji (tak obstaja tudi pri nas v bližini Ljubljane!) – prototipne in poskusne jedrske elektrarne. Na teh prvih vrstah jedrskih elektrarn so preskusili celo vrsto različnih tehničnih varnostnih naprav. Iz pridobljenih izkušenj so se izkristalizirale najučinkovitejše in najzanesljivejše varnostne napra-

ve za različne tipe reaktorjev, ki jih predvidevamo za jedrske elektrarne in ki so v gradnji dan-danes.

Absolutne varnosti ni mogoče doseči za nobeno tehnično napravo. Kot merilo za to lahko izberemo le verjetnost škode in iz te ocenjenih nevarnosti. Ugotoviti moramo, da so dosegle jedrske elektrarne celega sveta, ki so do sedaj v obratovanju ali v gradnji, tako visoko stopnjo varnosti, da je verjetnost za škodo, ki bi kakorkoli lahko ogrožala okolico, ocenjena kot izredno majhna. Doselej ni znan niti en sam primer, da bi bil kdorkoli v okolici jedrske elektrarne, ki je namenjena za preskibo z električno energijo, utrpel kakršnokoli škodo zaradi radioaktivnosti.

V tehničnem nadzornem društvu (v ZRN!) so izračunali, da znaša verjetnost za „največjo možno predvideno nesrečo“, to pomeni za hipotetični potek nesreče, kateri je izpostavljena vsaka jedrska elektrarna, letno 1 : 100.000. Z drugimi besedami in bolj nazorno in drastično povedano: če bi znani egipčanski faraon Keops iz četrte dinastije zgradil namesto svoje mogočne piramide, denimo, 20 velikih jedrskih elektrarn in bi bile vse do danes v obratovanju, potem bi morali računati s tem, da bi se od takrat pa do današnjih dni lahko zgodila ena sama taka „najhujša“ nesreča. Posledice te nesreče pa bi bile pri vsem tem takšne, da bi lahko vsakdo dan za

12

dnevom gledal prek ograje jedrske elektrarne, ne da bi prejel več kot dovoljeno dozo sevanja. Pri predpostavki pa, da ne bi delovala prav nobena varnostna naprava jedrske elektrarne, bi se to zgodilo z verjetnostjo 1 : eni milijardi na leto. Bolj nazorno povedano pa bi to pomenilo: če bi že predčloveške opice iz starega terciara pred 50 milijoni leti zgradile tiste že prej omenjene elektrarne, 20 po številu, in bi te seveda obratovale do današnjih dni, potem bi registrirali eno samo tako „najhujšo“ nesrečo.

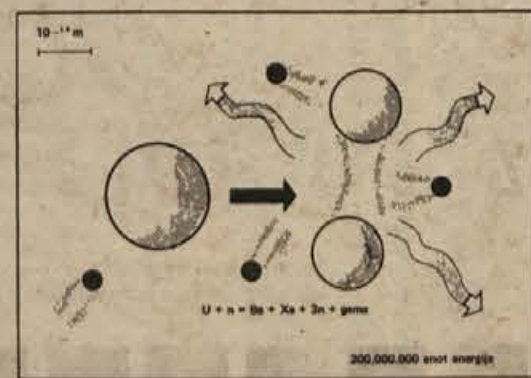
In še nekaj glede varnosti. Če izhajamo iz domnevnih poškodb osebja na MW in leto, potem so jedrske elektrarne v primerjavi z običajnimi termoelektrarnami (na premog, nafto ali plin) 100.000-krat varnejše.

43. vprašanje: Ali reaktor lahko eksplodira kot atomska bomba?

Odgovor:

Nuklearna eksplozija jedrske elektrarne načeloma ni možna. Vsebnost cepljivih snovi v atomski bombi je prek 93%. Za vzdrževanje veržne reakcije pa rabi jedrska elektrarna kot cepljivi material le 2 do 4 % urana-235.

Ostanek je necepljivi uran-238. Reaktor torej ne more eksplodirati niti zaradi malomarnosti niti zaradi sabotaže.

Pri tem so v jedrski elektrarni še bistvene varnostne naprave, kot, denimo, kontrolne palice in regulacijski sistemi. Atomska bomba teh naprav seveda namenoma nima. Pri njih je poudarek ravno na tem, da se doseže čim hitrejša popolna reakcija.

Tudi morebitno nekontrolirano zvišanje temperature bi pri energijskem reaktorju takoj povzročilo spremembo stanja cepljivega materiala, ki iz fizikalnih razlogov nasprotuje veržni reakciji. Reaktor sam od sebe ugasne. Govorimo o „naravni neločljivi (inherentni!)“ varnosti energijskega reaktorja.

Prav tako je neosnovana bojazen, da bi prišlo do jedrske eksplozije v končnem skladišču radioaktivnih odpadkov, ker ti ne vsebujejo več cepljivega materiala.

44. vprašanje: Kaj razumemo pod „največja možna predvidena nesreča“?

Odgovor:

Za projektiranje varnostnih naprav je odločilna v jedrski elektrarni „največja možna predvidena nesreča“. To je nekak miselni model. Osnutki ukrepov za to teoretično možno največjo nesrečo naj zanesljivo preprečijo škodljive posledice tako glede na sprostitvev radioaktivnih snovi, kot tudi na resne poškodbe samega reaktorja.

Največja „možna predvidena nesreča“ ne vpliva na nevarnost okolja, ker je naprava v vsakem pogledu za to tudi prirejena (npr. postavitvev reaktorja v zadrževalni hram!).

45. vprašanje: Ali obstaja pri reaktorjskih tlačnih kotlih nevarnost krhkega loma zaradi nevtronskega sevanja?

Odgovor:

Številni preizkusi, ki jih opravljajo raziskovalci, upravljalci in drugi izvedenci, jamčijo za največjo varnost.

Poleg tega opravljajo temeljite preiskave stanja reaktorjskega tlačnega kotla v določenih časovnih presledkih v času obratovanja. Lomi ne nastajajo nikoli kar naenkrat in imajo vedno svojo predgovino.

ŠTIPENDIJE!

KRKA –
farmaceutika, kemija,
zdravilišča, kozmetika

razpisuje štipendije v letu 1975/76.

	Število razpisanih štipendij
FNT – smer kemija ali kemijska tehnologija	2
FNT – smer farmacija	2
FNT – smer tehnična matematika (računalništvo)	1
Fakulteta za elektrotehniko – računalništvo in informatika	1
Ekonomska fakulteta – razvoj trga	1
– informacijska tehnologija	1
– analiza in planiranje	1
Fakulteta za sociologijo, novinarstvo in politične vede	1
Biotehnična fakulteta – biološko raziskovalno tehnična smer	3
Medicinska fakulteta	2
Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo – smer geodezija	1
– smer arhitektura	1
Filozofska fakulteta – psihologija	1
Višja šola za organizacijo dela – Kranj: – kadrovska smer	1
– računalniška smer	1
Višja ekonomska komercialna šola	1
Gradbena tehniška šola	3
Šolski zdravstveni center – farmacevtski tehnik	5
Tehnična šola za KMP – kemija	12
Šola za zdravstvene delavce – medicinske sestre	4
– fizioterapevt	1
Višja šola za zdravstvene delavce – fizioterapevt	1
Ekonomska srednja šola	3
Upravno-administrativna šola	1

Kandidati morajo vložiti prošnje za razpisane štipendije na obrazcu DZS 1,65 in priložiti zadnje šolsko spričevalo, oziroma potrdilo o opravljenih izpitih ter frekventacijsko potrdilo, potrdilo o premoženjskem stanju in življenjepisu. Vloge sprejema IZOBRAŽEVALNI CENTER KRKE, Komandanta Staneta 19. Rok za prijave je 14 dni od dneva objave razpisa.

PRIMANJKUJE MOSKIH FOLKLORISTOV

Pri ZKPO Novo mesto se že uspešno pripravljajo na nadaljevanje kulturne dejavnosti v občini. Tako se bodo v naslednjih mesecih zvrstile še preostale prireditve, predvidene po znanem programu z začetka leta, njihovo težišče pa bo okrog občinskega praznika, dneva republike in JLA. Novost pri delu ZKPO bo folklorna skupina, za katero je precejšnje zanimanje med ženskami, primanjkuje pa moških. Zato so slednji še naprej vabljeni k sodelovanju.

RAZSTAVA IKON

17. avgusta so v domu družbenopolitičnih organizacij v Sentjurju pri Celju odprli razstavo (odprta bo do 25. avgusta) impresivnih ikon slikarja in likovnega pedagoga Goca Kalajdžiskega s Planine pri Sevnici. Razstavljenih je 17 ikon, prostor pa je aranžiran z ikebano in teškimi svečniki. Na otvoritvi sta zbranim obiskovalcem pripravili kratek program tudi domača pianistka in recitatorica. Po izjavi samega slikarja se pripravljata tudi razstava v sevnici galeriji. Tamkaj bo Kalajdžiski razstavil sodobne akvarele in olja, ki so zaenkrat še nepoznana plat njegovega umetniškega izražanja.

ALEŠ FENOS

Gre za kulturno zavest

Zgolj kulturne prireditve niso dovolj – Vsi delovni ljudje morajo sodelovati, nenehno živeti – kulturno

Dokaj raznovrstna kulturna dejavnost v novomeški občini je bila tja do začetka poletja na

voljo tistim, ki tovrstno plat vsakdanjika ne puščajo v nemar. Potlej je tudi za kulturo prišel čas „kislih kumaric“, ki ga je le sem pa tja „osladil“ kakšen kulturni dogodek. Tokrat se že izteka „kulturno počivanje“, pred durmi je jesen in z njo začetek razgibanega kulturnega življenja.

NEUSLIŠAN DOM KULTURE

Baje ni sestanka, seje ali česa podobnega, kjer se govori o kulturni problematiki v Novem mestu, da ne bi bilo spet že tolikokrat načeto vprašanje o adaptaciji doma kulture. Le-tej sta že leta največja ovira družini, katerima se nobenemu ni uspelo priksrbeti novi stanovanji. Kaže, da bi morala pri tej zadevi imeti več poslušala tudi občinska skupščina, kajti ob tolikšnem pomanjkanju kulturnih prostorov v Novem mestu bi bil prenovljen, le kulturni namenjen dom kot našaš primeren tudi za klub kulturnih delavcev novomeške občine, do lastnih prostorov bi prišlo društvo „Dušan Jereb“ pa še marsikdo.

Za slednje bo ob prireditvah ZKPO, Zavoda za kulturno dejavnost in drugih gotovo precejšnjega pomena širjenje kulturne dejavnosti med delovne ljudi. Šele na jesen bo prišel do prave veljave februarški sklep, po katerem so pri občinski konferenci SZDL, ZSMS in občinskem sindikalnem svetu imenovali kulturno-prosvetne komisije. Pri slednjem so ustanovili tudi koordinacijski odbor za kulturo, ki ga sestavljajo predstavniki omenjenih družbenopolitičnih organizacij ter ZKPO in JLA. Tako je poskrbljeno za usklajeno delo med kulturno-prosvetnimi komisijami, ki so že imele prve sestanke, na katerih so sprejele programe dela.

Komisija pri OSS je izvedla tudi anketo po vseh OSO v delovnih organizacijah. Slo je za to, da bi povsod poskrbeli za animatorja kulture. Šele potlej bi programi dela na tej ravni zagotavljali dvig kulturne zavesti delovnih ljudi. Mišljeno je široko delovanje v okviru delovnih organizacij (glasbene, likovne, literarne, recitacijske in druge oblike kulturne dejavnosti, le-te pa naj bi prispevale h kulturi dela, medsebojnih odnosov, delovnega okolja idr.) in kar največja udeležba delovnih ljudi na javnih kulturnih prireditvah.

V nakazani smeri naj bi delovali tudi animatorji kulture v krajevnih skupnostih. Za to gre skrb tudi osnovnim organizacijam SZDL, ki pa zaenkrat še niso dovolj pozorne do tovrstnih prizadevanj.

Ce bodo omenjene priprave (določnejša navodila za delo bodo animatorji kulture dobili na enodnevnem seminarju, ki bo sredi septembra v Novem mestu) dejansko pritegnile k sodelovanju kar največ delovnih ljudi, potlej lahko pričakujemo, da bo ob nenehni kulturni dejavnosti izraziteje prisotno tudi kulturno življenje sploh v Novem mestu.

D. RUSTJA

Mali kulturni barometer

UMRL DMITRIJ ŠOSTAKOVIČ
V Moskvi je 9. avgusta v 68. letu starosti umrl Dmitrij Šostakovič, eden največjih sovjetskih in svetovnih skladateljev. Šostakovič je napisal nad 120 glasbenih del, med katerimi so najboljše simfonije. Napisal jih je 15, prvo že ko je bil star 20 let. Ob prvi sta najbolj znani še sedma, imenovana „Leningrajska“, in deveta simfonija. Toliko kot priznana je bila Šostakovičeva umetnost tudi kritizirana, še posebej v času stalinizma, ko so skladatelju očitali, da se je oddaljil od realizma, ruske folklorne in stila.

BREZPLAČNE PREDSTAVE
Letos bodo že peto leto zapored predstave Narodnega gledališča iz Leskovca brezplačne. To je gotovo najbolj učinkovit korak približevanja kulture ljudskim množicam; učinkovit zategadelj, ker je gledališče zmeraj polno, pa ne samo v Leskovcu, ampak tudi v okoliških mestih, kjer gledališče gostuje.

ZBORNİK O JUBILEJH
Pred kratkim je kulturna skupnost Tolmin izdala že drugi „Tolminski zbornik“. Tokratni je posvečen

260-letnici tolminskega punta, 800-letnici Bovca in 30-letnici osvoboditve. Zbornik obsega 544 strani, v petih razdelkih pa je objavljenih nad 60 člankov, razprav in zapisov, nad 50 pesmi in okoli 200 fotografij.

UMRL RAJKO SLAPERNIK
Prejšnjo sredo je v 79. letu starosti umrl slovenski slikar Rajko Slapernik. Pokojni Slapernik, ki je iz poznega impresionizma prešel nekaj smeri v likovni umetnosti, je ustvaril precejšen slikarski opus, ki ob številnih tehnikah obsega tudi raznoliko motiviko.

BROŠURI O VOJAŠTVU
Pri založbi Komunist je Anton Bebler izdal brošuro „Vprašanja obrambe in varnosti neuvrščenih držav“ in „Marksizem in vojaštvo“. Prva obravnava zanimivo temo, ki je zelo pomembna ob čedalje večjem uveljavljanju neuvrščenosti, druga pa podaja pregled predmarksistične teorije o vojaštvu in njegovi vlogi, stališča Marxa in Engelsa do problematike vojaštva in stališča drugih marksistov vse do Lenina in njegove analize vojaštva.

kultura in izobraževanje

podčrtano

Slovinci se radi štejejo za kulturni narod in dokaj vneto gojimo zunanji videz naše kulturnosti – če drugega ne, si doma skoraj obvezno zapolnimo polico s knjigami. Pri tem gremo brez večjega godrnjanja mimo previsokih cen za naše knjige. Zadoljijo nas njihova lepa oprema, ker drugega menda sploh ne iščemo več. Ceneni izdaj skoraj ni, kolikor pa jih je, ne zaslužijo mesta na polici med debelimi hrbiti dragih knjig.

Knjige v naših domovih torej so, toda to so mrtve knjige, brez-

Skrite grbe

vredni okraski. Statistika je brez milosti zabeležila porazno dejstvo, da v povprečju Slovenec prebere komaj eno knjigo na leto.

To bo kar držalo, saj si drugače ne moremo razlagati dejstva, da kupci in bralci knjig še niso naših založb krenili po nosu. Vse večkrat se dogaja, da iz založniških hiš prihajajo knjižne izdaje, ki so polne napak (za vzorec si vzemite Leksikon Cankarjeve založbe). Ne spleča se omenjati številnih drugih, kjer so manjše napake tiskarske vrste, vsekar pa velja omeniti, da smo v letošnjem letu zasledili (koliko je neugotovljenih po naših domovih?) samo v novomeški knjigarni več izdaj z grobimi napakami: ali je manjkala knjigi cela avtorska pola, ali so bili listi nepotiskani, ali so bile pole narobe vezane. Te knjige so nam sicer zamenjali, vendar moramo še enkrat poudariti in vprašati: koliko takih knjig se šopiri na domačih knjižnih policah?

Ko bi knjige brali, bi morda tudi založbe morale bolj paziti, kaj pošiljajo na trg...

salon meblo

uniles

PRODAJNA RAZSTAVA POHIŠTVA MEBLO V ČRNOMLJU

V DIJAŠKEM DOMU OD 16. 8. DO 22. 8. '75.

KARLOVAC
rakovac bb
tel. 262-65 047

NAŠA PRIJATELJICA JUGOSLAVIJA

10

Zemlja je odprla svoja nedra in odkrila sedanjosti nekdanje cvetoče mesto. Predno so ruševine izkopal, so se stoletja nad njim pasle ovce in je samo pastir s piščalko motil starodavni mir.

Iz spanja naju je prebudilo grmenje. V osmem nadstropju skopskega hotela sva prestrašena skočila iz postelj: „Kaj je spet potres?“ Ni bil, le nebo se je zaklelo proti lepemu vremenu; bliski so parali nebo, grmelno je in deževalo kot za stavo. V naslednje pol ure, ko sva se pripravila za pot proti Ohridu, je dež domala ponehal, po polurni vožnji pa so bile okoliške gore, še pokrite s snegom, že obsijane od jutranjega sonca. Pred nama je bila pot proti makedonskemu morju — Ohridskemu jezeru.

Ko sva se že pripravljala, da bova z glavne ceste, ki je peljala naprej proti državni meji, zapeljala proti Prilepu, Bitoli in Ohridu, sva na hribu na desni strani ceste zagledala ogromen napis: STOBI. Črede ovac so se pasle pod njim in nad njim, pastirji so bili na tako daljavo komaj kaj večji od kačjih pastirjev; ogromen, iz kamna narejen napis, ki so ga v tem strmem pobočju zapisale pridne roke domačinov, je v naju zbudil toliko pozornosti, da sva sklenila pogledati to zgodovinsko najdbišče; še zlasti, ker so na izkopanine začele opozarjati tudi table ob cesti.

Tako sva se nenadejano znašla v Stobih.

Travnik se nama je zazdel, kot da sva se znašla v starodavnem mestu hip za tem, ko je ogromna vojska zdirjala skozi mesto in ga opustošila. Nekaj zidov je še ostalo, večina je porušena. Nekateri stebri so osamljeni pričali o nekdanjem sijaju mesta. Rešenih je nekaj mozaikov, katerih lepota pričala o bogastvu, ki je vladalo tod pred opustošenjem. Na mnoge mozaike je lezla zemlja in jih pokrila s prahom pozabe...

Ob teh ruševinah je krvavordeče cvetel mak, kot da bi pognale rože iz

src pobitih vojščakov. Nad poljem pa je vladala gluha tišina, tako značilna za trenutke po uničenju.

A to je bil le prvi vtis. Ne gre za razdejanje, pač pa za izredno skrbno reševanje in proučevanje nekdanjega mesta, ki so ga arheologi izkopal iz objema zemlje po tisočletnem spanju. V tem neredu človek ponovno odkriva red, lepoto in visoko civilizacijo.

PRED MAKEDONSKIM KRALJEM FILIPOM V.

Kaj so Stobi? Čeprav so arheološki podatki o ustanovitvi mesta Stobov še zelo redki in skopi, vendar vse kaže, da je bilo mesto zgrajeno v helenistični dobi, ne doli pred časom vladanja Filipa V., kralja Makedonije. Najstarejši očitni dokument, ki govori o Stobih, je Livijev zapis, ki omenja Stobe kot mesto v Peoniji. Zapis datira iz 197. leta pred našim štetjem. Zgodovinar Livij piše, da ležijo Stobi na reki Erigon nedaleč od mesta, kjer se Erigon izliva v Axios (današnji Vardar). Že ta zgodovinar imenuje Stobe staro mesto.

Od nekdanje razkošne in lepe bazilike so ostali samo nosilni stebri, ki molče stoje pod južnim nebom...

Po tem, kar je danes znanega, so Stobi najverjetneje nastali v stoletju po vojni, ki jo je Filip V. vodil proti Peoncem leta 359 pred našim štetjem, o čemer piše Diodorus. Z zmago Rimljanov nad makedonskim kraljem Persejem 168. leta pred našim štetjem, je bila Makedonija razdeljena na štiri območja. Stobi so veljali za pomembno tržišče s soljo tretjega območja. Tako je bilo do Avgustove vlade v času, ko začnemo šteti leta. V mestu so takrat nastale velike spremembe: prebivalstvo raste in mesto se vse bolj širi. Silovito rast mesta je mogoče povezati s tem, da so Stobi dobili naslov municipija. O tem, da je bilo mesto res municipij, neizpodbitno pričajo izkopani kovanci z napisom „Municipium Stobensium“, poleg tega pa še literarni teksti iz tistega časa in najdeni napisi v Stobih samih.

Plinij da vedeti, da so meščani Stobov uživali „Ius Italicum“ — kar pomeni, da so bili v pravicah izenačeni z rimskimi državljani. Mesto je cvetelo v blagostanju nekaj stoletij. Hiše premožnejših družin so bile bogato okrašene z mozaiki, v Stobih so naredili gledališče z marmornatimi sedeži (zgrajeno je bilo konec drugega ali v začetku tretjega stoletja), v katere so bila vklešana imena pokroviteljev gledališča in kasnejših iger, potem ko so po rimskem zgledu „kruha in iger!“ gledališče preuredili v areno.

Najvišji razvoj so Stobi dosegli v zgodnjem krščanskem obdobju. Mesto je bilo sedež episkopa Budiosa, za katerega je ugotovljeno, da je leta 325 sodeloval na Nikejskem koncilu. V tem času so bile zgrajene vsaj tri krščanske bazilike, dve sta imeli krstilnico. Nekaj cerkev so postavili tudi zunaj mesta. Kot številna druga mesta v tistih časih so se tudi Stobi ponašali z močnim obzidjem.

V Stobih je živela tudi bogata židovska skupnost; v samem središču mesta je dal Poliharm zgraditi sinagogo, ki je veljala za izredno razkošno. Sinagoga ni dolgo sijala: nestrpnost do Židov je z rastjo krščanstva postajala vse večja. Ko je rimski imperator Teodozij I. obiskal Stobe leta 388, je v juniju tega leta izdal tudi dva edikta, s katerima je prepovedal zbiranje nevernikov kakor tudi javne razgovore o veri. Najznamenitejši meščan v bogati stobski zgodovini je bil — kolikor so zares ohranjeni vsi dovolj pomembni viri — Joannes Stobaeus, čigar učene študije so se ohranile vse do danes.

KATASTROFA V PETEM STOLETJU

Peto stoletje je bilo katastrofalno za Stobe: leta 472 so morali meščani odpreti mestna vrata Teodemiru. Kralj Ostrogotov je takrat s svojo vojsko šel nad Konstantinopolis in mimogrede pobral še ogromno dragocenosti in denarja in tako osiromašil prebivalce Stobov. Teodemirov naslednik, sin Teodorik, se ni dal kupiti za bleščeč denar, ampak je raje delno opustošil mesto. To, kar so pustili Ostrogoti, je razrušil strašanski potres 518. leta. Mesto ni nikoli več doseglo nekdanjega blagostanja...

Prebivalci so nesrečno mesto vse bolj zapuščali, in ko so pridrli Slovani in druga divja ter bojevita plemena, je bilo mesto domala povsem opuščeno. Zgodovinski viri še omenjajo stobijske episkope, vendar izkopanine dokazujejo, da po 6. stoletju v Stobih ni bilo mestnega življenja.

PRVA IZKOPAVANJA: ŽE V TEM STOLETJU!

Stoletja so šla mimo, zemlja pa je porušeno mesto vedno globlje skrivala pred človeškimi očmi. Da tu spi antično mesto, so zaznali šele v drugi polovici 19. stoletja, ko sta popotnika von Hahn in Leon Heuzey vsak zase ugotovila, kaj je skrito ob izlivu Črne reke v Vardar. Izkopavanja pa so se začela šele leta 1902, ko sta von Premmerstein in Nikola Vulić našla številne napise. V času prve svetovne vojne so nemški vojaki odkopali dele vseh treh bazilik. Sistematska izkopavanja so se začela šele leta 1924 in so trajala 10 let, po malem pa so kopalni vse do druge svetovne vojne. V tem času so odkrili večje površine zahodnega in osrednjega mestnega dela. Skoraj vse važnejše stavbe: episkopsko baziliko, gledališče, mestna vrata (porta Herac-

Delavci odstranjujejo zaščitno plast peska, ki je skozi zimo čuval dragoceni mozaični pod.

lea), sinagogo, kopališča in tri bogataške hiše, so odkrili v tem času.

Po drugi svetovni vojni so začeli načrtno izkopavati po letu 1955; predvsem so hoteli že izkopene spomenike zaščititi in restavrirati. Pri tem delu so našli še nekatere nove stvari: mozaik pod sinagogo, nove dele gledališča, še nekatere kipe in kovance. Zdaj teče zadnje leto šestletnega ameriško — jugoslovanskega projekta, katerega pokrovitelj je Smithsonian Institution tekaške univerze v Austinu. V tem projektu sodelujejo številni tuji in naši strokovnjaki: arheologi, arhitekti, konzervatorji, preparatorji, numizmatiki, antropologi in drugi.

Poglaviti namen tega projekta je, dokončati izkopavanja in proučevanja že izkopanih zgradb ter ugotoviti mestne meje. Nove izkopanine so močno obogatile naše znanje o nastanku, razvoju in propadu mesta.

Kamor koli se obrneš, povsod kamene govori o življenju pred davnimi stoletji, govori o vzponu in padcu — pripoveduje resnico zgodovine...

ZGODOVINA PRIPOVEDUJE Z GLASOM MRTVIH

Ko sva se sprehajala med ostanki starodavnega mesta, sva si ogledovala čudovite mozaike in druge spomenike; delavci so ponekod še čistili dragocene izkopanine, ki so jih čez zimo pokrili z zemljo, da bi jih mraz ne poškodoval.

Nekateri so z arheološko lopatico brskali po tleh; na prvi pogled jih sploh ni bilo mogoče ločiti od delavcev, ki so odvažali zemljo. Šele v pogovoru z njimi sva zvedela, da so strokovnjaki. Med njimi je bil tudi arheolog Djordje Petacki, ki dela v muzeju v Titovem Velesu.

Djordje Petacki živi z mrtvim mestom že dlje časa, a mu vedno znova odkriva nove skrivnosti.

„Pravkar dokončno odkopujemo baptisterij — krstilnico. To je tudi najvažnejša zgradba, ki smo jo zadnja leta na novo odkrili. Seveda pa glavno delo poteka v laboratorijih, kjer to, kar mi

Tisoči barvnih kamenčkov so se pospretnimi rokami starih mojstrov strnili v živopisne podobe.

iztrgamo zemlji, šele dobi svoj pomembno zgodovinsko označitev in dokončno podobo. Vsak dan imamo številne obiskovalce, kar dokazuje zanimanje ljudi za našo zgodovino. In prav tako, saj smo na Stobe res lahko ponosni! Tako bogatega kompleksa doslej je odkritih 28 objektov — tako zaokroženi celoti ni mogoče šteti daleč naokrog.“

Osuti cvet nekdanjega mesta

Še in še bi hodila po tej polji, kjer zgodovina pripoveduje z glasom mrtvih, z glasom porušenihih cerkva, z razbitimi mozaičnimi podobami. Človek izgubi občutek za to, ko hodi med kamenjem, na katerem se dleta tisočletja skoraj nič ne počiva; mrtvo mesto naju kar ni pustiti iz svojega objema. Te morala sva naprej. Čakala naju zgodovina, tako različna od te starodavne mesto, a še vedno živopisno, mesto cerkva in ribičev. Zahotelo se nama je živih ljudi, rodavnosti, prežete s sedanjostjo, dotikih mrtvega kamena sva si zažele stiskov od dela žuljavih rok. Hvala sva se prepričati, da življenje ni mrtvo kamenje ampak delo ljudi.

(PRIHODNJIČ: PREMALO PRAVIL ZA OHRIDSKE MREŽE)

Vse priznala

Bezgovi 3 leta in 6 mesecev strogega zapora

Odkrito priznanje in obžalovanje sta vela iz zagovora Novomeščanke Sonje Bezeg, ki se je pred okrožnim sodiščem zagovarjala zaradi poverbe 95.096 dinarjev.

Sodišče je smatralo za dokazano, da je 45-letna Sonja Bezeg kot vođa vložila na Gozdnem gospodarstvu v Novem mestu od začetka leta 1965 do decembra lani jemala od zaupanega ji denarja in kolkov ter znak in si tako prisvojila lep kupček, kar štejejo za grabež in hujsko obliko gospodarskega kriminala.

Njen zagovor je bil kratak: „Vse priznam in se kesam.“ Kot je povedala, je jemala sprva naposodo zaradi domačih težav, potem je bilo „izposojenega“ že preveč, da bi lahko vrnila. Kot olajševalno ji je senat štel to, da je odkrito priznala vse od začetka. Prisojili so ji 3 leta in 6 mesecev strogega zapora, izrekli pa so tudi varnostni ukrep: prepoved opravljanja poklica, vezanega na samostojno razpolaganje s premoženjem za dobo treh let. Sodba še ni pravomočna.

SAMO AVTO SO REŠILI

Med nevihto, ki je 14. avgusta divjala kmalu po kosilu v Beli krajini, je strela udarila v skedenj Ivanke Žunič v Krivoglavicah. Skedenj je bila prizidana garaža, v kateri je bil avto, skedenj pa je bil poln sena, pšenice, orodja, lesa in opreme. Ogenj je tako hitro zajel poslopje, da so gasilci in domači lahko rešili le avtomobil, potem pa so nemočno gledali, kako ognjeni zubljji uničujejo premoženje. Skodo cenijo nad 100.000 dinarjev.

FANTIČ JE ŽE DOMA

11. avgusta dopoldne je v Mačkovicu nenadoma stekel čez cesto 4-letni Andrej Žura, tedaj pa je tovarnjak s prikolic po cesti pripeljal Boris Murko iz Dol. Skopje. Voznik je močno zavrl, kljub temu pa dečka z lučjo zadel in ga zbil po tleh. Fantička so takoj prepeljali v bolnišnico, kjer pa so ugotovili le lažjo poškodbo in je lahko takoj odšel v domačo nego.

ZARADI NAGLICE

13. avgusta dopoldne je pri Trebnjem vrglo s ceste avstin, ki ga je proti Zagrebu vozil Branko Kop iz Pakraca. Po nesreči so potniki izstopili in avto zrinili na cesto, spredelali pa so avto, ki ga je vozil Italijan Aurelio Morretti. Prišlo je do trčenja, nakar je Italijana odbilo še v levo, da je trčil v kombi Nemca Johana Kahraua. Vsa tri vozila so zaprli promet za pol ure, pri nesreči pa sta se poškodovala voznik v italijanskem in nemškem avtu, ranjeni pa sta bili tudi Italijanova žena in hčerka. Vse so odpeljali v novomeško bolnišnico, gmotne škode pa je kar za 65.000 dinarjev. Zaradi Kopove nepremišljene naglice so štirje poškodovani, da ne omenjamo tudi velike škode in zamude zaradi zaprte ceste.

Prve žrtve asfalta

Tri nesreče v dveh dneh

Pred kratkim so asfaltirali cesto iz Dolenje vasi do Lipovca v ribniški občini. Prva žrtev ovinka je bil 12. avgusta ob 24. uri Milan Tekavec iz Ribnice, ki je z osebnim avtom podrl najprej ograjo na mostu, nato pa je padel avto 3 m globoko v suho strugo. Pri nesreči so se laže poškodovali voznik, njegova žena Marta in sopotnik Emil Pakiz. Na avtomobilu je za 12.000 din škoda.

Dober dan kasneje, 14. avgusta ob 2. uri, sta se na tem ovinku zgodili še dve nesreči, obe zaradi neprimerne hitrosti. Najprej je prav tako v suho strugo padel moped z voznikom Stojancom Mrdjo iz Sodražice in sopotnikom Alojzjem Horenčičem iz Ribnice. Horenčič si je pri padcu zlomil desno nogo.

Takoj za to nesrečo se je zgodila v neposredni bližini še druga. Zaradi neprimerne hitrosti se je z mopedom zaletel v prometni znak Janez Arko iz Lipovščice.

ZLOMLJENA NOGA

Anton Gorc iz Trdnjave 19 na Rudniku pri Kočevju, star 65 let, je zapeljal 11. avgusta ob 16.40 s stranske na Roško cesto v Kočevju s kolesom s pomožnim motorjem, ne da bi se prepričal, če je prednostna cesta prazna. Takrat je peljal z avtomobilom po Roški cesti 30-letni Janez Kožar iz Šalke vasi 108, ki nesrečo ni mogel preprečiti. Gorca je zadel z desnim blatnikom.

Vkrožni dirki Peli peta

Peli in Jože Antončič zmagala v dirki „Ljubljana“

90. konjsko dirko – te dni slavi šentjernejski klub za konjski šport 90-letnico – so šentjernejski pripravili odlično. Na obnovljeni progi, ki je bila zaradi močne pripeke preveč prašna, so se ponovno pomerili najboljši konji iz Slovenije in Hrvaške.

Več kot 5000 gledalcev je nestrjno pričakovalo najbolj zanimiv četrti tek za krožno dirko Slovenije, v katerem je zmagala Findina. Na račun so prišli tudi domači gledalci, saj je domačin Jože Antončič s svojo Peli zmagal v tretji dirki „Ljubljana“, v krožni dirki pa je po hudem boju zavzel solidno peto mesto.

Rezultati: dirka „Šentjernejska“ – enovprezna vožnja za 3-letne kasače z območja Šentjerneja na progi 2000 m: 1. Daga (Narat – Šentjernejska) 1:41,4; dirka „Dolenjska“, enovprezna vožnja za 3-letne kasače na progi 2000 m: 1. Araver (Hafner – Zagreb) 1:52,1; dirka „Ljubljana“, enovprezna vožnja za 3 – 12-letne kasače na progi 1800 metrov: 1. Peli (Antončič – Šentjernejska) 1:29,3; dirka „Ljutomer“, enovprezna vožnja za 3 – 12-letne kasače, 1800 m – handicap: 1. Magirus (Krušč – Ljubljana) 1:32,9; dirka „Mladost“, ravna galopjska dirka za

dirka „skupščina Novo mesto“ dvo-vprezna vožnja za 3 do 12-letne kasače, 2200 m: 1. Kima – Labizona (Hojs – Ljubljana).

DOBRI REZULTATI

Konec tedna so novomeški atleti organizirali na stadionu manjši atletski miting. V vsaki disciplini je bilo okoli 16 tekmovalcev. Rezultati najboljših – 100 m: Simunič 11,2; 400 m: Majerle 55,1; 3000 m: P. Bučar 9:25,3; troskok: Kranjčič 12,47; disk: Okleščen 33,60; ženske: 100 m: Zaletelj 13,1; daljava: Krulj 4,18; disk: Valentjč 22,88.

Novomeščani so se udeležili tudi mednarodnega mitinga v Kranju. Kerzan je bil v teku na 100 m drugi (11,1), Simunič pa je progo pretekel v 11,4. Tretje mesto je zavzela tudi štafeta 4 x 100 m, dosegla pa je čas 44,7. Na 400 m z ovirami je nastopil Nagode in na cilj prišel četrti.

NAUČIMO SE PLAVATI

Brežiška telesnokulturna skupnost je letos oblikovala dolgoročnejši program akcij, ki naj čim več mladih in odraslih nauči osnovnih veščin plavanja. Prvi rezultati načrtnega dela so že vidni. V Čateških Toplicah so v okviru šole v naravi učili plavanja učence vseh četrtil razredov, prvič pa se jim je pridružil tudi 86 otrok predšolske ustanove. Posebno uspešne so bile dijakinje pedagoške gimnazije, ki so pomagale pri vadbi mlajših v Poreču, Brežicah in Savudriji. Najuspešnejšim so podelili značke delfinčka in diplome. Drugi del akcije bo stekel septembra. Nadaljevali bodo vadbo predšolskih otrok, vsem šolam bodo predlagali, naj en športni dan namenijo plavanju, razpisali pa bodo še tečaj plavanja za odrasle.

V. P.

ZMAGAL LIK

V okviru sindikalnih športnih iger v malem nogometu se je prejšnji teden v Kočevju končala tekmovalni del v nogometu. Med 10 ekipami so zmagali Likovi Nogometši, ki so v finalu premagali Kemično s 5:4.

Z. F.

Novoteks – dolenjska liga 3:0

V treh tekmah Novoteks dal 342, prejel 164 košev

V okviru priprav na novo tekmovalno sezono v prvi slovenski košarkarski ligi so Novoteksovi igralci v soboto gostovali v Podbočju, kjer so v zanimivi tekmi premagali domače igralce – Podbočje nastopa v dolenjski košarkarski ligi – s 44:94.

Novoteksovi košarkarji so v Podbočju v prvem delu prijateljskega srečanja „trenirali“ predvsem obambo, priznati pa moramo, da so se domači igralci odlično kosali s precej višji in izkušenejšimi slovenskimi ligaši, ki jih vodi trener Andrej Petrič. V obrambi so igrali zelo dobro in Novomeščani so jim dali samo 36 košev. Na odmor so dolenjski ligaši – spodbujali jih je več kot 200 gledalcev – odšli na moč zadovoljstva, saj so uresničili vse trenerjeve zamisli.

V nadaljevanju so gostje s presingom vzeli domačim vrsto žog in razliko v koših povečevali. Kljub temu je dal Podbočje, ki po prvem delu v dolenjski košarkarski ligi vodi, kar 27 košev. Pri Novomeščanih je že kot ponavadi dobro igral Slavko Kovačević, organizatorske „vezi“ v napadu pa je spretno vodil Marjan Kopac. Pohvalimo lahko tudi mlajše igralce. Z mirno in točno roko se je izkazal Janežič, ki je zamenjal poškodovanega Zarka Kovačevića. Pri domačih zaslužijo pohvalo vsi (tudi organizatorji), saj so se srčno borili do konca tekme.

Podbočje: J. Zupančič 8, Jalovec, Kodrič 3, Sintič, Dejak 9, Prah 10, Gramc 4, Cernoša, Jurčič 8, Glinšek in A. Zupančič 2.

ATLETI SO NA GORJANCIH

V ponedeljek je odšlo na priprave na Gorjanice 10 nadarjenih novomeških atletov-tekačev, ki jih vodi državni reprezentant Janez Penca. Mladi Novomeščani se pripravljajo za številna letošnja tekmovalna, predvsem za slovensko mladinsko prvenstvo, ki bo konec avgusta v Kranju in Mariboru.

V. P.

Mikavnost tradicionalnih konjskih dirk so tudi tekme v dvo-vprežnih vožnjah, kjer odloča o prvem mestu predvsem spretna in dobro načrtovana vožnja.

domače konje z območja Šentjerneja na progi 1800 m: 1. Rubi (Bratko – Šentjernejska), 2. Beba (Bratko – Šentjernejska); 4. tek dirke „Krožna dirka Slovenije“, enovprezna vožnja, 2000 m: 1. Findina (Slavič ml. – Grabe) 1:27,9; 5. Peli (Antončič – Šentjernejska) 1:30,9; dirka „Mladost“, ravna galopjska dirka, 800 m: 1. Pikica (Jerle – Šentjernejska), 2. Bisca (Bratkovič – Gor. Brezovica); dirka „krajevna skupnost Šentjernejska“, dvo-vprezna vožnja za 4-letne in starejše kasače in križane kasače, 2400 m: 1. Atena – Atenka (Košak – Hrvaški Brod);

ELAŃOV POKAL JESENICAM

V nedeljo so se na novomeškem nogometnem stadionu „Bratstva in enotnosti“ za pokal NK Elan pomerile enajsterice Brežice, Ljubnega, Elana in Jesenice. Po najboljši igri so pokal zasluženo osvojili gostje z Jesenice. Rezultati: Brežice – Elan 1:0, Ljubno – Jesenice 2:3, Elan – Ljubno 3:2, Jesenice – Brežice 6:5.

LITIJA JE BILA BOLJŠA

Nogometni klub iz Litije, ki se v Novem mestu pripravla na novo tekmovalno sezono, je prejšnji tork in četretek odigral z domačim Elanom dve tekm. V obeh so bili boljše gostje: zmagali so s 4:0 in 6:1.

KOČEVJE – AFRIKA 8:0

V prijateljski nogometni tekmi so v Kočevju gostovali afriški študent, ki študirajo v Ljubljani. Po zanimivem srečanju je okoli 1200 gledalcev z močnim plaskanjem pozdravilo domačine in borbene goste. Zadetke so dosegli: Kopač 3, Kovač 2, Palavra, Čilenšek in Deitovič po 1.

Z. F.

LITIJA – ŠENTJERNEJ 5:5

V Novem mestu sta se sredi tedna pomerili ekipi Litije in Šentjerneja. Dolenjci so igrali odlično, saj so zatresli mrežo gostov kar petkrat. Zadetke so dosegli Zabkar in Luzar po 2 ter Lešnik.

Zmagovalec letošnjega avstrijskega grand prix je specialist za vožnje v dežju Italijan Brambilla. 200.000 gledalcev na stezi (bilo je tudi mnogo naših!) pa je minulo nedeljo prišlo na račun še med dirkami manjših asov pred popoldansko nevihto – na sliki zaplet fordov, vendar brez prask na koži! Prihodnjič več o dirki. (Foto: A. Železnik)

BRSLIN – Na prvem turnirju pionirskih ekip dolenjske košarkarske lige so na košarkarskem igrišču pri osnovni šoli v Brslinu nastopila tri moštva: „Obutev“ Vavta vs in Podbočje. Prvo mesto so osvojili pionirji iz Vavta vasi, ki so pokazali največ košarkarskega znanja, toda po mnenju igralcev ostalih ekip so bili zmagovalci že mladinci, zato sta se Podbočje in Brslin pritožila.

KRSKO – Prejšnji ponedeljek je krški plavalni klub organiziral republiško prvenstvo v plavanju za mlajše pionirje A II. razreda. Nastopilo je okoli 60 tekmovalcev iz 6 klubov, največ uspeha pa so imeli domači plavalci ter gostje iz Radovljice in mariborskega Branika.

Rezultati Celulozarjevih tekmovalcev – pionirke – 200 m kralj: 1. Blatnik 2:48,6; 50 m delfin: 1. Blatnik 39,5; 4 x 50 m kralj: Celulozar 2:30,6; 100 m kralj: 1. Blatnik 1:15,8; 50 m hrbtno: 1. Pohorac 40,4; 50 m kralj: 1. Blatnik 33,4; 4 x 50 m mešan: 1. Celulozar 2:55,6; pionirji – 50 m delfin: 1. Koprivnik 42,1.

LJUBLJANA – Na 6. seji Izvršnega odbora skupščine telesnokulturne skupnosti Slovenije, združeni z 2. sejo upravnega odbora kreditnega sklada, so končno razdelili kredite za letošnje leto. Ustregli so petnajstim prosilcem, med katere so razdelili 1.010 milijonov, toda nihče ni dobil več kot 900.000 din. Kredit so dobili tudi Brežice (400.000, 5 let, 8 odstotne obresti), Novo mesto (900.000, 4,9) in Metlika (900.000, 5, 7). (D. P.)

NOVO MESTO – Enajsterica novomeškega Elana se na novo prvenstvo, v katerem želi osvojiti „loveniko“, pripravlja že dalj časa. Prvenstvo se bo pričelo 31. avgusta, od prve tekme z nogometši Cementa pa bodo Novomeščani odigrali osem prijateljskih tekem. Kot kaže, v letošnji sezoni Novomeščani mislijo na številna prva mesta, saj imajo vsa moštva nove trenerje. (N. G.)

Novoteks: Janežič 22, Bajt 8, P. Seničar 16, Kopač 9, S. Kovačević 14, Ivančič 19, S. Seničar 2, Pirc, Besednjak 2 in Plantan 2.

J. PEZELJ

SEMIČ – NOVOTEK 48:119

V okviru popularizacije košarke na Dolenjskem je novomeški Novoteks prejšnji teden gostoval v Semiču, kjer je odigral prijateljsko tekmo. Vrsto Semiča so okrepili trije igralci, kljub temu so slovenski ligaši dosegli rekordno zmago. Pri Semiču sta se izkazala gosta Kamnikar (KK Crnomelj) in Lutman (KK Obutev), pri gostih pa je bil najboljši center Ivančič.

Zavzete priprave

V brežiški občini je rokomet še vedno šport številka ena. O tem zgovorno pričajo številne ekipe, ki nastopajo v različnih ligaških tekmovalnih, vse več naraščaja pa prihaja tudi iz šolskih športnih društev.

Posebej skrbno so se pripravili na novo sezono tokrat lotili v Brežicah in Dobovi, kjer so v treningih pričeli že prve dni avgusta, nadaljevali pa so jih na skupnih pripravah. Kar 30 članov moške in ženske ekipe TVD Partizana Brežice je zaključilo osemdnevno vadbo v Trogru, kjer sta treninge vodila Darko Šetinc in Marjan Štauber. Te dni ponovno vadijo doma, pred prvenstvom pa bo strokovni štab skušal organizirati še močnejši turnir.

Ignalci Artič so prvi del priprav izkoristili za ureditev garderobe in sanitarij v pododruju prosvetnega doma, medtem ko ekipa Cerkelj s treningi nekoliko zamujata. Pospešeno vadijo tudi Dobovčani, novi člani republiške lige. Za njimi je uspel mednarodni turnir (zmagala je Servica), ta čas pa so na skupnih pripravah v Mozirju.

Kaže, da bodo ekipe iz Brežiške občine za novo sezono dobro pripravljene, zato ne skrivajo optimističnih pričakovanj.

V. P.

Preveč zaupanja škoduje

Viktor Zemljak obtožen grabeža na račun blagajne samopomoči

Okrožni javni tožilec je pred nedavnim vložil obtožbo zoper 61-letnega Viktora Zemljaka iz Kruškega. Bil je referent za nabavo celuloznega lesa v tovarni „Djuro Salaj“, hkrati pa je vodil pri sindikatu blagajno vzajemne samopomoči.

Kot dolgoletni sodelavec in blagajnik je užival takorekoč neomajno zaupanje med kolegi, zato je vest o poverbi kolektivno močno presenetila. Ko je lani zaradi boleznj predal blagajno samopomoči kolegici, pa je prišel na dan primanjkljaj v znesku 59.156 dinarjev.

Obtožba bremeni Zemljaka grabeža, in sicer naj bi ga storil tako, da je več kot pet let, od leta 1969 dalje, postopoma jemal iz blagajne samopomoči denar tudi zase. Vsako drugo leto

so nadzorni organi sicer kontrolirali njegovo delo pri blagajni, vendar pa je bil nadzor bolj površno opravljen, zato primanjkljaja tudi niso ugotovili. Preveč zaupanja pa je Zemljaka morda spravilo v izkušnjavo.

Obtožnica za Zemljakov gospodarski kriminal je precej huda, kolikoli pa je kriv in kolikoli „grehov“ mu bodo lahko dokazali, bo pokazala razprava pred novomeškim okrožnim sodiščem.

PODGRAD: NEVARNI OVINEK – Pri odcepju za Podgrad je 12. avgusta dopoldne preizkusil nevarni ovinek tudi Italijan Luigi Gradosola. Ko je med vožnjo proti Novemu mestu prehitro pripeljal v ovinek, je zdrknil na bankino, nato pa trčil v skalni usek. Po nesreči so vozniško ženo z zlomljeno roko odpeljali v bolnišnico, na avtu pa je za 5.000 dinarjev škoda.

BRUNA VAS: OBA PO SREDI – 13. avgusta dopoldne je Zvonko Duh z Mirne vozil osebni avtomobil proti Pijavici, v ovinku pri Bruni vasi pa sta se na sredi ceste srečala z nasproti vozečim avtomobilistom Srečkom Gorencom iz Velenja. Pri čelnem trčenju so se oba voznika in sopotnik laže poškodovali. Škode je za 35.000 dinarjev, voznikoma pa so odvzeli prometni dovoljenja, ker vozili nista bili sposobni za vožnjo.

VELIKI GABER: ZAPRL JE POT – Dušan Mežnarščič iz Vel. Gabra je 13. avgusta popoldne vozil škodo proti Biču in v križišču zapeljal na prednostno cesto tako, da je zaprl pot fičku, ki ga je vozil Jože Pajek iz Vel. Dol. Vozili sta trčili, voznikoma ni bilo nič, materialna škoda pa znaša 12.000 dinarjev.

CATEŽ: TRK V OVINKU – Darko Praznik iz Vel. Gabra je 14. avgusta zvečer vozil osebni avtomobil proti Čatežu, med potjo pa je v nepreglednem ovinku zavrl, nakar ga je zaneslo v osebni avto, s katerim se je nasproti pripeljal Bruno Utenkar iz Gabrovke. Škode je bilo za 12.000 dinarjev.

PODREBER: KARAMBOL MED SREČANJEM – 14. avgusta sta si pred vasio pripeljala nasproti z avtomobiloma Vojko Jakša iz Vavpče vasi in Peter Simonič iz Semiča. Med srečanjem je Jakša zapeljal v levo in trčil v Simoničev avto. Škode je za okrog 4.000 dinarjev.

TEŽKA VODA: RANJENA AVSTRIJKA – Vincenc Cerar iz Domžal je 16. avgusta dopoldne vozil proti Metliki. V ovinku pri Težki vodi je avto zanašalo in trčil je v osebni avtomobil Avstrijke Gislene Loacker. Pri nesreči se je Avstrijka laže poškodovala, gmotne škode pa je za 20.000 dinarjev.

GOR. POLJE: ZALETEL V AVTOBUS – 16. avgusta je avtobus celjske registracije vozil iz Žuzemberka proti Straži, v ovinku na Gor. Polju pa mu je po sredi pripeljal nasproti Milan Brađač iz Loške vasi. Avtobus je sicer pred srečanjem ustavil, vseeno pa je Brađač vanj zadel. Škode ja za 15.000 dinarjev.

SMRT PRI TREBNJEM

Nova huda nesreča s smrtnim izidom se je zgodila 16. avgusta na magistrali bližje Trebnjega. Dragan Basara iz Slunjskih Moravcev je vozil proti Zagrebu in zaviral, ko je dohтел kolono vozil, pri tem pa ga je na mokri cesti zaneslo. Ko je bil na levi strani cestišča, je trčil v nasproti vozeči avtomobil Alojza Dragoša iz Kranja. Trčenje je bilo tako silovito, da je 37-letni Dragoš umrl še med prevozom v bolnišnico, hudo poškodovane Dragošove ženo Marijo, sina Marka in sopotnico Duško Hribar ter Baraso in njegova dva sopotnika pa so prepeljali v bolnišnico. Nesreča je terjala še za 60.000 dinarjev gmotne škode.

J. SPLICAL: POT DO ZLATA

PO SVETU OKOLI

POLTRETJA TONA SPI-SOV — Bivši ameriški predsednik Richard Nixon je časopisu „Saturday Evening Post“ odstopil precej osebnih spisov z dovoljenjem, da jih uredništvo uporablja za različne prispevke. Le-to bi ne bilo nič zanimivega, ko bi po Nixonove spise ne prišel celo kamion, kajti bilo jih je kar za — dve toni in pol! Kritični opazovalci menijo, da bo strošek za bencin povrnjen, če bodo novinarji iz gore papirja izluščili vsaj — šeepec soli!

MANJ JE STALO — Anglež Kevin Everitt je sedemindvajsetkrat zaman trkal na vrata delodajalcev. Povsod so ga zavrnili zategadelj, ker je bil tetoviran tudi po obrazu in vratu. Pred nedavnim so ntu v bolnišnici odstranili pisani „kamen spotike“, stroške kirurškega posega pa je plačalo socialno zavarovanje. Možje pri slednjem so ugovarjali, da je to precej cenejše, kot pa Everittu dajati podporo za brezposelnost.

SAMOPOSTREŽBA — Neznani dolgoprstneži so v ameriškem mestu Richmondu temeljito „počistili“ neko samopostrežno trgovino. Z najrazličnejšim blagom niso napolnili samo tri kamione, ampak so razstavili tudi alarmne naprave in jih — odpeljali s seboj, kajpak! Morebiti pa bodo zavarovalni skladišče z ukradenim blagom?!

„LJUBITELJI KNJIG“ — Edinburška javna knjižnica je objavila „amnestijo“ za vse, ki že dalj časa niso vrnili izposojenih knjig. Tako so ljudje brez bojzani pred kaznijo vračali knjige, ki so si jih izposodili že leta in leta nazaj. Neki dedek je vrnil knjigo, ki si jo je izposodil, reci in piši, leta 1937! Bolje po štirih desetletjih kot nikoli!

RAZLIKA — Neki mladenič iz ameriške države Ohio je opsoval policaja, ki ga je ustavil zaradi prehitre vožnje, z „dolgonošo svinjo“. Sodišče mu je prisodilo naslednjo kazen: Obiskati je moral kmečko farmo in eno uro opazovati svinje. Ko se jih je nagledal, je moral napisati še prosti spis o razliki med svinjami in policaji. Res vzgojna kazen, ni kaj!

VZPON — Kako je strnila svoje vitse po povzpetu na najvišji vrh na svetu prva ženska, Japonka Junko Tabei, smo že pisali. Tokrat zapisujemo še besede druge ženske, ki je splezala na Mount Everest, 37-letna Kitajka Fan Tog, mati treh otrok. Je dopisniku agencije „Nova Kitajska“ dejala: „Vzpon je bil zelo težak, naporen in nevaren!“ Le kdo ji ne bi verjel!

Bencin bo še smrnil

Električni avtomobili le počasi v prometni vsakdan

Čeprav je naftna kriza mimo, je njene posledice čutili še vsespovod, pa naj gre za slabe ali dobre. Med zadnje lahko brez dvoma uvrstimo tudi pospešena iskanja takih osebnih prevoznih sredstev, ki bi jih ne gnal dragi bencin in bi hkrati ne smrnila ozračja v taki meri, kot ga zdaj množica avtomobilov.

Avtomobilski konstruktorji po vsem svetu so se vrgli na raziskave električnega avtomobila. Pojavili so se mnogi prototipi teh vozil, nekaj jih izdelujejo že tudi serijsko, vendar pa konstruktorji niso zadovoljni. Električni avto noče in noče biti tak, kakršnega želijo narediti.

Predvsem so vsi modeli električnega avtomobila počasni, slabo pospešujejo in ne zmorejo daljših voženj. Akumulatorji se jim izpraznijo že po nekaj deset kilometrih in treba je čakati več ur, preden se spet na električnem omrežju napolnijo. zračunali so, da bi bil večji in trajnejši vir energije pretežak. Da bi električni avto prevozil 200 kilometrov mestne vožnje brez polnjenja, bi moral imeti akumulator, ki bi tehtal tona in pol.

Med najuspešnejše električne avtomobile, ki jih v nekaterih državah srečujejo sredi prometa, sodi Copperjev električni avtomobil. Dvosedežno in drzno oblikovano vozilo lahko prevozi z enkratnim polnjenjem blizu 180 kilometrov, potovalna hitrost znaša 64 kilometrov na uro, največja brzina, ki jo lahko razvije, pa 88.

Strokovnjaki menijo, da vsa bodočnost električnega avtomobila leži izključno v raziskavah, katerih namen je najti dovolj lahak akumulator.

KRPANOV
KOTICEK
KRPANOV
KOTICEK

Pasja žalost

„Kaj ti je Stefan, da se tako kislo držiš, saj si pasje dneve preživel na dopustu ob morju?“ sem drezal v Hribarjevega Stefana, ki je sedel na klopi pred hišo in jezno s šibo tolkel po pesku. „Kakšen dopust neki? Povem ti, da je to prava pasja žalost, ko te tako ali drugače suvajo v zadnjo plat,“ je čemerno odgovarjal.

„Čemu mi tvežiš take reči, ki niso za tovor ne za voz. V naši socialistični družbi kaj takega sploh ni mogoče,“ sem oporekal. „Kakor hočeš. Nikjer na svetu tako grdo ne delajo z domačimi gosti kot pri nas. Ogovarjajo in pozdravljajo te večinoma po italijansko ali nemško. Ako naročaš hrano in pijačo po naše, te nihče ne sliši ali pa ne razume in dobiš nekaj čisto drugega. Še poliča vina si nisem mogel privoščiti, ker ga manj kot en liter niso točili, pa sem ostal jezen.“

Za letos sem lepo planiral, pa me je uneslo. Prej smo letovali v razmujanih hiščah

ali sotorih, kjer smo si morali sami iskati hrano in kuhati, zato sem se vračal domov še bolj utrujen kot prej. Letos sem si hotel privoščiti počitek kot treba. Naj še meni strežejo kot tujcem, a ni šlo. S plačo, regresom in prihranki nisem preživel niti en teden. Ostali smo brez novcev, zdaj bomo pa zvižgali do konca meseca.“

„Potemtakem so bili tudi tujci udarjeni?“

„Kje neki. Z njihovimi plačami in novci se lahko mastijo pri nas nekaj tednov in še ostalo jim bo.“

„Mesec bo hitro naokoli, pa boš spet dobil novce,“ sem ga tolažil.

„Saj to je tisto, kar me skrbi. Naši izdelki gredo slabo v prodajo in imamo že velike zaloge. To je tako, kot bi ti v dežju stal s soljo v vrecah, pa je ne bi imel komu prodati. Ako so tudi drugi ostali brez novcev, ne vem, kdo bo od koga še kupoval.“

MARTIN KRPAN

Amater našel dragocenost

Leventhal je z detektorjem iskal kovance, našel ko

Morton Leventhal, 38-let izraelec, ima posebnega komarčka: v prostem času se po poljih in ruševinah sedel izraelske države in s ceneni detektorjem za kovine išče re kovance. Konec preteklega meseca pa se mu je nasmešila sreča.

Med obiskom v kibucu, živi njegova sestra, mu žilica dala miru. Odpravil se je v lice kibuca in z detektorjem iskal kovance. Izkopal je že nekaj starih konzerv, ostankov majev in drugih kovinskih predmetov, ki so jih vojaki zakopali — vse brez kake vrednosti. Ko je že mislil odnehati detektor, se enkrat odprl znak, da pod zemljo leži kopenski predmet. Odkopal je plast in zagledal bronasto drčke. Kopal je dalje in kmalu je imel v rokah bronasto no glavo. Zavil jo je v majico odnesel v kibuc.

Druga na svetu — bronasta Rimljana Hadrijana.

Šele strokovnjaki, ki so obvestilo prišli, so ugotovili gre za dragoceno najdbo. Arheološki arheolog je namreč pal bronasto glavo rimskega imperatorja Hadrijana, ki je dal od 117. do 138. leta. Izraelci so znan predvsem vojskovođa, ki je krvavo dušil židovsko vstajo v 2. stoletju.

Izkopavanja, tokrat strokovna, še potekajo. Arheologi ne vedo, da je na mestu nekdanj stal vojaški tabor. Četudi so še roko, poprje in drugih manjših delov kipa, bo kip v celoti izkopen in staviran, bo to drugi Hadrijanov kip v naravni velikosti, jih dosedaj poznamo.

Leventhalu pa je oddela starine v zahvalo podarili starih novcev — saj te je iskal.

Riše in piše: Marjan

26. Strahota! Snežni vrhovi opisati pekla, ki je divjal na šibko je pero, da bi to opisal čopič, da bi to upodobil. Na Himalaji taki viharji traja tedne. Samo čudež bi torej Cudežev pa, kot vemo, v osl letju mlade tehnik in dravn čudež bi moral, če hočemo zdrava naši občani iz. Kóso

Dolenjski list pred 20 leti

Gasilci so slavili

POMEMBNO GASILSKO prireditev so imeli 7. avgusta v Bršlunu pri Novem mestu; požrtvovalni člani železničarskega prostovoljnega gasilskega društva so izročili svojemu namenu nov prostora gasilski dom. Svečanost je bila združena z večjo gasilsko prireditvijo vseh novomeških gasilskih društev ter PGD Mirna peč. Vaje je obiskalo veliko gledalcev.

NA ČREŠNJEVCU je majhna kmetijska zadruga, najmanjša v Beli krajini. Tudi njeno področje ni veliko, saj obsega le majhen kot med Semičem, Metliko, Štrekljcem in Gradcem. V vseh teh okoliških krajih obstajajo močnejše kmetijske zadruge, močnejše sicer po številu članov, nikakor pa ne po dejavnosti. Obisk v tej zadruzi se izplača vsakomur, najbolj pa bi bil koristen za tiste poslovodje in vodilne uslužbence kmetijskih združenj, ki imajo tisoč izgovorov za to, da ne delajo tako kot bi bilo treba v korist občanov.

KOMAJ SMO PREBOLELI sladkorno in kvasno krizo, ze je vrag prinesel še solno. Meni ni razburilo živcev, ker sem bolan na ledvicah in jem napol osoljeno, drugače pa je bilo pri drugih. Kot strela z jasnega je udarilo po naši „slavni“ ribniški dolini: soli ne bo, in ko bo prišla nova pošiljka, bo sol za 100 din pri kilu dražja.

ZIVIMO V ČASU kreditov. Upravičeno bi lahko poimenovali to obdobje kreditno dobo. Ko govorimo o kreditih, ne mislimo na tiste, za katere se na žive in mrtve pulijo razna podjetja in zadruge, da lahko vsaj sproti „dihajo“ temveč na druge, na potrošniške kredite. Živimo na kredit, ker je tako pač lepše in modernejše, a neki moj znanec pripominja, da človek samo enkrat živi, pa naj potem na kredit ali na svoje.

UPRAVIČENO VPRAŠANJE — „Kaj meni: ali bo v letošnjem poletju sploh kaj poletja?“

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 19. avgusta 1955)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Lepo ustvarjen život mrjascev

(Prasičja reja) je doma in spodnjem Dolenjskem in ti kraji zalagajo vso Dolenjsko s prasičji. Prasičje plemo po teh okrajih je dobro, vendar se da še mnogo zboljšati. V novejšem času smo začeli vpeljevati za zboljšanje domačega plemena angleške mrjasce in sicer tako imenovanega belega jorkširskega plemena. To plemo je zlahka in se odlikuje po tem, da je izvrstno za pitanje. Pri zadnji razstavi v Novem mestu so se prasiči tega plemena posebno odlikovali in vzbujali splošno zanimanje zaradi lepo ustvarjenega života in svoje debelosti. Po svojih dobrih lastnostih je to plemo vredno, da se z njim naše zboljšuje.

(Promet na) dolenjski železnici, zlasti na novomeški progi čimdalje peša. Lani je zvožila veliko več nego letos. Kaj bo, ako bo dežela morala zakladati. Največ so vzroki slabi vojni neugodna zveza in previsoke ceno. Pa tudi vož-

nja sama, zlasti opoldne je nad vse mere počasna.

(Cesar se te) dni mudi na lšu v svojem letovišču. Ker se je te dni shajalo tam mnogo najvišjih državnikov, ugibati so začeli časniki, kaj neki so se pomenkovali. Nekateri so že sklepali da utegne priti zaradi makedonskih in bolgarskih homatij do krvave vojske z Rusom. A tega se nam doslej pač še ni bati!

(Kislo mleko) dobiti je na vrtu kmetijske šole na Grmu vsaki dan in sicer v navadnih latvicah po 10 kron, v malih latvicah pa po 3 krone. Razun kislega mleka se lahko dobiva za zdravljenje tudi jutranje sladko mleko (izpod krave), kakor tudi ohlajeno sladko mleko in smetano po navadnih cenah. Za kruh, posodo in strežbo je skrbjeno.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. avgusta 1895)

stare oštarije na dolenjskem

Pod zaglavjem **KJER BOG ROKO VEN MOLI** začnemo danes na zadnji strani Priloge — tam, kjer je skoraj dve leti tekla serija o gradovih in njihovih usodah — objavljati novo serijo: Andrej Bartelj in Jože Splichal bosta zapisovala zanimive dogodke iz dolge zgodovine znanih dolenjskih gostiln. Pod naslovom „Prvi birt u Šentjernej...“ objavljamo danes prvi zapis; govoril bo o Recljevi gostilni v Šentjerneju in njeni več kot stoletni tradiciji.

Gostilne, ta nekdanja zbirališča ljudi in mravljišča družabnosti, hranijo v svojih spominih prekatere zanimivosti, drobne in velike dogodke, ki so jim bili priče oštirji; v gostilnah se je nekda

kovala politika; gostilne so nekoc nadomestile televizijo in kino; v gostilnah so poiskali nekda ljudje uteho za žalost in se v njih znali poveseliti...

Dobro kupčijo so potrdili v gostilni, ko je prišel na mizo štefan; ko so potrdili ženitev, so šli v gostilno; stare kmečke praznike so počastili v gostilni...

Ljudje so imeli navado reči, da „bog roko ven moli“. Tu so bila zatočišča popotnikov: trudnih in žejnih, lačnih in zaspanih.

In o takih starih zbirališčih ljudi bo tekla beseda v naši novi seriji.

IZ TRDINOVEGA NOTESA

KAJ JE NOVEGA

ČAS TKE NITI SPOMINOV

grozd kačjih jajc na postaji

Ljudje so že spomladi govorili, da bo letos kačje leto. Govorica je govorica in marsikatera taka napoved je šla mimo, ne da bi se uresničila. Več letošnjih dogodkov pa dokazuje, da take ljudske napovedi, oprte na razna znamenja, niso vedno iz trte zvite.

Pred kratkim smo v časopisih lahko prebrali, kako se je ustrašil avtomobilist, ki je zavozil na živi klopčič več deset kač. Kdo bi rekel, da je tudi to slučaj.

Nihče pa ne bo mogel prepričati kmeta Janeza Povšiča iz Čučje mlake pri Šentjerneju, da je tudi dogodek, ki se mu je pripetil v petek 8. avgusta, zgolj naključje in ni v zvezi s „kačjim letom“.

Tega dne je Povšič na odlagališču leša na bršlinski železniški postaji v Novem mestu nakladal leš za hipodrom v Šentjerneju. Kakih 40 cen-

timetrov globoko v lešu je osupel zagledal približno pol metra dolg grozd zlepljenih kačjih jajc. Bilo jih je okoli 150.

Že ob samem pogledu na tak nenavaden prizor človeka spreleti srh. Povšič je razbil nekaj jajc in iz vsakega je zlezla za dober pedenj dolga kača.

„Videl sem že precej kačjih jajc, ampak tako velikih in toliko skupaj zlepljenih v grozd pa še ne,“ je pripovedoval radovednežem, ki so se kmalu nabrali tam okoli.

Tudi inž. Jože Tršar iz novomeškega živilskega laboratorija skoraj ni mogel verjeti svojim očem. „Kaj takega v življenju še nisem videl, pa že več kot 45 let hodim po hribih,“ se je čudil. Inž. Tršar je vzel cela kačja jajca, da bo strokovnjak povedal, kakšne kače bi se v kratkem izlegle.

ŠTORKLJA SE JE POTRUDILA

„Če ni namenjeno, se pa tako naključni,“ je rekel ginekolog dr. Springer, ko sta na isti dan, v nedeljo 27. julija, v novomeški porodnišnici rodili sestri dvojčici Marija Gorec iz Breze in Viktorija Gabrijel iz Rodin pri Trebnjem.

25-letni dvojčici, rojeni Planinšek, sta bili dan pred tem z možema na bivšem domu v Veliki Loki. Čeprav bi Marija morala roditi skoraj mecec pred Viktorijo, ji je rekla: „Le glej, da ne boš šla pred mano v porodnišnico...“ Pa vendar je šla prva Marija. V nedeljo ob sedmih zjutraj so jo pripeljali, ob pol enajstih pa je že povila hčerko Tanjo. Viktorija je prišla v bolnico popoldne in ob pol sedmih zvečer rodila sina Bojana. Ker je bil rojen 24 dni pred rokom, so ga za tri tedne odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Seveda se je vest o nenavadnem dogodku takoj razširila po oddelku in čestitke srečnim mamicama so prihajale od vseh strani. Marija in Viktorija sta se nameravali tudi poročiti na isti dan, vendar je ta načrt preprečila materina smrt; tako se je Marija poročila novembra lani, Viktorija pa februarja letos. Zanimivo je, da imata tudi obe materini sestri dvojčici, sicer pa v njihovi vasi ni drugih dvojčkov.

Marija in Viktorija sta zaposleni v grosupeljskem Motvozu in platnu – v istem obratu, njuna moža sta oba Trebanjca in tudi njuna sedanja priimka se začneta z G: Gorenc in Gabrijel.

In da bi bilo vse v slogu, se je potrudila še štorklja, ki je tisto nedeljo za Planinškovi dvojčici dvakrat priletela s „tovorom“...

A. B.

UNITED SKUPINE COLOSSEUM

Leta 1971 je razpadla skupina, ki je takrat predstavljala eno najnaprednejših skupin svojega časa. V njej so igrali glasbeniki kot Dick Heckstall-Smith, Dave Greenslade, Jon Hiseman, Chris Farlowe, Dave „Clem“ Clempson, James Lutherland. Igrali so glasbo, ki je pomenila mnogim ansamblom pot naprej. Šele kasneje so za njihovo glasbo našli izraz jazz-rock. Imenovali so se Colosseum.

Po razpadu so šli vsi člani po svojih poteh. Clempson se je pridružil Humble Pie, Greenslade je ustanovil svojo skupino, Heckstall-Smith je delal kot session glasbenik, Jon Hiseman pa je ustanovil ansambel TEMPEST. Skupina je delovala v letu 1973. Njihova glasba pa je imela zelo malo ali nič skupnega z glasbo skupine Colosseum. Igrali so glasben rock in mnogi so dejali, da to ni bila glasba, ki bi ustrezala Jonovemu načinu bobnanja.

Potem, ko je razpustil TEMPEST, je začel iskati člane za novo skupino. Prvi somišljenik, ki ga je našel, je bil 22-letni kitarist Garry Moore (včasih pri Skid Row). Da bi našla ustreznega organista in basista sta prirejala dolgotrajne avdicije, na katerih sta preizkusila okrog 60 glasbenikov. Končno sta izbrala malo znana organista Dona Aireja in basista Neila Murraya. Povsem slučajno sta našla še povsem

neznanega pevca Mikea Starra s Colosseum II so bili zbrani. Jon pravi, da je z novimi glasbeniki zelo zadovoljen. Zaenkrat še ni povsem jasno, kakšna bo glasba te nove skupine. Jon pravi, da se njegove ideje še niso spremenile. Še vedno hoče ansambel, ki bi znal združiti petje z možnostjo improviziranja. Všeč so mu skupine kot Mahavishnu Orchestra, Larry Coryell's Eleventh House, skupina Billy Cobham. Pravi, da so to natanko take skupine, kot si jih predstavlja sam, le da so brez petja. Izgrajujejo take strukture, ki so odprte vsaki obliki interpretacije, tako da glasba lahko raste na odru. Zaveda se, da traja precej časa, preden skupina doseže svoj zenit. Glasbenike je zbiral skoraj celo leto, zato pravi, da naj bodo potrpežljivi tudi poslušalci. Preživljali so težko leto in večkrat je skoraj izgubil pogum.

Gramofonsko družbo so že našli in sicer družbo Bronze, za katero so snemali že originalni Colosseum. Na jesen se bodo odpravili na svojo prvo turnejo, ki bo vključila tudi Evropo. Obstaja tudi možnost skupnega nastopanja z Baker-Gurvitz Army in z Mahavishnu Orchestra. Po končani turneji pa bodo začeli snemati svoj prvi album. Če lahko verjamemo Hisemanu, bo to skupina, ki bo ljubiteljem dobre moderne glasbe prinesla še veliko užitek.

Letos nismo in nismo dočakali običajne poletne vročine z jasnimi in ustaljenimi sončnimi vremenom, tako da smo nove poletne obleke z golim hrbtom nosile lahko kvečjemu nekaj dni na morju. Sredi avgusta že običajno močnejši dež ohladi vreme in misliti začnemo na garderobo, ki nas v prehodnem obdobju pelje k jeseni.

Če je dopust mimo in nas znova čaka vsakdanjik v službi, nam bo najbolj prav prišlo krilo z bluzo. To je večno uporaben del ženske garderobe, ki pa ima v vsakem modnem obdobju le svoj poseben pečat.

Povsem gladkih in izrazito moško – športno

krojenih bluz ne bomo nosile več, razen na izletih, pač pa bomo na novih bluzah imele večje ovratnike, robčke in naborke. Novi rokavi segajo do komolca, lahko so dolgi, pa tudi tričetrtinski se močno uveljavljajo.

Če kupujete krilo, ne pozabite, da je moderen črtast vzorec, kar je tako in tako vedno aktualen, pa tudi krilo s svetličnim vzorcem ni pozabljeno. Črtast in karo vzorec, krojena počez, dajeta zanimive kombinacije, pas in žepi pa so droben modni dodatek, brez katerega ne gre.

Zaljubljeni v širša krila naj si le dajo duška, kajti na obzorju je že novi val: ozko oprijeto krilo. Ampak to bo šele v pravi jeseni.

R. BAČER

DONJACA LEKARNA:

FIZOL

Fizol smo vajeni jesti kot običajno hrano, je pa tudi zdravilen, če ga pravilno pripravimo. Ker je v kožici semen in luščin precej kremenčeve kisline, pospešuje fizol izločanje seča, vpliva pa tudi na sladkor v krvi.

Iz drobno narezanih luščin

pripravljamo čaj (10 gr na skodelico vode), uporabljamo pa ga kot zdravilo pri vodenici, revmi, išiasu. Pomaga tudi za boleznin mehuru in ledvicah, pa tudi pri kroničnih boleznih sečnih organov. Tako pripravljen fizolov čaj koristi tudi sladkornim bolnikom.

Moka iz fizolovega semena je

prav tako zdravilo. Suši namreč vlažne izpuščaje na koži, obrkladki iz moke pa mehčajo trde čire in zdravijo mokre lišaje.

Zanimivo je vedeti še to, da je prišel fizol k nam v 16. stoletju iz Amerike in da je trajalo skoraj sto let, da se je zares udomačil in razširil.

12,3 SLADOLED

Gostišče Prinovec sredi vikendaškega naselja pri Šmarjeških Toplicah je posebno pri otrocih priljubljeno zavoljo sladoleda. Pravijo, da je tam dober in otroškemu okusu glede tega najbrž lahko verjamemo. Zakaj pa mama ne bi tako poslastico pričarala iz domačega hladilnika? Kot je povedala Irena Hribar, šolana kuharica iz tega gostišča, je priprava sladoleda povsem enostavna stvar. Zato namreč, ker daje Podravka na trg že pripravljeno maso za vse vrste sladoledov, doma pa doda-

te samo navadno vodo.

V Prinovcu je vsa skrivnost dobrega sladoleda v tem, da se točno držijo navodil Podravke. Takole delajo:

„V posodo zlijemo maso za sladoled. Lahko izbiramo: vanilijo, čokolado, marelice, jagode, maline, ribez in še druge. Dodamo liter vode, z metlico ali mikserjem dobro zmešamo, prilijemo še en liter hladne vode, spet zmešamo in pustimo stati najmanj 15 minut. To maso damo v stroj, doma pa v

zmrzovalnik in sladoled bo mimogrede gotov. Za družinsko uporabo prodajajo tudi manjše zavitke pripravljene mase. Ko sladoled servirate, ga lahko okrasite še s kupčkom točene sladke smetane.“

Enostavno, mar ne? Doma pripravljeno sladoled bo lahko užival tudi tak, ki nima preveč dobrega želodca, kajti sladoled bo zagotovo svež. Nikakor ga ne smemo pustiti do naslednjega dne. Ko je sladoled gotov, ga čimprej pojejte.

R. B.

L. LESAR LESENE HARFE DOLENJSKE

NEMINLJIVI PONOS

Skozi nepregledno temnjavo časa, ko je človeški duh snoval in se zoperstavljal naravi in njenim pogublajočim strastem, smo priče zgodovinskih absurdov, ki so nemalokrat ogrozili človekov obstoj — toda zmerom je bila tista temna, najtemnejša sila, ki je zavirala napredek in uničevala ljudski blagor, prav v ljudeh samih, v njihovem brezsrčnem in nekulturnem odnosu do napredka, do množic, do anonimnega človeka, ki je nosil krutost tega sveta na svojih ramenih in bil cenejši od gradbenega materiala, s katerim so gradili piramide, katakombe, gradove, in „sužnjevi“, s katerimi so polnili vrste pobitih vojakov.

Tudi SLOVENSKI KOZOLEC — kako neverjetno se sliši — je bil deležen burnega obdobja sovraštva in nerazumevanja; čeprav je že v Valva-zorjevih časih — prav po zaslugi tega moža, vnetega raziskovalca kranjske dežele — postal znan širši svetovni javnosti.

To se je lahko zgodilo samo zato, ker neuničljiva zavist sosedov na severu v nekdanjem avstro-ogorskem imperiju ni prenesla inovacije in iznajdi-teljskega duha svojih podložnikov.

Že leta 1775 je tednik WKb (Wochentliches Kundschaftsblatt des Herzogthums Krain), napadal in podiral — kakor je zapisal Jože Stabej — slovenske kozolce na dvaindesetih straneh, zagovarjal pa jih je samo na desetih. Tako je porabil za kozolčjo pravdo skupaj dvainšestdeset strani, to je le dve strani manj kot štiri polne številke po šestnajst strani.

Z vsvo silo in najtežjo gorjačo pa je mahnil po slovenskemu kozolcu Baltazar Hacquet, ki je bil med drugim tudi tajnik Kmetijske družbe v Ljubljani in je takole označil svoje stališče:

„Če se bodo dali kmetje, ki jih je zavedla od nepomnljivih let običajna uporaba kozolcev (nemško der Harfen) pri branju teh opomb vsaj malce prepričati, upam, da opombe ne bodo brezuspešne.

Kolikor vem, so kozolci posebnost samo dežele Kranjske in jih pri prepotovanju drugih avstrijskih dežel nisem videl; tudi tujci raznih narodov in pisci gospodarskih knjig ne vedo ničesar o njih ter jih ne omenjajo. Pomisli naj se, nadaljuje

Hacquet, koliko tisoč mladih debel je bilo potrebnih za veliko število kozolcev, ki so samo v okolju ure hoda iz Ljubljane, in kaj šele, če bi bilo Ljubljansko barje orna zemlja. Ali so naši gozdovi številni in obširni? Ali si bo v vinogradi prenatrana Dolenjska kdaj opomogla, če ji jemljejo kozolci še vse preostalo upanje? Kozolci pač niso potrebne stavbe, drugače jih ne bi mogla pogrešati nobena dežela.

Ker naprava kozolcev ni ravno poceni, bi si kmetje prihranili les in delo, torej nepotrebne izdatke, ki so kmetu tako zelo nujni in koristni drugod.“ In nadaljuje — „Kmet nima od kozolcev prav nobene koristi in nikakršnega prida, akoravno misli, da mu jo kozolec daje. Vsako zagovarjanje kozolca je ničvredno in neutemeljeno: kozolec je nepotrebna in zelo škodljiva naprava, ki jo je treba odpraviti.

Z ničimer boljšim ne bi mogel zaključiti svojih opomb“, konča Hacquet obravnavo, „ko z nekim nagrobnim napisom, ki ga je kakor pravijo, vgrebel neki kmet v spomenik na kozolčjem pogorišču potem, ko je bil že dolgo prepričan o veliko,

veliko večji škodi, ko pa o koristnosti kozolca, in ko je bil dodobra spoznal, da mu ni bil kozolec nikoli bolj sadoroden ko tedaj, ko mu je s pogoriščinim pepelom pognojil zemljišče:

TU JE GROBIŠČE KOZOLCA, KI JE ŠELE TEDAJ SLADKO ZAPEL, KO GA JE SPREMNILA STRELA V PEPEL.“

V premišljevanju in iskanju gradiva o rasti in usodi slovenskega kozolca sem se dotaknil v Stabejevi študiji „Gradivo za obravnavo o kozolcu na Slovenskem“ samo na omenjeni primer — jih je pa gotovo še več in so tudi v drugih publikacijah — kar pa samo potrjuje avtohtonost in izvornost arhitekture „slovenskega kozolca“, ki traja skozi stoletja, ne samo zaradi dvojne, trojne žetve in košnje v letu, ampak tudi zaradi stavbarske posebnosti. Saj je kakor svobodna, srečna ptica v pokrajini, v soncu in dežju in na prepihu resnična „HARFA V VETRU“ z večno melodijo in govorico o usodah ljudi, ki jih ni več in so pustili v letah in tramovih stoletnih hrastov svoje sporočilo.

Ko se je priključila Škofljica, je bil dr. Rugelj spet na začetku: vzgojiti je moral zdravniški kader, uvedel nov način dela. Škofljica je postala odprta ustanova. „Vsak je lahko prišel tja in videl, kaj delamo. Pri nas nobene stvari nismo reševali med štirimi očmi, naše delo je bilo javno,“ zatrdi.

Ljudje so začeli drugače gledati na zdravljenje alkoholike, ko so jih videli urejene, delavne, iskrene. To je začelo premikati družbeno zavest in ljudje so spoznali, da je iz alkoholikov možno spet narediti prave ljudi in dobre samoupravljajce. Dr. Rugelj je dosegel, da so pri zdravljenju alkoholika sodelovale družine in delovne organizacije, v katerih je bil alkoholik pred zdravljenjem zaposlen; po vsej Sloveniji je organiziral klube zdravljenih alkoholikov. Ker je bil med 30-članskim kolektivom na Škofljici edini komunist, je na njem ležalo tudi vse družbenopolitično delo. V treh letih ni bil niti enkrat na dopustu, vsega skupaj pa se mu je nabralo za 10 mesecev nadur. Neplačanih!

Zato pa je danes v vseh občinah v Sloveniji več kot 120 klubov in skupin zdravljenih alkoholikov; njegovo metodo zdravljenja so sprejele vse občine, letos je dobila tudi strokovno priznanje na občnem zboru Slovenskega zdravniškega društva.

Kljub temu so tisti, ki so bili proti njegovemu načinu dela, začeli širiti laži o njegovi metodi in njega samega s stalinističnimi metodami hoteli spraviti na kolena: grozili so mu s suspenzom, dobil je dekret o prisilnem dopustu, sledila so magnetofonska zasliševanja, zbirali so podpise, zasliševala ga je komisija, v kateri ni bilo niti enega komuniste itd., itd. Iz Škofljice so ga premestili na polikliniko, kjer nekaj časa ni imel niti svoje ordinacije. Končno jo je dobil, vendar brez sodelavcev, telefona in administracije...

„Hoteli so me spraviti na kolena, pa so se zmotili. Mislili so, da sem iz slabšega jekla,“ se mirno zasmeje dr. Rugelj. „Sklenil sem, da bom delal v vsakršnih pogojih. Sedaj, po enem letu, so mi na skrivaj montirali telefon — da ne bi zvedel predstojnik prof. Kobal. Neko pacientko sem vzel na zdravljenje tako, da je 7. ur na dan pri meni in mi vodi še administracijo.“

Tem pogojem je prilagodil tudi način zdravljenja svojih pacientov: vsak dan pride k njemu 15 alkoholikov, ki so se odločili za zdravljenje, s svojimi zakonci. Vsaka skupina je iz drugega kraja in tako je spet pokrita vsa Slovenija. V letu dni je organiziral 5 enotedenskih seminarjev, ki se jih je udeležilo okoli 400 zdravnikov, socialnih delavcev in medicinskih sester iz vse Slovenije.

Za metodo zdravljenja dr. Ruglja pa govori tudi preko 120 klubov in skupin z okoli 3000 zdravljenimi, to pa pomeni 3000 družin, iz katerih so pregnane nesreča, mrak, propad in v katerih je spet doma življenjska radost.

a. bartelj DOBER DAN, DOLENJCI

JANEZ RUGELJ

„V skrajnem primeru mora služba zdravljenemu alkoholiku priskrbeti predsednik občine. Če tega neče ali ne more, mora odstopiti in dati mesto tistemu, ki to zmore in hoče!“ s trdno odločnostjo reče dr. Janez Rugelj in to svojo izjavo podkrepi še z udarcem pesti po mizi. Njegova pest je velika, močna, kot pest odločnega kmeta, ki se vse življenje bori z zemljo in naravo, da si zagotovi svoj prostor ravno tam, kjer se je odločil, da bo živel.

Odločnost, nepopustljivost, delavnost, doslednost — to zahteva dr. Rugelj tudi od svojih pacientov, alkoholikov, ki so se odločili za zdravljenje, da bi se družbeno in moralno rehabilitirali.

Vse te značilnosti so se pri Janezu Ruglju pokazale že takrat, ko je iz Brezovice hodil v šolo na Mirno. Prva štiri leta ga je učila učiteljica Lužička, kateri se ima zahvaliti za vse znanje slovenskega jezika, kajti kasneje je hodil v glavnem v srbohrvaške šole. V petem razredu je dobil novo učiteljico in že po 14 dneh je bistri odličnjak spoznal, da je „ta nova“ slaba učiteljica. Kratkoročni hlačnik je stopil k šolskemu ravnatelju in mu mirno, vendar odločno rekel: „Ali boste dali mene v drug razred ali boste zamenjali učiteljico, sicer jaz ne bom več prišel v šolo!“ Ravnatelj je fanti-čar dobro poznal, vedel je, da je ukažen, da vsak dan teče od doma, da lahko ujame vlak, ki na Mirno pripelje časopis, samo da ga že pred poukom prebere. Vedel je, tudi, da bo mali Janez

naredil, kot je rekel; zato je malo premislil in fanta vzel k sebi — v šestem razredu. Tako je preskočil peti razred in pridobil eno leto. Redno šolanje bi gotovo končal prej kot njegovi vrstniki, če ne bi prišlo do vojne. Še ne 13-leten je že vedel, kje je njegovo mesto, in začel delati za partizane na terenu, s 14. leti pa je odšel med borce. Namesto da bi po vojni nadaljeval šolanje, je moral ostati v armadi, kjer je preživel celih 26 let. Najprej je služboval na vseh slovenskih mejah. Med službo je končal gimnazijo in potem še vojaško akademijo ter postal zdravniški pomočnik. Vendar je vedel, da še ni dosegel vsega, kar si želi. Takrat pa so bile, če si bil v službi v armadi, možnosti za nadaljnji študij zelo majhne. V Sarajevu se je 1954 na skrivaj izredno vpisal na zemljepis in zgodovino; ko so za to zvedeli njegovi predpostavljenci, je od komandanta sarajevske armade dobil pismeni ukaz, da se mora v treh dneh izpisati in prinesiti potrdilo. „Takrat so bili čudni časi. Popoldne si lahko poseadal v kavarnah in zabijal čas, študirati je bilo pa prepovedano,“ se danes spominja.

Brž ko se je stanje izboljšalo, je izkoristil prvo priložnost. Čeprav je imel že 27 let in dva otroke, je zaprosil za študijski dopust in se vpisal kot redni študent na medicino in študij 1962 v Ljubljani končal. Že med študijem se je odločil, da bo specializiral psihatrijo. In za kar se je doslej Janez Rugelj odločil, je vedno tudi izpeljal. Kot

psihiater se je začel ukvarjati s problemom mentalnih motenj v armadi in se zavzemal za modernizacijo vojaške psihatrije. „Skupinskega dela za nevrotike, alkoholike, delomrzneže, pohajkače in druge problematične mlade ljudi ni bilo.“ On pa se je zavzemal ravno za tak način dela. Analiziral je to stanje, napisal zaupno študijo, podal predloge za rešitev, ki so vsebovali ostre zahteve, ter to poslal zveznemu izvršnemu svetu. Ker pa pri najvišjih vojaških oblasteh s svojimi zahtevami ni uspel, je 1970 napisal prošnjo za demobilizacijo. Takrat je imel čin podpolkovnika.

Službo je dobil na klinični bolnišnici za psihatrijo in se odločil za delo z alkoholiki. Postal je šef oddelka za zdravljenje alkoholikov, ki ga sploh še ni bilo in ga je moral najprej ustanoviti. Tudi bolnišnica v Škofljici takrat še ni spadala pod ta oddelek. Brž ko je sprejel Hudolinovo metodo in začel pri zdravljenju alkoholikov hoditi nova pota, so se nad njim začeli zbirati črni oblaki. Njegov predstojnik mu je hotel vsiliti neko svojo metodo, še ne raziskano in opisano. Seveda dr. Rugelj ni popustil in proti njemu se je začela prava vojna.

„Tako odgovorno delo, kot je vrnitev zdravljenega alkoholika v družbo, iz katere je bil izrinjen, se ne sme zaupati le eni stroki, še najmanj pa psihatriji; le-ta je namreč v preteklosti zagrešila prehude napake. Zato sem se zavzemal in zahteval, da zdravljenje alkoholikov poteka pod kontrolo in s sodelovanjem javnosti.“

ČAS TKE NITI SPOMINOV

Po vsej Sloveniji je moč v trgovinah kupiti belokranjske pisanice, vezene prtičke iz domačega platna z rdeče-modrim belokranjskim vzorcem, bogato okrašene ženske bluže in moške srajce, lutke, oblečene v belokranjsko nošo; po mnogih šolah in kulturnih društvih folklorne skupine hranijo in še uporabljajo izvirne belokranjske noše iz doma stkanega platna; spet so med mladino moderni doma spleteni cekarji iz ličkanja – skratka, predmeti in izdelki starodavne ljudske obrti ali predmeti, ki so povezani s starimi ljudskimi običaji, privabljajo marsikaterega kupca, mad njimi še posebno tuje turiste.

Prav ti predmeti so hkrati tudi tisto, kar daje naši ožji domovini svojko obeležje, tako da bi Bele krajine brez pisanec, domačega platna in rdeče-modrih vezelih skoraj ne moremo predstavljati. Tudi vtisa, da so ti predmeti odraz še vedno živahne ljudske tvornosti, se človek težko znebi. Pa vendar ni tako ...

za lep kup in ko sva jih malo pobliže pogledala, se kar nisva mogla odločiti, katera je lepša.

„Letos sem jih naredila manj kot prejšnja leta. Zdaj ni pravi čas za to delo; še vedno moram kaj postoriti na domačiji, čeprav težko hodim. Pred dvema letoma sem namreč padla z lestve in si zlomila kolk. Povrhu vsega pa sva z možem že v letih; oba jih imava 75.“

Tako je začela pogovor še živahna in prijazna gospodinja Marija, ki ji mož po belokranjsko pravi Mare.

„Bojim se, da bo pisanje odmrlo, ko bom jaz zaprla „tovarno“. Jaz pišem že od mladih nog. Naučila me je mati. S 17 leti sem prodala svoje prve pisanice, ki so romale celo v Ljubljano. Tudi v Novo mesto sem jih nosila za veliko noč. Pisaniče smo včasih delali samo za to priložnost. Ob veliki soboti so šle za med. Zdaj pa ljudje kupujejo pisanice kot spominek ali okrasne predmete.“

Odšla je po svoj „pisalni pribor“ da bi nama pokazala, kako izdelovanje pisanic poteka. Prinesla je špiritni gorilnik, pisac, prazna jajca in škatico s čebeljim voskom. Med pisanjem nama je razlagala: „V jajce sem najprej naredila luknjico, da sem spravila ven beljak in rumenjaki. Potem ga prvič popišem z voskom, ki ga segrevam nad plamenom. Vosek oblikujem v paličice in jih vložim v pisac, da lažje rišem. Potem moram jajce obarvati rdeče, še enkrat rišem vzorce in končno dam jajce kuhati v črno barvo. Tako je pisanica gotova.“

Včasih so ženske pisanice delale samo iz polnih jajc. Šele ko niso bile več vezane na krščanski praznik, so prišle do veljave pisanice iz izpraznjenih jajc. Ob tem pa je tudi izdelava lažja, saj polna jajca rada popokajo.

„Vidite, zdaj je postopek malo drugačen. Moja mati je jajca barvala še z zvarkom iz čebuljih listov, jaz pa uporabljam moderne barve. Tudi vzorci so bili enotnejši.“

Marija je „pojmrjala“, da ima težave pri nabavi voska. Kvalitetnega čebeljega voska ni lahko dobiti, jaz pa pisanje pa je prav tak edino pravi.

Na tak način torej nastajajo belokranjske pisanice. Čeprav jih naredi tudi po več tisoč na leto, jih je premalo za vse, ki bi jih radi odkupili. Največ jih gre v ljubljanski Dom, precej pa jih odkupi kupci kar na njenem domu. Nikakor nama ni šlo v glavo, kako Amerikanci, Nemci, Avstrijci in Nizozemci zvedo za to zadnjo „pisačico“.

Kaj bo, ko Marija Jaklevič ne bo več pisala? Kdo jo bo zamenjal? Mar tista dekleta, ki so se pri nji nekaj časa učile te stare veščine, a so premalu odnehale? Zmogle so največ 25 pisanic, potem pa so pustile vse skupaj v nemar.

nih travnikih ne rosi lan, dekleta strtih vlaken ne belijo s pepelom v jutranji zmrzali, utihnil je pogovor predic, fantje svojim dekletom ne rezljajo več preslic. A vendar se domače belokranjsko platno, za katerega je bil potreben ves ta dolgi postopek, še dobi.

Marija Cvitkovič tke platno na svojih statvah iz stare zaloge povese.

„Čeprav je zanimanja za izdelke iz domačega platna veliko, delam le še jaz na način, kot me je učila mati. Platno sama stkem, vezem, krojim, šivam. Moje izdelke odkupuje Dom, številni pa so tudi naročniki narodnih noš iz šol in folklornih skupin.“

Marija Cvitkovič je živo pripovedovala o nekdanjih časih, ko so se dekleta zbiral v njihovi hiši na prejo, o lepih, a tudi težkih opravilih okoli tkanja. Izdala pa nama je tudi skrivnost, da dekleta oblek iz domačega platna niso kaj preveč marale. Komaj so čakale, da so si lahko kupile črno krilo. Podobno so tudi fantje raje nosili pobarvane hlače. Bilo je, kot da bi se sramovali grobih, doma stkanih belih oblek. Veliko bolj so cenili tovarniško robo.

„Predno sem šla v šolo, sem že predla in tudi tkati sem kmalu znala. Še danes pri tem delu uživam, sicer bi vse skupaj opustila, ker je delo počasno, zamudno, sam izdelek pa nima prave cene. Mlada dekleta niti nimajo časa, da bi se ukvarjale s to staro dejavnostjo, čeprav marsikatera še zna. Veliko bolj preprosto je kupiti kot pa sam narediti.“

Od 1960 do 1970, ko je bilo v tem predelu Bele krajine težko najti zaposlitev, je 200 deklet iz Adlešičev in okolice vezlo prtičke za prodajo. Zdaj so se zaposlile in nimajo časa niti veselja. Kupcev za te izdelke pa je še vedno dovolj. Ljudje radi kupujejo zavese, prte, okrasne prtičke in drugo za počitniške hišice, opremo dnevnih sob itd. Domača roba je cenjena, pričeli smo jo spoštovati, žal pa jo moramo večkrat kupiti kar v trgovini kot ponaredek; tovarne že uporabljajo ljudske vzorce za svoje izdelke.

Marija Cvitkovič nama je pokazala vse tri različne veze: belokranjski vez – tkaničenje, križni vbod in ažur.

„Pravo belokranjsko tkaničenje pozna samo dve barvi, modro in rdečo, naj bo na srajciah ali na prtičkih. Tovarniški izdelki imajo tudi druge barve, zato niso pravi.“

Med drugim je doma izdelala že veliko moških in ženskih narodnih noš. Sama hrani nekaj svojih, sinovih in hčerinih, druge pa gredo v Celje, Ljubljano ter druge kraje po vsej Sloveniji. Letos je za osnovnošolske folklorne skupine sešila okoli 100 belokranjskih narodnih noš. V večini so te noše iz kupljenega platna, le redke so iz pravega, njenega platna.

imel veliko veselja z različnimi orodji in tako počasni postal pravi mojster za les. Poskusil se še s kovaštvom in ni mu treba h kovaču, ker potrebuje kakšen železen del. Izpod njegovih rok so zrastle celo stroji za obdelavo lesa.

„Vsega se lotim. Znam narediti tudi statve, ampak to lahko kar pozabim. Ni ga človeka, ki jih danes potreboval. Taka je stvar, staro izdelava ... Tu in tam, po potrebi, postavim še mlinice, naprave ali žago. Moje roke se dela ne boj. Nihče mi ne bo nič podaril, za življenje si moram prislužiti sam.“

stare roke za nove cekarje

Ko sva se vračala iz Adlešičev, sva slučajno zvedela, da so v Gribljah podrla staro hišo. Je zaprta samevala od začetka tega stoletja. Njeni prebivalci so se tako kot premnogi Belokranjci izselili v Ameriko in se niso nikoli več vrnili. Stara hiša, ki bo dala temelje novi, se namreč zdela kot podoba tiste Bele krajine, ki sva jo v Gribljah našli. Starega ni več, so samo sence preteklosti.

V Gribljah sva našla tudi Marijo in Jurija. Marija plete iz ličkanja cekarje. Jurij pa je poseba pred hišo in neprizadeto gleda v daljavo. Ostali so mu spomini na čase, ko je v svoji kovarski delavnici izdeloval predmete za vsakdanje uporabo, med katere sta sodila tudi kolovrat in stara doma hrani primerke kolovrata, ki ga je še posebno lično izdelal. Kolovrat bodo njegovi otroci odnesli v novi dom – postal bo okrasni predmet v novi hiši.

Roke Marije Jaklič so nekdanj tkale, predlele, zdaj pa pletejo cekarje. Tega je ni naučila niti ampak bratov sin. Nove spretnosti so se prstički ro navadili in prekosila je svojega učitelja. Za letolet ovija ličkanje na lesen model in kakor nekdanjih časov se v bočno stran cekarja pojavijo skromen ljudski vzorec.

„Tudi jaz sem tkala platno, da so imeli otroci kaj obleči. Nič mi ni žal, da je tega konec. Bilo je naporno in zamudno. Še cekarjev ne bom dolgo delala. Roke me ne ubogajo. Tegale izdelava naredila za vnukinjo. Mlada dekleta jih sedaj rada nosijo. Menda je moderno imeti tak kar ...“

Tone Jaklič, njen sin, že več let dela v Nemčiji. Rad se vrača domov, kjer ima družino. Pripravlja se, da se vrne za stalno. Spominja se otroških let, ko je nosil hlače iz domačega platna in ni njemu ni žal, da tega ni več.

„Kadar sem se podil po vasi, sem bil ves obkrožen od grobega platna,“ se je pritožil ...

po novi cesti za minulim

Zaman bi v Metliki, Črnomlju, Semiču in drugih krajih iskali ljudi, ki še tako, kot so njihovi predniki, znajo narediti vse, kar potrebujejo: od obleke, perila, zaves, brisač, prtov do kolovrata. Takih ljudi ni več. Ostali so za tokom zgodovine kot spomin in le zelo redki posamezniki se lahko pohvalijo s spretnostjo svojih dedov.

Še najdlje je domača ljudska obrt ostala živa v Adlešičih, prijetnem kraju ob Kolpi. Bili so dolgo odmaknjeni od večjih naselij, niso imeli svoje industrije, zato so tudi same razmere omogočale, da so še v vsaki hiši imeli statve, da so vsa vaška dekleta znala presti, vesti, tkati in šivati. Adlešiči so živeli na robu dogajanja, Adlešiči so bili oaza starožitnosti.

Alojz Cvitkovič, živj kronist domačega kraja, takole pravi:

„Včasih je tu okoli cvetela ljudska obrt. Revščina, pomanjkanje denarja, odročnost – vse to je sililo ljudi, da so si morali znati sami narediti vse potrebno. Pa tudi izročilo je bilo v naši okolici močno. Še pred vojno in prva leta po njej so bili Adlešiči res nekakšna oaza starega življenja. Zdaj je seveda vse drugače!“

Nova asfaltirana cesta nama ni odprla poti v svet, ki sva ga iskala ...

'kmalu bom zaprla tovarno'

V Adlešičih sva na domu obiskala Marijo Jaklevič, za katero so nama vedeli povedati ljudje, da je edina, ki v vsej okolici še zna domovini svojko obeležje, tako da si Bele krajine brez pisanec, domačega platna in rdeče-modrih vezelih skoraj ne moremo predstavljati.

„Mojo ženo iščeta? Ja, doma je, doma,“ je prijazno dejal in povedal, da imata dostikrat obiske. Ljudje iz vse Slovenije, pa tudi tuji najdejo pot do njihove hiše.

„Pred kratkim so bili tu Nizozemci. Ne vem, kako so zvedeli, da moja žena dela pisanice. Prišli so in nekako smo se sporazumeli.“

Stopili smo v hišo. V oči so nama takoj padle pisane barve pisanic v škaticli na peči. Bilo jih je že

nekdanj v vsaki hiši, zdaj ...

Iz ognja druge svetovne vojne, ki je težko prizadela tudi prebivalce v okolici Adlešičev in Adlešičane same, so rešili le malokatero od nekdanj številnih statev. Ta naprava je bila doma v vsaki belokranjski hiši, saj je bila nepogrešljiv pripomoček domačij. Na njih so tkali domače platno, ki so ga uporabljali za oblačila, prte, rjuhe, brisače, skratka za vse. Po vojni so statve za nekaj let še zapele staro pesem, potem pa so obmolknile in sedaj razlozene samevajo na podstrešjih. Pokriva jih prah pozabe.

Statve se oglašijo od časa do časa samo še pri Mariji Cvitkovič v Adlešičih.

Na poljih Bele krajine le še zelo poredkoma vzcvetijo plavi leneni cvetovi, ki so se v popoldanskih pripekah zapirali. Zanje je prišlo večno popoldne. Tudi konoplje ni več videti. In z njimi je izginila pesem „tukačev“, nič več se na pokoš-

na roke narejeno mora biti

V Adlešičih sva našla tudi Franca Požeka, ki bojuje samoten boj z industrijo. V svoji tesni, prenatrpani delavnici, izrezuje iz lesa pipe za sode.

Živahen 74-letni možakar, ki je bil med vojno kar štirikrat obsojen na smrt, je takole dejal, ko sva ga vprašala, zakaj sploh dela pipe: „Dokler bo na svetu vinska trta, tako dolgo bodo potrebne tudi pipe. In moje pipe so dobre. Kakšne pa naj bi bile, ko pa ponje prihajajo vinogradniki z vseh koncev. Ta stvar mora biti narejena na roke. V tovarni delavec prime kos lesa v roke, stroj zavrtja in končano je, jaz pa vsak kos lesa dobro pogledam in premislim, kam in kako bom zavrtal.“

Požek se je tega opravila sam naučil. Vedno je

samo za okras

Potovanje v case, ki jih ni več, in iskanje slednjih senc preteklosti sva zaključila z mojim občutki. To, kar danes cenimo kot dragoceno zapuščino naših prednikov, kar v naše domove kot mrtvi, nerabni predmeti še nosi dih ljudske tvornosti, se je izkazalo za okrasek. Ljudje, ki bi izročilo lahko ohranjali živo, se mu odrekajo. Preveč jih spominja na trdo vsakdanost preteklosti, ki le nam pomeni romantično zabrisano dobo idilične skupnosti. Nostalgija modernega človeka ne more vrniti starega – upanje v nove večje.

A. BARTEJ
M. MARKEŠ

LJUDJE HEROJI

DRAGO RUSTJA

Med pogovorom je Cvitkovičeva preslico zasadila kar v rob naslanjača in urno pričela sukati nit. Včasih so dekleta in žene pri preji preživele lepe ure: pogovor je tekel o strahovih, ljubeznih in starih bajkah. Običajno so po končani preji še zaplesali.

Paličico voska Marija Jaklevič segreva nad špiritnim gorilnikom in potem z njo piše po jajčnih lupinah. Vzorce si sama izmišljuje, kakor ji pridejo na um. Še najraje dela ob večerih, ko je sama v izbi in ima popoln mir. Iz njenih rok so prišle že mnoge pisanice in sama pravi, da jih ne bi mogli zlepa prešteti.

Takole plete cekarje Marija Jaklič. Na lesen model napne vzdolžne niti iz ličkanja, mednje pa vpleta širše oblikovano ličkanje. Nekdaj so njene roke predle, tkale, trle lan, šivale obleke otrokom, zdaj v pletenje cekarja le sem ter tja zaide ljudski vzoreček kot spomin na stare čase.

To je eden kolovratov, ki jih je naredil Jurij Jaklič. Že 78 let življenja šteje in časi, ko je ob petrolejki delal v svoji delavnici, so samo spomin. Njegovi sinovi vedo povedati, da je bila delavnica brez pogonske energije in so marsikatero uro morali v nji poganjati preproste kolarske stroje.

Samouki mojster Franc Požek se loti vsakega dela, naj si bo to kovaški ali mizarški posel. Po vojni je v vrečah sladkorja dobil iz Amerike strokovno literaturo. „Angleščine ne razumem, ampak že slike same so mi veliko povedale,“ je pojasnil živahni možakar. Ameriške knjige je potem poslal znancem. Baje so jih prevedli in uporabili za učbenike.

ANDREJ CETINSKI-LEV

Prvi dom je Andrej Cetinski imel v Banji Loki, kjer je bila za predvojne razmere precej razvita kulturna in telesno-vzgojna dejavnost. Lutkovno gledališče in društvo Sokola sta pritegovala veliko mladih, ki so ob učenju in delu dali kaj tudi na krepitev duha in telesa. Zategadelj je Andrej, kmečki sin, dokaj hitro našel pot tja, kjer so vznikale napredne misli in so poganjale kali velikih dejanj.

Zadnja leta pred vojno se je Andrejev oče zaposlil v Zagrebu, zato je tjakaj odšel tudi sin in se začel učiti natakarskega poklica. „Bival sem v okolju, ki je bilo prepredeno z naprednimi idejami KP; komunisti so postajali tudi najbolj preprosti ljudje. Nasproti nazadnjaštvu in izkoriščanju je stalo pravo revolucionarno vzdušje, ki ni obšlo ljudskih množic in je vzklopelo ob razpadu stare Jugoslavije. Tako sem se naprednih političnih pogledov navzel tudi sam; nisem pa takrat bil še nikjer ‚zavezan‘.“

Začetne mesece vojne je Andrej Cetinski še zdržal v Zagrebu, sredi jeseni 1941 pa se je vrnil domov. Precej je navezal stike z Osvobodilno fronto; raznašal je Slovenski poročevalec in po prihodu partizanske enote na Stružnico je delovanje razširil še na druge oblike osvobodilnega gibanja. Ob oboroženem ljudskem odporu v tamkajšnjih krajih spomladi 1942 je Andrej že 15. marca stopil k partizanom, ki so se nahajali na Stružnici. „Devet nas je prišlo tisti dan. Zvečer ob ognju smo morali komandirju voda povedati osebne podatke; zanimalo ga je tudi, kakšna partizanska imena hočemo imeti. Tedaj je pristopil mitraljezec Jaka, me prijel za ramo in dejal: ‚Ti boš moj pomočnik – in Lev boš!‘ Po živalih je določil imena tudi drugim.“

Tako je bil Andrej Cetinski najprej Jakob pomočnik, potlej pa je tudi sam postal mitraljezec v kočevskem bataljonu. „Ognjeni krst“ je doživel v bitki pri Štalcerjih, ko so iz zasede napadli dva avtomobila Italijanov. „To je bila prva akcija neizkušenih fantov; neizkušenih zato, ker še nihče od nas ni bil pri vojaki. Kljub temu da je bila precej neuspešna, saj nismo imeli dovolj orožja in opreme, je bila akcija za Italijane, ki česa podobnega niso pričakovali, veliko presenečenje. Dokazali smo jim, da ne bodo imeli miru pred partizanskim gibanjem.“ Da je bilo res tako, se je še kako pokazalo junija, ko je bataljon napadel italijansko postojanko v Banji Loki. Med jurišem, v katerem so partizani zavzeli več bunkerjev in ob precejšnjem številu italijanskih vojakov zajeli tudi njihovega komandirja čete, se je še posebej izkazal Andrej Cetinski.

Po prehodu v Cankarjevo brigado je postal komandant 1. bataljona, ki je bil, prekaljen v nenehnih bitkah, predlagan celo za ustanovitev 1. slovenske proletarske brigade. Pogosto se je zadrževal v okolici Novega mesta, Dolenjskih Toplic in Uršnih sel, ustavljal pa se je tudi na Drganjih selih, ki se jih živo spominja. „Borci smo se veliko zanašali na kmete in preproste ljudi, ki so pomagali, kolikor je bilo v njihovih močeh. Njihovo zaupanje nas je bodrilo v moralnem in političnem prepričanju. Kdo bi pozabil ‚partizanske matere!‘ Povsod so bile, le drugačna imena so imele. In ena med njimi je bila tudi Krenova mati z Drganjih sel. Kar je imela, to je bilo tudi naše; zanjo smo bili ‚partizanski otroci‘.“

Iz bitke v bitko se je izkazoval ne le s pogumom, temveč tudi s spretnim vodenjem bataljo-

na, zategadelj je bil postavljen za namestnika komandanta Cankarjeve brigade. „Že prej sem se najtežje ločil od mitraljeza. Sploh si nisem mogel zamišljati, da bi lahko zapovedoval borcem. Pa sem fant s kmetov prišel do spoznanja, da so tudi izkušnje ‚šola‘. V meni se je kreplil čut odgovornosti, ki je z vsako dolžnostjo postajal še večji. To in zaupanje, ki si ga pridobiš z delom, je bila osnova vsega nadaljnega poveljevanja.“ V bitkah na Trnovcu, Suhorju, pri Podbočju in Pleterjah, v napadih na Metliko, Šent Rupert, Kočevje in Žužemberk, pa v bitkah za Žumberak in še v toliko drugih je dokazal, da se je iz „neizkušenega fanta“ prelevil v nepremagljivega bojnika za pravice ponižanega ljudstva. „Imel sem veliko srečo, da sem bil le trikrat, in to zmeraj lažje ranjen. Te sreče se popolnoma zavedam šele dandanes, kajti med narodnoosvobodilnim bojem, ki se je kot celota menjal hitro iz ene v drugo skrajnost, ni bilo prilike razmišljati o kakršnih koli notranjih občutkih.“

Po prihodu 14. divizije na Štajersko je bil imenovan za komandanta 11. brigade, ki je bila po hudih bojih precej oslabiljena. V manj ko mesecu dni jo je tako utrdil, da je postala ena najboljših partizanskih enot v tistem predelu domovine. Z njo se je boril za osvoboditev Savinjske doline, njegovi borci so uničili železniško progo med Mariborom, Dravogradom in Šoštanjem, med pohodom brigade na Dolenjsko pa tudi utrjeno nemško postojanko ob Savi. Zatem je glavni štab Slovenije določil Andreja Cetinskega za komandanta operativnega štaba 6. in 11. brigade, potlej je postal še komandant 12. brigade in na začetku 1945. leta Skupine štajerskih odredov, med zadnjimi bitkami za osvoboditev domovine pa je poveljeval brigadi Mirka Bračiča.

Med vojno ni nikoli niti pomislil na to, da bi po osvoboditvi ostal v JLA. Pa se je kljub temu naključno tako in velik vpliv pri tem so imeli zapleti okoli meja in pozneje Informbiro. Andrej Cetinski, ki se je sredi vojne vihre temeljito naučil vojaške „abecede“, ob vsem tem pač ni hotel stati križem rok. Vpisal se je v POŠ, končal vojaško akademijo ter z znanjem docela premagal „neizkušenega fanta“. Potlej so sledila odgovorne dolžnosti, med drugim je bil tudi komandant brigade, načelnik divizije in operativnega oddelka armadnega območja, predaval je na višji vojni akademiji, dandanes pa je generalmajor v komandi ljubljanskega armadnega območja.

Andrej Cetinski, ki je v zgodovino narodnoosvobodilnega boja neizbrisno zapisan kot neustrašen borec in od oktobra 1942 naprej tudi komunist, je bil 27. novembra 1953 proglašen za narodnega heroja. „V najtežjih dneh so okoli mene nenehno padali junaki, umirali heroji. Nisem prepričan, da sem storil kaj več kot drugi, zato mi pomeni priznanje, ki sem ga dobil, tudi priznanje vsem mrtvim in živim iz veličastnega boja za tisto, kar imamo. In to moramo ohraniti. V skladu s samoupravno ureditvijo je SLO ena največjih vrednot, ki se glede na revolucijo, kakršno smo izbojevali, ne razlikuje veliko. SLO je v vseh ozirih temeljito izpopolnjena oblika partizanstva, ki sloni na izkušnjah preteklih desetletij. Izkušnja je tudi sleherni dan, graditi je treba še naprej, kajti zavedati se moramo, da bolj ko bomo pripravljene, enotni in vztrajni, manj bo verjetnosti, da bi kdo posegel po svobodi, ki smo si jo izbojevali s toliko gorja.“

KAJ JE

PREDSTAVLJAMO VAM

FILM

Ljubezen

Zahodnonemška filmska industrija slovi kot najbolj skomercializirana in površna v vsej Evropi, vendar je kljub temu uspela narediti film, ki je dokaj prijeten za gledanje, čeprav mu seveda manjka večjih kvalitativ. To je film „Ljubezen je samo beseda“ ki ga je naše distribucijsko podjetje Vesna film pripravilo in poslalo v naše kinematografe. Film je režiral Alfred Vohrer, v glavnih vlogah pa nastopajo: Judy Winter, Herbert Fleischmann in Malte Thorsten. Film govori o strastni ljubezni med dvajsetletnim študentom in zapeljivo bankirjevo ženo.

EARL HINES tour de force

mivih jazz plošč zahodnonemške izdelave. Žal pa so precej drage, saj stane ena 130 dinarjev.

Earl „Fatha“ Hines je pianist starejše generacije, saj je star že več kot sedemdeset let, a vseeno še vedno vitalen in poln idej, ter pogost gost jazzovskih festivalov in snemalnih studijev. Znan je postal po svojem igranju z Louisom Armstrongom v poznih dvajsetih letih in kasneje z njegovimi All Stars v letih 1948 do 1951. Ploščo „Tour de Force“ je posnel leta 1972 in vsebuje klavirske improvizacije brez spremljave.

JOHNNY GRIFIN you leave me breathless

Plošča „You leave me breathless“ Johnnyja Griffina je bila, čeprav posneta že 1967 leta, izdala šele leta 1972. Tega znanega tenor saksofonista na tej plošči spremljajo znani jazz glasbeniki, med njimi tudi slovit norveški basist Nils Henning Orsted Pederson. Johnny Griffin je pred leti nastopil tudi na ljubljanskem jazz festivalu in navdušil občinstvo s svojim igranjem. Kot Hines je tudi on zaslovel po svojem igranju v drugih skupinah, med katerimi so tudi Jazz Messengers bobnarja Art Blakeya. Obe plošči toplo priporočamo, saj gre za odlični plošči glasbene zvrsti, ki je pri nas vse premalo cenjena.

ki se temu vprašanju posveča z večjo mero resnosti. Francoski pisec Denis Saurat v knjigi „Atlantida in svet velikanov“ zagovarja tezo, da se skrivnostna celina ni potopila v Atlantski ocean, ampak da se je morje odmaknilo in je prišla na višino 4000 metrov, v svet, ki ga danes poznamo kot Andsko višavje. Ta osnovna teza je omogočila pisatelju tudi svojevrsten pogled na davnino. Knjigo je izdala Mladinska knjiga.

BERIMO MARXA

lev kneft

Knjižne police se ne šibijo pod težo izvorne slovenske marksistične literature, zategadelj je vsaka knjiga, ki je posvečena tej problematiki, še posebej dobrodošla. Med pisce, ki hitijo zapolnjevati to vrzel slovenskega duhovnega življenja, lahko uvrstimo tudi Leva Knefta, ki je pravkar izdal pri Mladinski knjigi delo „Berimo Marxa“. Gre za smiselno nadaljevanje njegove „Zgodovine in revolucije“, uvida v zgodovinski materializem. Namen pričujoče knjige je kolikor toliko zgoščeno preveriti ob Marxovih delih tisto, kar je sam resnično rekel, kajti skozi desetletja se nenehno kopičijo tudi napačne razlage njegovih nazorov. Smoter knjige je tudi v tem, da bi mladino uvedla v branje marksistične literature, kar je še posebej pomembno ob novem predmetniku o samoupravljanju in temeljih marksističnega nazora v slovenskih srednjih šolah.

Palič: spolno življenje

Na našem knjižnem tržišču ne manjka knjig, ki na tak ali drugačen način govorijo o spolnosti. Kljub temu zasluži vso pozornost knjiga Nikola Paliča „Spolno življenje“, ki je te dni izšla pri Mladinski knjigi. Nikola Palič, (s pravim imenom Šandor Steinfield) velja za pionirja med jugoslovanskimi pisci, ki so se posvetili razsvetljevanju vprašanja o spolnosti. Delo, ki ga dobivamo Slovenci s sedanjim prevodom, je za izdajo Mladinske knjige obnovljeno in dopolnjeno z najnovejšimi dognanji in odkritji. Delo priporočamo predvsem mladim; v nji bodo naši natančne, strokovne in dognane odgovore na vsa vprašanja, ki jih mučijo v zvezi s spolnostjo.

Ana Karenina

Filmski sodelavci italijanske televizije, ki so na filmski trak in televizijske zaslone dokaj uspešno prenesli že precej del iz ruske literarne klasike (Bratje Karamazovi, Oblomov, Vstajenje), se bodo od 30. septembra naprej predstavili na ljubljanski televiziji tudi z ekranizacijo Tolstojevskega romana „Ana Karenina“. Zgodba o ljubezni Ane in Vronskega, ki jo dopolnjuje odnos med Kitty in Levinom, pripoved o celi vrsti socialnih in ekonomskih plasteh takratne ruske družbe, bo gotovo pritegnila gledalce, še posebej zategadelj, ker igra vlogo Ane znana italijanska filmska igralka Lea Massari, ki jo poznamo iz vrste dobrih filmov. Nadaljevalko v šestih delih, ki jo je režiral Sandro Bolchi, je prevedla in priredila Gitica Jakopin.

NOVEGA

KNJIGE METULJI MED ZVEZDAMI

atlantida Kritik Milan Bogdanovič je ob izidu knjige „Metulji med zvezdami“, ki jo je napisal sodobni srbski pisatelj Vane Marinkovič, zapisal, da je to delo

eno najplemenitejših pripovedi o borbi in revoluciji. Roman smo dobili pred kratkim tudi v slovenskem prevodu, izdala pa ga je založba Mladinska knjiga. Delo je posvečeno padlim skojčevcem, popisuje pa zadnje tragične dneve, ki so globoko pretresli manjše srbsko mesto, ko so Nemci uničili partizanski odred, z njim pa tudi mladi partizanki Jovo in Duško.

poljudno obravnavale tudi najbolj zapletene dosežke in odkritja s področja znanosti. Zato je „Dvojna vijačnica“ Jamesa D. Watsona, ameriškega profesorja za biokemijo in molekularno biologijo, precejšnja pridobitev za slovenski knjižni trg. Gre za pripoved o odkritju strukture DNA (deoksiribonukleinske kisline, molekule dednosti). Od sestava in podvbojenja slednje je odvisno poznavanje, kako se dednostna vodila vseh živih bitij prenašajo iz roda v rod.

kajpak le prisopodoba za tisto plat vsakdanjika, ki je, pa ne bi smela biti tabu. Zato „Harem“, roman v dialogu, razbija mitično tančico spolnosti. Gre za spopad med impotenco in slo po ženskah, gre za „čudoviti okus življenja“, ki ga preprosto živimo v obliki „harema“. Zidar piše: „Ti in jaz bova prešla, nikoli pa ne bo prešel harem.“

mož v rjavih obleki

Detektivski roman že dolgo ni več samo stvar pisateljev bulvarne literature; z njim so se poskušali tudi pisci, ki jih lahko štejemo za resne in prave ustvarjalce. Mednje sodi z nekaterimi svojimi deli tudi angleška pisateljica Agatha Christie. Slovenski bralci jo že dobro poznajo, zato najbrž ne bodo oklevali pri nakupu knjige, ki je te dni izšla pri Mladinski knjigi – „Mož v rjavih obleki“. Kot za prejšnja dela velja tudi za to, da je pripoved pisana napeto, da je polna zapletov in razpletanj ter da se dogaja v eksotičnih deželah.

Slovenski pisatelj Pavle Zidar, ki je v zadnjih desetih letih napisal in objavil poldrugi ducat novel in romanov, katerih vsebinske in oblikovne razsežnosti niso presenečale zgolj bralce, ampak tudi literarne kritike, je pri kopsrski založbi Lipa izdal roman „Harem“. Harem je

Na Slovenskem je razmeroma malo knjig, ki bi zgoščeno in

PLOŠČE

V Mladinski knjigi imajo že dalj časa na razpolago več zani-

Ljudem od srca

Knjige so stvari s skritim življenjem; dokler samo leže v policah ali čakajo na kupce v knjigarnah. Toda ko jih odpremo, se pred nami odgrne svet, ki ga dostikrat niti ne slutimo, svet v svojih tisočeri in inacicah, svet napetih dogodivščin, lažni svet sijaja, svet globokih misli, visokih čutenj – včasih pa tudi preprost, enostaven svet, kakršnega knjižni sladokusci niso več vajeni. Pa vendar je tudi v njem čutili človeka, njegov razpon med sanjami in resničnostjo. Takšen svet preprostih besed in misli se skriva tudi v drobni knjižici, ki je izšla pred časom v samozaložbi. V nji so natisnjene pesmi Nežke Raztresen iz Jankovičev v Beli krajini. Nežka Raztresen je 47-letna gospodinja in mati štirih otrok. Ni imela lahkega življenja; zaradi moževe bolezni je morala skoraj povsem sama postaviti na noge otroke, da zdaj lahko v stari hiši, poleg katere že raste nova, živi kar desetčlanska družina. Sredi svojih otrok in otrok

svojih otrok je zadovoljna in, kakor sama pravi, živi obkrožena z ljubeznijo. „Zdi se mi, da je najlepše, če se imajo ljudje radi,“ je povedala, ko sem jo obiskal na njenem domu. „Ljubezen je zelo pomembno čustvo za človeka. Ne mislim samo na ljubezen med fantom in dekletom, ampak tudi na ljubezen med sosedi, ljudmi, na ljubezen do svoje dežele, domovine, do narave...“ In prav ta ljubezen je pogosta tema Nežkinih pesmi. Celotna prve njene kitice so se porodile iz tega čustva, ko je svojemu fantu napisala prvo pesem „Tebi“. Prva pesem, ki je zagledala dan v tisku, pa se je porodila iz ljubezni do rodnega doma in nosi tudi tak naslov – „Moj dom“. Od prve do zadnjih pesmi se prepletajo motivi in čustva, kakor se ji porojevajo ob vsakdanjih dogodkih, iz veselih, pa tudi iz trenutkov samotnosti ali razočaranja. „Pesnikovanje mi je neke vrste duševna sprostitve. Poma-

ga mi, da grem skozi življenje z več upanja in vere v človeka... Pišem pa takrat, kadar utegnem in najdem čas. Še najraje pesnim, kadar sem sama ali pa zvečer. Seveda mi pero ne drsi po papirju, kadar sem od dela utrujena. Dela pa je dostikrat več kot preveč.“ Nežka Raztresen je povedala, da je zbirko izdala na pobudo in ob res velikodušni pomoči Boža Račiča, katerega prebivalci tamkajšnjih krajev poznajo kot navdušenega Belokranjca. On ji je pomagal, da je pesniško zbirko lahko natisnila. Pot, ki jo je zbirka prehodila do bralcev, je bila raznovrstna. Nekaj knjižic je sama prodala, nekaj njene znanci in prijatelji, nekaj pa tudi na željo preko pisem. Vse to dokazuje, da tudi preprostih pesmi ljudje potrebujejo. „Včasih se mi zdi čudno, da me nekateri ne razumejo. Pišem za preproste ljudi in prav od njih potem slišim besede, ki me malo zabolijo. Največkrat pra-

vijo, češ lahko piše, ko nima drugega dela... Ampak moje pesmi so v prvi vrsti namenjene mojim otrokom. Želim, da bi jim bile v spomin na mater. Z njimi jim želim zapustiti del sebe.“ Nič čudnega torej, da Nežka piše tudi pesmi za najmlajše, saj prav ti zdaj kobacajo po hiši. Vnučka Simona je celo ime dobila po slovenskem pesniku Simonu Gregorčiču, ki ga Nežka Raztresen med vsemi našimi mojstri besede ima najrajši. Bere pa tudi druge, čeprav so ji vseč predvsem starejši in bolj ljudski ustvarjalci. In tako se precej neopaženo polni modri zvezek pesmi Nežke Raztresen, polni se z besedami, ki jih slovstveni strokovnjaki ne cenijo, z besedami, ki ne bodo našle pot v velike slovenske antologije, a so vendar dragocene, saj so priče, da v našem človeku še živi ljubezen do lepote. M. MARKELJ

IZ TRDINOVEGA NOTESA

GOLJUFIJA

goljufija

„Leman župan. Nek meščan pokril kozovec s slamo, zato bilo mu plačati kazni 10 forintov. Ali Leman reče možu: Ti, voli Kluna, in jaz ti bom naredil precej prošnjo na deželski odbor, da ti jo zniža, prošnjo bom jez v ime srenje kar se da dobro priporočil, toda voliti morate Kluna. — Prošnja odide v Ljubljano, odbor zniža kazen na 2 forinta radi županove priporočbe naj več, ali mož ne gre voliti nikogar, tudi ne Kluna. Zdaj ga Leman pritisne in iztlačil iz njega 10 forintov kazni, odborovo odloko pusti ležati in jo izroči mu še le mnogo pozneje. Leman zdaj lahko reče, kazen je že plačal bog. Nazaj ne daje se nič, če ravno je bila se ve njegova dolžnost vsakako počakati z vtirjavanjem, dokler krivec

dobj odgovor! To je tisti plemeniti župan, kteremu zažiga o vsaki priliki kadilo „narodna“ večina. Ti možje so brz ko ne Lemanu dolžni in zato ga hvalisajo, narodnjak. Skrem volil je Kluna edino zato, ker je dolžan županu in mu je ta dejal, če ga ne bo volil „so wird es sich's merken“.“

Denar je bil torej že takrat vladar sveta in tudi politika se je kovala z njim. Kajpak bi se bilo tedaj drugače godilo, ko bi bili vsi taki možje, kot je bil tisti, ki je dejal: „V vasi ste vsi goljufi, razen sv. Elija, ki je le-sen!“

Trdina je zadevo o tem, kako je tekla kazen zaradi s slamo pokritega kozolca, zapisal v svoj notes — ta pa se je odprl znatno

po tistem, ko so ti dogodki že postali zgodovina. Nisem gledal v snopih časopisov iz leta 1870, a vendar si upam sprejeti vsako stavo, da tedaj o meščanu in Lemanu nikjer niso zapisali niti črke; brz-kone so za poskus podkupovanja vedeli vsi, tako kot je zvedel Trdina, a dokazati tega ni bilo mogoče.

In tako kot nekoč je tudi danes podkupovanje, ki mu nekateri bolj učeno pravijo korupcija, dobro razširilo svoje sesajoče lovke. Žal je njegova uspešnost tako velika zategadelj, ker sta navadno v nečeden posel vpletena le dva — in oba sta udeleženca. Tako se le malokrat zgodi, da se podkupovanje razve ali celo da dokazati.

Zato goljufije cveto tudi v današnjih časih.

21.8.—3.9.

Jernej, ki praznuje svoj god 24. avgusta, velja za pravega kmečkega svetnika in na njegov dan se veže vrsta kmečkih opravil. Sv. Jernej je bil eden izmed dvanajstih Kristusovih apostolov, ki je v Armeniji doživel mučeniško smrt: pri živem telesu so mu slekli kožo in ga obglavili. Zato je večkrat upodobljen, kako nosi kožo čez roko, v drugi roki pa drži nož.

Na Koroškem imajo Jernejevo za najmenitnejši dan za nabiranje zdravih zelnjčič. Ker velja za kmečkega svetnika, se na Jernejev dan vežejo številna opravila: do 24. avgusta je treba posejati ozimino, pravijo na Notranjskem. Na Koroškem so darovali kmetje žita za cerkev, da so se na ta način zahvalili za pridelek. Kadar je oves zrel, so za Jernejevo zreli tudi lešniki. Do svojega godu hodi baje Jernej po senošetih in varuje leske. Stara vraža je govorila, da se tisti, ki ga je zalotil pri trganju nezrelih lešnikov, ni nikoli več vrnil domov.

Jernejevo po verovanju starih šeg resno oznanja jesen in velja, da sveti Jernej v kozuhu mašuje. Da se bliža trgata, nas opozarja pregovor, ki smo ga zapisali že za Jakobovo, 25. julija:

„Grozde gre Jakoba na božjo pot, o sv. Jerneju pa nazaj pride!“ Sv. Jakob ima bučo, sv. Jernej pa nož — ne samo zato, ker so mu slekli kožo, pač pa tudi zaradi tega, ker gre v vinograd . . .

Poglejmo še nekaj pregovorov, ki so jih narekemale navade in stoletne izkušnje tega dne.

Sv. Jerneja meglice popijejo strd za potice. Po vremenu svetega Jerneja rada cela se jesen nareja. Sv. Jernej mašuje v kozuhu. Sv. Jerneja če je slana, bo gotovo še zijala vrana. Kakor sv. Jernej vremeni, se vsa jesen drži.

Tako sv. Jernej, zavetnik kmetov in njihov praznični dan.

Okrog 22. avgusta stopi sonce v znamenje device, končajo se pasji dnevi. 25. avgusta vzide sonce ob 5.13 uri, 30. avgusta ob 5.20 in 1. septembra ob 5.22. V teh dneh pa zahaja sonce ob 18.54, ob 18.46 in ob 18.42. Dan se torej skrajša od 13 ur in 41 minut na 13 ur in 20 minut.

21. avgusta ob 20.47 bo ščip. Kdor verjame Herschlu, mora dobro pogledati, kako piha veter: če bo pihal sever ali zahodnik, bo lepo, če pa južni ali jugozahodni veter, se obeta dež. 30. avgusta 19 minut čez pol-

noči bo zadnji krajec in Herschlov ključ nam prerokuje lepo vreme. Od prvega do zadnjega avgusta se je dan skrčil za eno uro in 27 minut; v septembru bomo že dočakali dan, ko bosta dan in noč enako dolga . . .

29. avgusta goduje Janez Krstnik, ki so ga na ta dan obglavili. Pregovor pravi, da dež na sv. Janeza glave rad stori orehe piškave.

Ljudski vremenarji pravijo še, da kakor zadnji srpan vremeni, tako vsa jesen drži.

1. septembra goduje Ilj ali Tilen, za katerega velja pregovor: kakršno vreme bo sv. Ila kazalo, tako bo ves mesec ostalo. In še: Til oblačen, meglen — grda, deževna jesen. Zanimivo je, da je v Nemčiji prevzel Tilen dediščino poganskih jesenskih slavij in predstavlja zato začetek razigranih žegnanj.

Preberimo še nekaj pregovorov iz velikega srpana!

Sonce srpana grozde meči, z medom navdana ajda diši. Veliki srpan kar ne skuha, kimavec tudi ne prekuha.

Sicer pa: stiskajmo pesti za Jerneja, če verjamemo starim rekam, ker le tako lahko pričakujemo lepo jesen . . . Saj pravijo: „Kakor sv. Jernej vremeni, jesen vsa se drži.“

„Kjer bog roko ven molji“

prvi birt u šentjernej...

„Kadar prideš v Šentjernej, se en mal akul aglej, kjej buh roko ven molji in se kaj za jest dobi. Prvi birt u Šentjernej, to je Recelj narpoprej, takšen vinček ma u klet, da mu para nima svet.“

Še nekaj let in minilo bo pol stoletja, kar v gostilni Recelj gospodinjini in gospodarji Receljeva Pavla. Z možem sta prevzela gostilno od njegovih staršev leta 1927, takoj po tistem, ko sta se vzela.

„Nisem od tukaj doma.“ je začela pripovedovati Pavla Recelj. „Primožila sem se iz vasi Dvorce pri Čatežu. Tudi mi smo imeli gostilno.“

V tej hiši je bil prvi gostilničar Zagorc še v prejšnjem stoletju. Ta je bil nemškutar, bogataš in poslanec. Imel je tri hčere: ena je ostala doma, omožena je bila pa s Tavčarjem. Od tega Tavčarja je v začetku tega stoletja — menda je bilo 1905. prišel pa ne — kupil gostilno možev oče. Tudi moževa družina ima trdne gostilničarske korenine: preden so prišli v gostilno, kjer zdaj sedimo, so imeli svojo gostilno v poznejši Volovčevi trgovini, ki je bila med vojno bombardirana, danes pa tam stoji Mercatorjeva trgovina.

Hiša, v kateri je že več kot stoletje gostilna, pravzaprav ni bila nikoli obnovljena ali predelana. Takrat, ko so jo zgradili, je bila gotovo med najuglednejšimi šentjernejskimi zgradbami: izdajala je bahaštvo bogastva s svojimi stukaturami in z za te kraje nenavadno arhitekturo. Od zunaj še danes bolj spominja na star dvorec s primesmi mavrskega sloga.

„Hiša je bila res že v Zagorčevih časih taka, kot je danes. Samo trta je bila okrog hiše, ki pa je 1929 pozebla in čeprav smo jo večkrat pozneje spet skušali zasaditi, se nam ni nikoli posrečilo. Hiše ne bi bilo mogoče zlepa predrugačiti: zidana je na starinski način, stropi so še leseni . . . Z možem sva se sicer hotela lotiti predelave nekdanjih hlevov, v katerih sva hotela urediti tujske sobe, pa sva odlašala in odlašala, dokler nisva načrtov za vedno odložila.“

Zaenkrat še rinemo, ne vam pa, kako bo čez čas. Po moževi smrti — gospodar je umrl pred tremi leti — sem ostala sama; nič ne kaže, da bi otroci nadaljevali tradicijo. Na to, kaj bo čez čas, sploh nočem misliti. Vsečem, kolikor morem — tako sem bila vzgojena. Veste, doma v gostilni smo bile tri sestre in vse tri smo ostale v tem poklicu!“

Receljeva gostilna je najbolj cvetela, ko je skozi Šentjernej držala glavna furmanska pot: od Siska in iz drugih krajev so furmani vozili v Trst prodajat ali nakupovat — v eno stran so se vedno peljali polni cvenka. Ustavljali so se pa tja grede in nazaj grede. Enkrat so peljali s seboj upanje in so pili na njegovo zdravje, drugič so se vračali z denarjem — in so pili na veselje. V Receljevi gostilni so bili vedno dobro postreženi, čeprav je imela gostilna le dve sobi za tučce in hlev, v katerega so lahko postavili tudi 50 konj. Pokojni Janko, se spominjava, je rad govoril: „Za furmana je bil najboljši hotel Slama!“ To je na kratko povedano pomenilo, da furmani niso kaj dosti dali na dve sobi z udobjem, ki sta čakali z belimi rjuhami na svoje goste, ampak so najraje počivali pri živini. Konj in furman sta bila eno — in kar je bilo dobro za konja, je bilo povšeči tudi furmanu. Važno je bilo le to, da je bilo v Receljevi ostariji vedno pripravljeno dovolj dobrih jedi in da so vedno točili pravo, ne krščeno vino!

Pozneje so se na tej furmanskoti v Šent-

jerneju vse pogosteje ustavljali fujakarji namesto furmanov. In namesto stvari, ki so jih vozili prodajat na tržaški trg ali ki so jih vozili iz Trsta — južno sadje na primer — so druge vrste furmani v vozovih drugačne vrste vozili drugo blago. Pred Receljevo gostilno so se še slišali zategli glasovi, ki so ukazovali konjem ustaviti, vendar pa so konji vlekli kočije, v njih pa so se vozili potniki. Takrat so bile sobe večkrat oddane kot v furmanskih časih, ker so potniki hoteli več udobja kot vozniki. Močno živahno je bilo tudi, kadar je bil v Šentjerneju sejem, kadar so priredili dirko — prirejajo jih že devetdeset let! — in pa kajpak ob nedeljah, ko so kmečki očanci po napornem delu prišli posejati, pomodrovati in popiti svoj nedeljski obrok.

Za furmanskimi časi je prišla železnica. Menili so, da bo v te kraje prinesla veliko napredka, pa ni bilo tako. Napredek je šel ob železni kači, ta pa je šla ob Krškem in Brezicah. Ljudje ob nekdanji glavni cesti pa so bili ob prenekanem posel in zaslužek. Ampak v Receljevi gostilni se težave nikoli niso kaj prida poznale. Brzkone gre neprestan uspeh pripisati vedno dobremu vinu in odlični gospodinjini. Receljeva Pavla se je učila gospodinjiti v Zidanem mostu pri znanih svojih staršev. „Največ pa sem se naučila ob štedilniku pri materi!“ trdi Pavla Recelj, ki ob besedah, češ da ima Receljeva gostilna toliko desetletij sloves dobre kuhinje, le zmigne z rameni. Prav ona ima največ zaslug za to, da je kuhinja te šentjernejske gostilne znana po vsej Sloveniji. „Kakšne posebne specialitete nimamo; mislim reči, da ne kuham kaj takega, po čemer bi slovela le naša gostilna. Rada kuham in rada kuham vse, kar si gost zaželi. Najbolj sem vesela, kadar skuham tako, da je gost zadovoljen. Če se spomnim nazaj, potem moram povedati, da so največkrat pohvalili našo kurjo obaro.“

Receljeva gostilna ne slovi le po dobri jedi, ampak vsaj tako tudi po dobri kapljici.

Odlični cviček je mogoče dobiti ob vsaki prilležitosti. Nekaj ga pridelajo v lastnem vinogradu, drugo kupujejo pri gospodarjih iz okolice po 17, 18 in več let zapored kupujejo vino pri istem cvičkarju. Zvečine je mogoče dobiti v Receljevi gostilni cviček iz šentjernejske okolice in iz Gadove peči, imajo tudi nekaj belega bizelskega in za najbolj sitne tudi nekaj steklenic drugih vin. „Jaz mislim tako: če pride gost v Šentjernej, takorekoč v osreje domovine cvička, je prav, da mu ponudimo cviček. In je tudi prav, da pije cviček, če pride na Dolenjsko.“ misli Receljeva gospodinja na glas. In zraven dodaja, da smo zdaj na najbolj ši poti, da bo cviček spet tako dober, kot je bil nekoč. Po njenem mnenju je bilo vino namreč vrsto let po vojni slabo; ljudje so začeli nemarjati vinograde in razpasla se je šmarnica, ker hitreje rodi in ker je treba precej manj truda, da obrodi.

Zadnja leta pa je čutili velik napredek v vinogradništvu na tem koncu. Ljudje obnavljajo vinograde, obdelava je skoraj povsod strojna in če danes še ne slovijo povsem, pa bodo gotovo v naslednjih letih sloveli vinogradi v Drči, na Hribu, v Vajndolu, Tičnici, Vrhovcih, Štrajbezu in še kje.

Receljeva gostilna je od nekdanj slovela tudi po svojem kegljišču. Pred leti so ga celo obnovili, zdaj pa počiva, ker ni mogoče dobiti postavljavca kegljev. Tu se najbolj očitno vidi napredek: v času avtomatskih kegljišč je Receljevo zastarelo, čeprav je bilo grajeno tako, da je še pred leti bilo moč na njem prirejati večja tekmovanja.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Kot star dvorec se na začetku Šentjerneja bohota Receljeva gostilna; hiša je stara več kot stoletje, gostilna v njej prav tako.

Pavla Recelj: „Mečem, kolikor morem . . . Kaj bo čez čas, nočem misliti!“

Rešitev prejšnje križanke

D.L.	LEKARNA	ZLAHNI PLIN	H.R.V. PETROL	SPLIT	MODA ZGORAJ BREZ	GR. CRKA	VELIKAN	CELJSKO PODJETJE	INDUSTR. RASTLINA
GR. FILOZOF									
IGRA Z GIBI BREZ BESED									
LIRSKA PESEM				ORJANSKA KACA					
TORINO				DOMOVINA KIRKE					
ŠOLSKA ZGRADBA			SINJSKA IGRA	DAVEK V DELU				IZVLEČEK IZ RZENIH ROŽIČKOV	IGRALEC GABIN

(Ne) resnice z napako

Ko so polnili sod, so ugotovili, da so nekaj pozobali (pozabili). Imel je veliko pripomb zaradi godbe (sodbe). Na vasi so ga najbolj prevzeli nizki kazalci (kozolci). Na seji so krivično (kritično) ocedili (ocenili) stanje. S podelitvijo (podelitvijo) nagrad se niso vsi strinjali. Več tednov so zapirali (zati-rali) koloradskega hrošča.

D.L.	KLJUNAC	ILUSKA NAPRAVA	VRV Z ZANKO					RENJI	
		IGRALKA KISI	JAMSKI ČLOVEK					HUNSKI GLAVAR	
GORA V SRED DALMACIJI					CISTOČA				
			RESEVALNI COLN					GLAS	
IT. DENAR				7. IME					
RIM. POZEM-LJE			VRSNA GLINENCA						NIKELJ
KNEZOVA HCI					DRG. BARVILO				
ANTON ASKERC		ZABA VISCE			MAKED. MESTO				

PROSTA DELOVNA MESTA!

"ELEKTRO" NOVO MESTO

objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. BREMENILEC – 2 delovni mesti
2. STENODAKTILOGRAF – 1 delovno mesto

Za delovno mesto pod 1 se zahteva izobrazba dipl. el. tehni-ka jaki tok in 5 let prakse. Delo je v turnusu. Za delovno mesto pod 2 se zahteva popolna srednja šola splošne ali administrativne smeri z 2-letno prakso in dobro obvladanje strojepisja. Za delavce pod 1 je na voljo ena garsonjera. Delo je za nedoločen čas. Prijave sprejemamo v roku 15 dni po objavi.

PROSTA DELOVNA MESTA!

"SLOVENIJALES-STILLES"

Tovarna stilnega pohištva in notranje opreme SEVNICA

OBJAVLJA naslednja prosta delovna mesta:

1. REFERENTA ZA PLAN IN STATISTIKO
2. REFERENTA ZA PRODAJO INVESTICIJSKE OPREME
3. MATERIALNEGA KNJIGOVODJE
4. ADMINISTRATORKE

POGOJI: pod 1) VEKŠ – finančne smeri z najmanj 2 leti delovnih izkušenj ali srednja ekonomska šola z najmanj 5 let delovnih izkušenj na področju knjigovodskih poslov. pod 2) lesno industrijski tehnik z najmanj 2 leti delovnih izkušenj na področju prodaje. pod 3) srednja ekonomska šola z najmanj 3 leti delovnih izkušenj na področju knjigovodskih poslov. pod 4) administrativna šola z najmanj 2 leti delovnih izkušenj na področju administrativnih opravil.

Za zasedbo objavljenih delovnih mest je pogoj 3-mesečno poskusno delo. Kandidati naj svoje vloge pošljejo na naslov delovne organizacije v roku 15 dni po objavi.

Dolenjec na stezi Silverstona

Metod Papež iz Boštanja ob Savi bo v nedeljo dirkal na dirki formule Ford v Angliji – Malo znan, a zato toliko bolj zagrizen in vztrajen – Uspešen že trikrat

Na stezi znanega angleškega dirkališča bo v nedeljo pogol svojega bolida tudi naše gore list, čeprav nima za ta šport poglavitnega: še in še denarja. Kako je sploh mogoče nastopiti v formuli III brez veliko denarja, bomo povedali v prihodnji Prilogi. Mladi Metod iz Boštanja ob Savi je to pomlad uspešno končal Tim Russell Racing Drivers

School v Zeltwegu. Doslej ima za seboj tri dirke. Na Hockenheimu je bil tretji v tej kategoriji, na zasebni stezi Paul Ricard v Franciji, kjer je bilo nekakšno evropsko prvenstvo formule Ford pa sedmi. Za nedeljsko dirko ga letos čaka še troje preiskusenj, saj je bil 25. maja v Zeltwegu celo drugi!

Preprostemu fantu kot je Todi, ki si je privozil denar

za znamenito-angleško šolo v Zeltwegu s starim mercedesovim tovornjakom, niso mar bliskoviti naskoki v formuli I, kot jih je napovedovala Antena in celo naš list za Francija Jerančiča – Jefro iz Ljubljane. V nedeljo Jefra ni bil niti za Laudo, Fittipaldijem ali Tigrico iz Torina v Zeltwegu, niti v razredu ostalih turistov, ki se lahko peljejo po tej proggi celo v dveh rundah za 30 šilingov. Todi je za postopnost. „Času je treba dati čas,“ pravi, menda pa so lotusi zaenkrat tudi dovolj hitri.

Res je, da je že marsikdo končal šolo dirkanja v Zeltwegu, kar bi bilo dobro ne le za Jerančiča, saj učijo res dobro voziti, to pa je nekaj tudi že za naše nedeljske voznike. Res pa je tudi, da se je tako začela pot Emersona Fittipaldija... Njegov vzpon primerjajo s kometom, dodformule I je Brazilec trgovskega obraza prestopal takole: devet dirk formule FORD, enajst v formuli III in le še pet v dvojki, dokler se v Watkins Glenu ni usedel v enojko in privozil grand prix...

Kam bežati pred strelo

Nekaj navodil, kako se ubranimo pred strelo

Statistiki so izračunali, da vsak dan z neba udari okoli 50 tisoč strel. Zgodi se, da kdaj pa kdaj katera od njih trešči tudi v človeka. Poškodbe so hude: smrt ali težke opekline. Takih primerov bi bilo precej manj, ko bi ljudje vedeli, kako naj se varujejo pred nebesnim treskom.

Staro in znano pravilo je, da se v času hude nevihte ni dobro zadrževati pod visokimi drevesi. Strela se posebno rada trešči v glave, hrast in topol, ker se okoli teh dreves ustvarja električno polje, ki privlači strela. Če je le mogoče, se zatecite pred neurjem v grmičevje. Vsekakor pa je bolje, da vas premoči, kot da bi zavetje poiskali med visokimi drevesi. Mokra obleka je tudi nekakšen varnostni oklep; strela preide po mokrem oblačilu v zemljo in ne poškoduje telesa, ki je slabš prevodnik elektrike.

Drugo pravilo pravi, da v času nevihte ne smemo stati blizu napeljav električnega toka ali pod nosilci kovinske konstrukcije. Priporočljivo je, da se odstranimo tudi od večjih železnih ograj.

Ako nas nevihta zateče med kopanjem, – takoj iz vode. Voda je odlična prevodnik elektrike in nič dobrega nas ne čaka, ako strela udari vanjo. Na čolnu je najbolje, da ležemo na dno in odstranimo z bližine vse kovinske predmete, tudi najmanjšega.

V avtomobilu ali v hiši smo običajno še najbolj varni, čeprav tudi v teh primerih ne povsem. V avtomobilu je potrebno zapreti vsa okna, potegniti anteno v ležišče in izključiti motor. V stanovanju pa se je treba paziti predvsem prepisa, saj je ta strela star prijatelj.

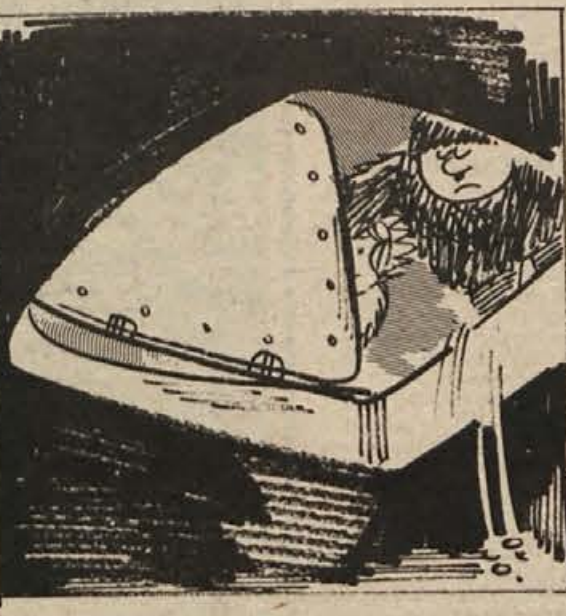
Večkrat se sliši, da je strela udarila tudi v letalo. Ti primeri so res izjemni. Dogode se le, ako letalo leti sredi nevilnega oblaka.

Metod Papež: kako dirkati ne da bi človek imel kaj prida pod palcem?

A. Ž.

MED SVETIMI KRAVAMI

Himalaji! Ne, ni moč... in prenebogljen je... da trajajo... celo... naš junaka... stoletju, v sto... ni bilo več. Tak... obcuodovati živa in... priti naravnost iz

sivega srednjega veka. In je tudi zares prišel! Da, dragi bralci, takole se je to zgodilo: S poslednjimi močmi sta naša turista rinila v breg, da se vsaj malo obvarujeta pred ledenimi biči viharja. S premrlimi prsti sta grebla v sneg tik pod vrhom gore. Tedaj pa se je pod sipkami snegom zasvetila gladka kovinska površina! Paradižnik je presenečen grebel dalje in odkopal – kljuko; pa nato vsa vrata... Zamegilo se je pred očmi našemu junaku. V bedro

se je včipnil. „Blede se mi že!“ je godrnjal v zaledenele brke. „Zdrava pamet me zapušča!“ Saj ni mogel verjeti, kar je videl s svojimi blodnimi očmi: pod snegom so se bleščala vrata iz posebne kovine za visoke temperature – vrata vesoljske rakete! Poslednjič je zbral sile Paradižnik, pihnil v ključavnico, uprl se v ledeno kljuko; odločil se je priti do dna skrivnosti. Zaskripalo je. Vrata so se odprla in sneg se je vsul v zatohlo notranjost rakete...

PROSTO DELOVNO MESTO!

PIVOVARNA UNION LJUBLJANA TOZD „HMELJNIK“ Novo mesto

objavlja prosto delovno mesto

TAJNICA – REFERENT ZA OBRAČUN OD

Pogoji: Ekonomska srednja šola in eno leto delovnih izkušenj, poskusno delo 2 meseca

Pismene ponudbe pošljite Komisiji za medsebojna delovna razmerja pri TOZD „Hmeljnik“ Novo mesto, Ločna 22a v 8 dneh od dneva objave.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Svet za medsebojna razmerja v združenem delu delavcev „MERCATOR“ Ljubljana n.sub.o. – TOZD „STANDARD“ Novo mesto, o.sub.o.

razglašuje prosto delovno mesto

PRODAJALCA V SALONU POHIŠTVA V NOVI MESTU

Podoj za sprejem: kvalificiran trgovski delavec (moški).

Nastop-dela: takoj ali po dogovoru.

Pismene prijave pošljite do vključno 28. 8. 1975 splošni službi TOZD „Standard“ Novo mesto, Glavni trg 3.

VSE VEČ CVETJA

V rastlinjakih brežiške „Agrarie“, ki jih je na Čatežu že 4,5 hektarja, naj bi to sezono narazali okoli 5 milijonov nageljnov, pol milijona vrtnic, povečali pa bodo tudi število lončnic in drugih rož.

ZA RAZPRAVO ZE NARED

Samoupravna izobraževalna skupnost je pred dnevi že izdelala osnutek srednjeročnega programa 1976-80. Ker v tem obdobju po številu rojstev ne predvidevajo povečanja števila šolarjev, sedanjih zmogljivosti ne nameravajo povečevati. Odločili so se za preurejanje in dozdajanje sedanjih poslopij. Seveda naj bi v tem času prešli povsod na enozimski pouk.

Nova proizvodna hala Konfekcije „Jutrarnjka“ v Brežicah zadnji teden pred otvoritvijo. TOZD „Orlica“ bo poslej lahko zaposlila v njej 400 delavk. (Foto: Jožica Teppey)

Ni črnih dni za „črni program“

V brežiški občini asfaltirajo ceste, kot je predvideno po programu

64 milijonov, novih seveda, za 133 kilometrov posodobljenih cest je bila enačba, s katero so v brežiški občini občani izglasovali samoprispevek, ki naj bi pokrival del te vsote, prepotrebne za končno ureditev res slabih prometnih zvez.

To leto je hkrati prvo, ko naj bi ta denar, pomnožen s sredstvi iz združenega dela, ki je podpisalo dogovor o prispevku 1000 dinarjev na zaposlenega, dal prve nove „črne“ kilometre. Četudi doslej izredno muhasto vreme delu nikakor ni bilo naklonjeno, zagotavlja cestna služba pri občinski skupščini, da bo do konca leta „dolžnih“ 21 kilometrov vseeno dokončala!

Pomembno je tudi to, da so se odločili vse povezave pred asfaltiranjem razširiti na 5 ali 6 metrov, omiliti vse ovinke in večje strmine ter tako zagotoviti večjo „propustnost“ cest. Iz letošnjega asfaltnega programa so končali že dela med Mokricami in Veliko Dolino ter Dečnimi seli - Globokim in tamkajšnjim rudnikom, še ta mesec pa bo „črna“ še povezava do Dečnih sel in Art. Tako ostajajo na vrstnem redu še dela med Brežicami-Cund-

rovcem, Bukoškom in Dobovo, Globokim-Dobravo, med Dvorcami in Sobenjo vasjo ter Zupelevcem in Kapelami. Ista delovna skupina, ki bo kmalu dobila še nekaj prepotrebne strojne opreme, bo v tem letu izvršila še nekaj del v mestu Brežice in pa v Pišecah, s čimer bo njen program v celoti izpolnjen, če seveda

med tem časom ne bo prišlo do kakih nepredvidenih ovir.

Novo v Brežicah

POVABILO NA STUDIJ - Delavska univerza bo med mnogoterimi oblikami izobraževalne dejavnosti tokrat ponudila občanom tudi možnost izrednega študija na višji šoli. To je dve leti trajajoča višja upravna šola, za katero bodo prijave zbirali še do 1. septembra.

VNEMA NE POPUŠČA - Brigadirji, ki so se vrnili iz Suhe krajine, so sklenili, da bodo ponovno poprijeli za delo, tokrat v domači občini. Doslej so pomagali pri urejanju spomenika NOB v Pišecah, dogovarjajo pa se že za podobno akcijo pri novi šoli na Bizeljskem. Pri takih enodnevni delih bi radi finančno pomoč delovnih organizacij, saj je stroške za Pišce plačala sama občinska konferenca ZSMS.

VERJETNO DOKONČNO! - Na prvi seji so člani novo izvoljenega odbora za pripravo prireditev ob občinskem prazniku govorili tudi o kraju osrednjega slavnja. Po načelnem dogovoru naj bi bilo le-to tokrat na Bizeljskem, kjer nameravajo takrat slovesno izročiti namenu novo montažno šolsko poslopje.

KMALU KONEC POČITNIC

V Savudriji je ob morju to poletje preživljalo organizirane počitnice okoli 220 šolarjev iz vse brežiške občine. Občinska zveza prijateljev mladine je zanje tamkaj pripravila šest izmen, v katerih so se otroci, pod skrbnim vodstvom, dobro počutili. Da bi pocenila počitnice, je občinski zvezi prijatelj mladine uspelo zbrati za okoli 6 milijonov starih dinarjev pomoči, ki so jo prispevali skupnost otroškega varstva, celjska regionalna zdravstvena skupnost, občinska skupščina, sindikalni svet, PPV - Dobova in nekateri drugi.

BREŽIŠKE VESTI

„Ves teden že mrčvarimo tole otavo, pa sem že danes mislil, da nam jo bo spet zmočilo. Na srečo je samo grmel. Letos je muhasto leto, zato bomo imeli slabo krmo za živino,“ meni kmet Ivan Resnik (na sliki) iz Viher na Krškem polju.

Prvi rok zamujen, zato pohiteti

Krško: koordinacijski odbor predlaga udarniško delo, seje v prostem času ipd.

Koordinacijski odbor za usmerjanje družbenopolitične aktivnosti za uresničevanje ciljev občinske družbenoekonomske politike v tem letu je minuli teden ocenil dosedanj potek akcije.

Če so v krški občini v letošnjem prvem tromesečju ugotavljali zadovoljive gospodarske dosežke, pa so se razmere ob polletju nekoliko poslabšale. Analiza dosedanjega gospodarjenja in priprave akcijskih programov za premostitev vseh nastalih težav so zato še kako potrebne v slehernem kolektivu. Vendar pa je koordinacijski odbor žal moral ugotoviti, da so prvi rok, 20. julij za uresničitev te naloge povsod zamudili in da tudi ob novem, 16. avgustu, ne bo bistveno bolje. Ob koncu meseca, na to opozarja vse družbenopolitične organizacije, pa mora biti naloga vendarle povsod opravljena.

Na seji so govorili tudi o morebitnem sklepu, s katerim naj bi za prispevek k stabilizaciji povsod udarniško delali nekaj prostih sobot do konca leta. Te akcije stabilizacije sicer ne morejo „rešiti“, lahko pa jo podprejo in imajo več pozitivnih posledic. Prav tako so se zavzemali za

„prestavitve“ vseh sestankov in zborov v prosti čas, če pa to ni mogoče, zagotoviti zanje delo ob sobotah.

Na seji so potrdili tudi predlog osnutka akcijskega programa izvršnega sveta in se dogovorili, da vsa sedanja stabilizacijska prizadevanja politično ocenijo na skupni seji komiteja ZK ter organov sindikata in SZDL v bližnji prihodnosti.

Z. SEBEK

VABILO PEVCEM!

Mešani peški zbor „Viktor Parma“ bo po skoraj dvomesečnih počitnicah pričel priprave na novo sezono v začetku septembra. Pred dopustom je v njem redno vadilo 52 pevcev, sedaj pa bi radi zbor še pomnožili in hkrati nekoliko pomladili. Zato vabijo vse občane, ki imajo veselje do petja, da se jim pridružijo že na prvi vaji. Dirigent Adolf Moškon jo je napovedal za 2. september ob 19. uri v prostorih krške „posebne šole“.

KOPRIVNIČA JE SLAVILA!

Minuli petek so v tukajšnji krajevni skupnosti v spomin na 15. VIII. 1944. leta, ko so borci kozjanskega odreda napadli žandarmerijsko postajo, slavili krajevni praznik. Na lepo pripravljeno svečanost, ki so jo organizirali krajevna skupnost, krajevna organizacija ZZZB NOV Senovo in občinski odbor ZZZB NOV, so odkrili spominsko ploščo padlim, ki so jo prenesli s starega na novo šolsko poslopje. Slavnostni govornik je bil Marjan Jerin, prvi komandant kozjanskega odreda, v kulturnem programu pa so nastopili zbor iz Brestanice, recitatorji in godba na pihala iz Krškega. Ob tej priložnosti je senovska krajevna organizacija ZZZB NOV podelila devetim delovnim organizacijam in ustanovam „patronatne listine“, v zahvalo za prevzeto skrb za vsa obeležja narodnoosvobodilnega boja.

Lani le 8 tisočakov za mesto!

KS Sevnica v preteklosti ves denar za okoliške kraje - Tudi mesto ima svoje potrebe

Svet krajevne skupnosti Sevnica, v preteklosti je moral požreti že marsikatero pikro, je opravil z dopusti. 18. julija je imel sicer eno nesklepčno sejo, v petek pa je seja v razširjeni sestavi z vsemi delegati v KS in predstavniki interesnih skupnosti dobro uspela.

Zadnji dve leti je ta krajevna skupnost, kjer živi 6.000 ljudi (skoraj tretjina prebivalcev občine!) dobila bore malo družbene pomoči. Seže jeseni leta 1973 je dobila od občinskega proračuna 79.000 dinar-

jev, lani za tekoče leto - šele 27. novembra (!!) 105.000 dinarjev. Od tega denarja je prišlo lani nazaj v mesto le 8.000 dinarjev kot pomoč gradbenemu odboru za asfaltiranje Stanetove ulice. Torej še zdaleč ne

držijo kritike, da svet KS pozna mestne potrebe. Le-te se namreč financirajo iz prispevka za mesto zemljišče. Kot je veljalo za nazaj, tudi za naprej: prispevek na vsa 1000 m² bo znašal vsaj 5.000 dinarjev in s spodbujstvom ter 100 delovnih ur. Občani Šmarske ulice so prispevali še več. Denar za vsako odbovo razdeljuje v sodelovanju z občinsko SZDL, ki jih je na vsem območju (sedem vaških in pet uličnih delov v mestu). O letošnjih potrebah bodo pogovarjali jutri popoldne.

Na seji so dobri predlagatelji gram za naslednje srednjeročnega doboje. Zmagala je tudi trenotna de gradnje rekreacijskega centra tistega, kar je zaenkrat najpomembnejša telesnokulturne skupnosti. Pobude ne bodo spravili v pravo nekdaj deset let, kot se je v Sevnici zgodilo, temveč bodo prišli do pravih ljudi in delovnih ur (prijavitelj ipd.). Poglavitna naloga za letošnji štiri leta je, kot za večino krajevne skupnosti na območju občine, da se njena, predvsem pa posodabljanje. Ob sodelovanju vseh delegatov in tudi gospodarstva, bi bilo mogoče doseči lepe uspehe v korist vseh. ALFRED ZELEN

Veliki pa nič!

Ponavadi se je pri poravnavanju obveznosti iz raznih družbenih dogovorov vedno zatikalo. Eni so takoj plačali, kar so se pred tem dogovorili, bodisi za žale, gasilsko cisterno ali kaj drugega. Nekaj je bilo izjem, a v glavnem so akcijo izpeljali.

Spomladi so se delavci izrekli za družbeni dogovor o 3-odst. prispevku od bruto OD za potrebe KS in negospodarskih naložb v občini. Letno bi tako zbrali okrog 4 milijone dinarjev. Kako je sedaj s tem, ko se je za sporazum izreklo nad trideset delavcev v vseh delovnih organizacijah? Bodo KS letos dobile denar, predvsem pa - ali ga bodo imele v rokah prej? Na dlani je, da mnogo prej kot ponavadi gotovo ne, koliko pa ga bo, je za-

enkrat tudi še vprašanje. Spisek tistih, ki so obveznost iz družbenega dogovora vzeli zares, je presenetljivo kratek. Kar so obljubili so dali le: občinsko sodišče (10.000 dinarjev), občinska uprava (60.000), občinska gasilska zveza (660), gostinsko podjetje (23.000), Ljubljana banka (7.000), AMD (1.000), SDK (5.000), trgovina Semenarne (1.000), Trubarjev dom iz Loke (18.000), PTT Novo mesto za vse pošte v občini (17.000). Vsega se je nabrlo borih 146.000 dinarjev.

Gospodarske razmere sicer niso rožnate, dogovoriti pa se je mogoče za nekaj odloga. Delavski svet Kopitarne je npr. obljubil poravnati obveznosti v drugi polovici leta. Kako pa je z drugimi? Je morda nekaj resnice tudi v tem, da poslovodni organi ne podpisujejo nakaznic, ki so jih „bлагословили“ delavci?!

Tekme na sobotnem Lovrekovem memorialu si je ogledalo lepo število gledalcev. Za Medveščaka je bil to prvi trening in občinstvo ga je dobro bodrilo. Srečanje, ki je postalo že tradicionalno, je bilo lep uvod v začetek jesenskih ligaških tekmovanj.

Sevniški paber

VSO NOC DEŽURAR - Po požaru na Polju pod Lisico in Čatežu je izkazala tudi desetina PTO. Pri zadnjem požaru je bilo zbranih 1000 dinarjev za pomoč pri požarščih delavcih. Loški gasilci, kot smo poznanje zapisali, pri teh akcijah niso zapustili.

PRVI NA VRSTI - Vse letošnje dinjstva vse od gostišča na Polju za sodnijo in stavbo AMD in tijskega kombinata so pripravili položiti denar in prostovoljno za to, da bi dobila asfalt. Med njimi le še okrog 15.000 dinarjev, jih, kot kaže, svet KS Sevnica odredel, saj ima novomeško podjetje na razpolago vse potrebne stroje.

Sela - Šumberk - gostitelji krvodajalcev

Podelili bodo priznanja 274 krvodajalcem - Čut za človečnost

Občinska organizacija Rdečega križa je vrsto let niza uspeh za uspehom pri številnih krvodajalskih akcijah. Predsednik občinskega odbora

Rudi Krošl upravičeno trdi, da takih uspehov ne bi imeli, če ljudje za akcije Rdečega križa ne bi imeli tolikšnega razumevanja.

ODBOR RK MIRNA ZACEL DELO

Odbor RK Mirna bo začel te dni zbirati prispevke od svojih lanskih podpornih članov, poskušali pa bodo pridobiti tudi nove. Bolnih in ostarelih je na tem področju precej, tako da morajo že sedaj pričeti delo, saj je zima blizu in mnogim bo treba priskrbeti obleko in obutev, ter jih za novo leto obdariti. Odbor zato prosi vse, naj njihove dlani ne ostanejo zaprte, saj bodo tako pomagali najbolj potrebnim in jim v njihovo težko življenje prinesli nekaj olajšanja.

Seveda občinski odbor ne pokliče delavcev in občanov samo na odzvem krvi, temveč tudi drugače sodeluje z njimi. Več let že gojijo srečanja krvodajalcev, ki se jih udeležujejo tudi družinski člani. Vsako leto je gostitelj takih srečanj druga krajevna organizacija Rdečega križa. Letos 14. septembra bo na vrsti organizacija iz vasi Sela-Šumberk. Kulturni program bodo pripravili mladi člani Rdečega križa z osnovne šole Veliki Gaber.

Ob tej priložnosti bodo najzaslužnejšim krvodajalcem podelili različna priznanja. Za podelitev se je nabralo osem plaket, dosti je namreč takih, ki so dali kri tudi že po 30-krat. Pohvalijo se lahko, da vsako leto pridobijo od 150 do 200 novih krvodajalcev, zato ni nenavadno, da bodo na prireditvi v Selih-Šumberku lahko podelili kar 274 priznanj krvodajalcem. Rudi Krošl je pohvalil tudi pripravljenost mladih za dajanje krvi in delo pri Rdečem križu na-

sploh. Za dobro vključevanje mladih v akcije Rdečega križa skrbijo tudi občinska organizacija Zveze socialistične mladine.

Neznosen hrup na Mirni

Stanovalci naselja v bližini TGO v Mirni so občutno neznosni zaradi naslednje stvar. Obrat TGO Mirna, ki sploh upravlja IMV Novo mesto, je pred leti Ventilat. pri čiščenju zraka v obratni hiši naše sosese neznošen hrup. Če skozi ves dan in celo noč ne skozi ves ventilator, ki tako pa skozi razno obovni znak, naščen z razno obovni ki varjenja, tako da ne moremo ti odprtih oken, ki so obratni tovarni, ker v prostoru prihaja šen smrad. Na upravo obrata smo pisali več prošelj, toda ukrepanje ni bilo še nič. Sprašujemo, kaj bi bilo, da se to počuje našim govoren, da se to počuje našim Ali res ni nobene močne osebe, ki bi se ta ventilator lahko montiral? Sledi 6 postopkov

Reka je za Mirenčane vse manj nevarna, zakaj regulacijska dela, ki jih izvaja Splošna vodna skupnost Dolenjske nad starim mostom, dobro napredujejo. Tod je bilo ob nalivih pravo ozko grlo, a zdaj voda teče že po novi strugi, ki še ni popolnoma dodelana.

Iz kraja v kraj

SLABA PRESKRBA - Na seji krajevne organizacije SZDL v Trebnjem so ustanovili srečanja med delci. Dela mu ne bo manjkala, se vse pogosteje sliši, da prihaja šepa. Predsednik sveta je postavil natečaj trebanjske osnove za fan kamin.

ROKOMETASI ZADOLŽENI - V soboto so kmečki rokometarji zapustili prijazno okolje v mestu osnovni in posebnim šolam. Med njimi bili na enotedenskem turnirju so v posebni šoli Zadorca pri Trebnjem prehrano v šolski kuhinji. Šola je v preteklih letih imela v Mireni rokometarje. Sedišča rokometarjev v „Krke“.

TREBANJSKE NOVICE

List za vsakogar »Dolenjski list«

Mladina za stabilizacijo

Tudi med dopusti ni počitka

Drobne iz Kočevja

MANJ PTIC – Skorci se že družijo v jate, kar kaže, da bodo kmalu odleteli na jug. Letos so slabo gnezдили, ker jim je vreme preprečevalo nabiranje hrane. Tudi trikotne valnice za sinice so bile prazne. Celo vrabec je veliko manj kot druga leta. Manj ptic je bilo že pozimi na krmilnicah. Verjetno je ptic manj zaradi umetnega gnojenja in uničevanja poljskega in gozdnega mrčesa s kemičnimi sredstvi. Ptice imajo v naravi vedno manj hrane, in še ta je čisto zastrupljena.

NE GRE V PRODAJO – Knjigar na Državne založbe ima v izložitvi Ružičevo knjigo „Bonton-100 pravil lepca vedenja“. Knjiga gre najbrž slabo v promet. Vpliva njene vsebine je na ulici in drugje malo čutiti.

PAPIGE NAPRODAJ – Male papige-skobčevke so prodajali pretekli teden na kočevski tržnici. Bil je velik živ-zav pa tudi žvrgolenja, še več pa gledalcev. Kupcev je bilo bolj malo, ker so bile papige dražje kot na ljubljanskem trgu. Cene nekaterih so bile tudi 100 din, kar je bilo odvisno od pestrosti barv perja. Lastnik je prodal tudi kletke, valnice in posebno hrano.

GOSPOD TOVARIS – Tovariš, tovarišica, gospod, gospa. Kako je vendar s temi nazivi? Dogovorimo se dokončno, kdo je gospod, kdo gospa in kdo samo tovariš in tovarišica. Dokler se bomo tovariši med-sebojno vikali, posebno „višji“ in „nižji“, o tovarištvu ni govora. To se vidi že v odnosu teh „v-tovarišev“ do svojih sodelavcev in soobčanov.

– Kako se mladinci v LIK borite za stabilizacijo?
– Tako, da je naš predsednik „usekal“ osem plavih.

KOČEVSKÉ NOVICE

NOV BIFE IN PRETEP

V Lipovcu v ribniški občini je odprl 2. avgusta Ivan Lovšin bife. Ob tej priložnosti je bila tudi veselica. Obiskovalcev je bilo toliko, da so parkirali po vsem dolenjevaškem polju. Veselica je uspela, saj niti pretepa ni manjkalo.

NOVICE IZ ORTNEKA

POSTAJA HOČEJO – Avtobusna postaja je potrebna Gornjim Podpoljanam. Želijo jo krajani vasi Gornje Podpoljane, Finkovo in Kukovec, ki bi tako imeli dosti lepše in bližje pot do avtobusa. Zdaj je, posebno pozimi, dostop do postaje zaradi snega in strmih skalah skoraj nemogoč. Za ureditev izogibalnice in postavitve avtobusne čakalnice bi poskrbeli krajani sami, kakor tudi za vsa pravna in gradbena dovoljenja. Upamo, da bo SAP Ljubljana pomagal uresničiti to skromno željo.

TUDI PO SMRTI RAZLIKE – Eno najlepših pokopališč v občini Ribnica je prav gotovo na Velikih Poljanah. Ob preselitvi s starega na novo je bilo preračunano, da bo prostora dovolj vsaj za 50 let. Kaže pa, da ne bo tako, ker so novi grobovi vedno večji. Resno nas skrbi, kam bomo z našimi dragimi pokojniki čez 10 let? Teh skrbi se bomo izognili, če bomo za oddajo zemljišč postavili strožje in enotne mere, kot jih imajo tudi že druga pokopališča. Če smo že na tem svetu enakopravni, bomo tudi pod rušo, saj pravijo, da zemlja vse razlike izravna.

ZA UPOKOJENCE IZ RIBNICE – Pohitite s prijavi za naš izlet v nedeljo 31. avgusta.

REŠETO

– Kdaj bomo stopili na prste črnim gradnjam v Marli gori?
– Ko noben občinski mož ne bo več nosil črnih očal.

V boj za stabilizacijo

Kako konkretno ukrepajo v INLES-u?

V Ribniški občini so v INLES-u med prvimi izdelali analizo, kako se bo tudi ta delovna skupnost vključila v splošna prizadevanja za utrditev jugoslovanskega gospodarstva. Predlog je osvojila tudi že osnovna organizacija ZK.

Izvoz izdelkov INLES je zadnja leta nazadoval. Sedanji predlog predvideva, kako je mogoče povečati izvoz v vzhodno in zahodno Evropo ter v dežele v razvoju, medtem ko zaradi visokih prevoznih stroškov izvoz v države ameriške celine ne bi bil došen.

Uvoz pa je v zadnjih letih hitro narasčal. Uvažali so les, plošče, okovje in druga. Uvoz bodo že letos lahko zmanjšali za 25 milijonov din, ker bodo porabili v proizvodnji več domačega lesa, okovja, vezanih plošč in drugega, zmanjšali pa bodo tudi uvoz rezervnih delov in drugega materiala.

Čistilca ni

Ribnica že od marca nima krajevnega čistilca. Zato je po ulicah precej smeti, še posebno pa zbirajo nedomačine v oči smeti okrog hotela. Pravijo, da sta se komunalni prijavitela za to delo že dva. Oba sta tudi uspešno opravila zdravniški pregled – na delo pa ju ni bilo. Ribničani zdaj ugibajo, če je temu vzrok nizek osebni dohodek ali strogi nadzor nad tem delom.

Po Ribnici je veliko papirkov, v katere so bili zaviti sladolezi. Odmetava jih v glavne mladine, kar pomeni, da je na red ne navažajo dovolj ne doma ne v šoli. Posledica pomanjkljive vzgoje je tudi, da malo starejši mečejo ob tla koske za smeti in jih brcajo, da je Ribnica res lepo nastlana s smetmi, če jih ne spiha z ulic veter ali spere dež.

Kmalu vrtec

Dokumentacija za gradnjo otroške varstvene ustanove oziroma vrta v Ribnici je pripravljena. V zadnjih tednih je bilo več razgovorov med predstavniki Maršala in investitorji vrta o tem, kakšen bo vrtec. Zaključujejo tudi dogovore o postavitvi temeljev, na katerih bo stal montažni vrtec.

Streha še pušča

„Streha nove šole v Loškem potoku še vedno pušča, zaradi česar se dela škoda. Kaj je bilo storjenega, da se ta napaka popravi?“ je vprašal na zadnji seji občinske skupščine Ribnica vodja delegacije Loškega potoka Alojz Ruparčič. Odgovor bo dobil na prihodnji seji. Potok šola je bila zgrajena s samo prispevkom. Gradnja jo je gradbeno podjetje iz Grosuplje. Nova šola je prestala komaj tri mile zime pa se je že pojavila ta napaka. Kaj bi bilo šele, če bi bile zime ostrejše?

Manjka sposobnih

Mladincev, ki bi bili sposobni in pripravljeni delati na raznih področjih, je še premalo, tako v osnovnih organizacijah ZSM kot v občinski konferenci in njenih organih. Tako so na primer komisija za informiranje že tretjič izmenjali, pa še ni uspeha. Mlade, ki se izkažejo, rade prevzemajo tudi druge organizacije. Mladinsko vodstvo pa pridno pošilja mlade na razne seminarje, tečaje in šole. Tudi v mladinsko poletno politično šolo, ki se bo začela 22. avgusta v Vikričah, bodo poslali 6 mladincev.

Šest udarni kov

Iz kočevske občine je 25 mladincev sodelovalo od maja do julija v mladinskih delovnih brigadah, in sicer 7 na Kozjanskem, 11 na Brkinih in 7 v Suhi krajini. Šest izmed njih je zaradi prizadevnega dela dobilo naziv udarnik, in sicer eden v Suhi krajini in 5 na Brkinih. Vsaka skupina je bila na delu po tri tedne. Za brigade se je prijavilo sicer kar 43 mladincev, vendar jih je odšlo na delo le 25, ker ostali sploh niso prišli. Ta slabost pa je imela tudi svoje dobro stran, ker je bilo zaradi pomanjkanja denarja treba brigade „skrčiti“.

Razen tega se je 36 mladincev udeležilo še enodnevnih delovnih akcij v Suhi krajini. To je tudi porok, da bo prihodnje leto za mladinske delovne brigade še več prijav.

Malomarnost, ki kazi Črnomelj

Casopisni stolpci so vse pogosteje posevčeni tudi ureditvi in varstvu narave v mestih, toda ob člankih se bralci in odgovorni ustavijo le za hip, morda se zamislijo in na opozorila – pozabijo. In medtem, ko se nekateri trudijo, da bi bilo njihovo mesto čim bolj urejeno, polno rož in zelenja, za druge njihova skrb ne pomeni dosti. Za njih je okrasno grmičevje neuporabno, je le – grmičevje.

Tako nekako so si o grmičevju na Kolodvorski ulici 3 verjetno mislili tudi delavci črnomaljskega obrtno – komunalnega podjetja, ko so pred približno mesecem na ulici betonirali jašek. Pri delu so potrebovali cel kup desk. Nametali so jih po cesti in grmičevju in po delu na deske pozabili.

Črnomelj je že od nekdaj znan kot mesto, katerega prebivalci imajo radi rože, zelenje. Zakaj bi zapravljali ta sloves?

Preglejte potne liste!

Na upravnem organu za notranje zadeve v Črnomlju imajo te dni zelo veliko dela. Občani prihajajo najpogosteje po nove potne liste, ali pa jih pridoje podaljšati. Ponavadi se vsem zelo mudi, ne zavedajo pa se, da so za časovne stiske krivi predvsem sami. Zato delavci iz upravnega organa svetujejo vsem, naj pregledajo svoje potne liste in jih prinesejo podaljšati pravočasno. Prav tako opozarjajo vse lastnike traktorjev, da pregledajo registracijo svojih strojev, kajti traktorji so registrirani le za leto dni.

2000 obiskovalcev

7. septembra dopoldne bo na Radovici pri Metliki srečanje borcev in občanov. To bo hkrati tudi srednja proslava ob 30-letnici osvoboditve ter prikaz osvojenih krajevnih skupnosti Radovica. Srečanja se bo udeležilo več kot sto petdeset zamejcev iz Ricmanov pri Trstu, mladinci iz metliške občine bodo sestavili XV. mladinsko SNOUB, predstavil pa se bo tudi del teritorialne enote. Organizatorji, ki se na proslavo pripravljajo že sedaj, pričakujejo okrog dva tisoč ljudi.

Novi metri za zdravstvo

V letu dni bo Metlika dobila nov sodoben prizidek ordinacija, EKG spirometer, čakalnica, v dveh nadstropjih pa bosta čakalnica, ordinacije, prostori za patronažne sestre, laboratoriji ipd.

Pogodbena cena za gradbeno, obrtniška in instalcijska dela je 3.180.000 din, investitor pa je združeni zdravstveni dom Novo mesto. Novi objekt bodo gradili delavci metliškega TGP, ker je bila njihova ponudba najugodnejša.

Prizidek bo nedvomno velika pridobitev za prebivalce metliške občine, saj je znano, da so bili sedanjí prostori močno pretesni in nefunkcionalni.

Pionirski dan v Bereči vasi

V nedeljo bo v Bereči vasi zanimiv pionirski nogometni dan. V malem nogometu se bodo namreč pomerili domači nogometisti z vrstniki v Brinji, ki bodo zastopali ljubljanske pionirje. Tekma se bo pričela ob 14. uri.

Avtostop in leta

Božakovčani so v času šolskih počitnic obsojeni na pešačenje. Če pada dež, gazijo do Metlike blato, če sije sonce, se otepajo prahu. Zato ni čudno, da vsi odrasli nestrno pričakujejo začetek šolskega pouka. Takrat se bodo namreč lahko s svojimi otročaji vozili s šolskim avtobusom v Metliko in domov. Do 1. septembra pa so še kar naprej prepuščeni svoji iznajdljivosti. Tako ni prav nič čudnega, če ob cesti srečaš dve 80-letni babici, ki si pomagata z dvignjenim – palcem.

metliški tednik

BRKINI 75 VABIJO – Pred kratkim je odšla na Brkine na mladinsko delovno akcijo 39-članska brigada, sestavljena iz mladincev in mladink iz metliške, črnomaljske, trebanjske in novomeške občine. Dolenjski brigadirji bodo ostali na Brkinih 21 dni, v brigado „Majde Silc“ pa bo v kratkem odšlo še nekaj mladincev iz naštetih občin. Glede na to, da je v brigadi od prvega dne en sam Metličan, bi bilo prav, ko bi se za delovno akcijo odločilo še kaj mladini. Vsi, ki jih zanima kako bi lahko prišli v brigado, se naj oglasijo v pisarni občinske konference ZSMS Metlika, kjer bodo dobili podrobna navodila.

„Beli biser“ vabljev, toda ...

„Prepričan sem, da ljubljanski Viator prinaša v Belo krajino napredek. Ni dolgo tega, kar so naši ljudje prosili za avtobusne prevoze, toda vedno so dobili neugoden odgovor. Odkar pa se je začel Viator zanimati za Belo krajino, se je v nekaj letih precej spremenilo – avtobusi so odročne vasi približali Metliki, Črnomlju in Novemu mestu. Zrasli so novi gostinski obrati, pri nas pripravljamo zanimive izlete, odpiramo nova delovna mesta itd ...“

Malomarnost, ki kazi Črnomelj

Tako je pohvalil ljubljanski Viator sprednjo avtobusa Bogdan Vidoš iz Črnomlja. Pri ljubljanskem podjetju je že 15 mesecev in z delom je zadovoljen: „Z voznikom avtobusa sva v slabih dveh letih prevozila vse belokranjske ceste in ugotovila sva, da je še veliko izredno slabih. Prav zaradi tega je naš del Slovenije, ki je prav gotovo med najlepšimi, še skrit rezervat. Voziva po cestah, na katerih se komaj srečata dva „fička“, za 20 kilometrov poti pa včasih potrebujeva tudi po dve uri. Najbolj naporne so vožnje po hudih nalivih. Večkrat se je že zgodilo, da smo na poti pomagali turistom, ki so bili sicer navdušeni nad našim belim biserom, prijaznimi in gostoljubnimi ljudmi, in močno razočarani nad cesto. Skoraj vsi so zatrdili, da se bodo še vrnili, a šele čez nekaj let ... Še pravi, da zaradi neasfaltiranih kilometrov zgubljamo preproste devize, ki bi jih znali naši ljudje zelo dobro obrniti ...“

Na sliki: slab meter od glavne Kolodvorske ulice, po kateri se vsak dan pripelje kar precej turistov, leži kup desk, ki že lep čas čakajo na delavce.

DRVA SPRAVITE V DRVARNICU – V pisarni črnomaljske krajevne skupnosti so povedali, da pridejo k njim nekateri občani z nenavadnimi prošnjami. Nekateri na primer želijo, da bi krajevna skupnost kaznovala vse tiste občane, ki v teh dneh kupljena drva zlagajo tako nerodno, da ovirajo promet, ali pa uničujejo zelenice. Ker krajevna skupnost nevestnežev ne more kaznovati, prosijo vse, da pazijo na red in čistočo okoli blokov, drva pa naj vsi „prizadejo“ čimprej pospravijo v kleti.

RAČJI UBIJALCI

Ni dolgo tega, kar sta Dobličica in Lahinja v Črnomlju dobili nov „naraven“ in koristen okras. Po obeh rekah so se namreč pojavile ljubke divje račke, za katere sta poskrbeli črnomaljski lovski društvi „Loka“ in „Črnomelj“. Na črnomaljski krajevni skupnosti so povedali, da je račka, ki čistijo reko – zelo radi si jih ogledujejo, slikajo in filmajo turisti – vedno več. Opazili pa so, da je nekaj rac ranjenih s svinčenkami iz zračnih pušk. Za nekatere račke ubijalce lovci vedo, čakajo pa, da jih bodo ujeli pri nečednem delu.

ČRNOMALJSKI DROBIL

KDAJ JAVNA RAZSVETLJAVNA? – Stanovalci z ulice na Bregu se že dalj časa upravičeno jezijo. Kljub temu da redno plačujejo vse komunalne prispevke, morajo sami popravljati razrito cesto, saj delavci, ki so za popravila zadolženi, kot kaže, za njihovo ulico ne vedo. Razen tega se prebivalci tega dela Črnomlja srečujejo še z drugo težavo. Medtem ko skoraj vse mestne ulice razsvetljuje javna razsvetljava, se njihova še vedno skriva v temi.

KDO SO „POLNOČNI KAVBOJI“? – Kot kaže, bodo morali stanovalci v ulici Mirana Jarca uvesti nočno varovalno stražo. K njim prihajajo namreč zelo radi „v vas“ nočni nepridipravitelji. Tako so bili na delu tudi v noči s sobote na nedeljo. Najprej so z razgrajanjem zbudili skoraj vse stanovalce, raztresli po ulici smeti, smetnjake vrgli proti mlinu, občanu pa, ki si je želel ogledati „polnočne kavboje“, so s kamni razbili nekaj stekel.

ČRNOMALJSKI POROČEVALEC

Več gasilskih proslav

IGD Rudnik si je postavilo dom in prislužilo avto

V juliju in avgustu je bilo v kočevski občini več gasilskih proslav in veselice. Industrijsko gasilsko društvo Rudnik je praznovalo 50-letnico obstoja in ob tej priložnosti odprlo nov gasilski dom, za ureditev katerega so opravili člani društva okoli 3.400 prostovoljnih delovnih ur. Proslave so se udeležila vsa okolišča GD, skupno 9, s prapori.

V nedeljo, 17. avgusta, je imelo industrijsko gasilsko društvo Rudnik svet svačnanost, na kateri so prevzeli in krstili nov gasilski avto, ki so ga gasilci zastavili sami. V jami so namreč prostovoljno kopaljeli premog. Delo jim je podjetje plačalo tako, da jim je kupilo avto.

Proslavo s parado je imelo pred kratkim tudi PGD Kočevje. Ob tej priložnosti so prevzeli gasilci novo avtocestno TAM, katere prostornina je 4.500 l.

V tem obdobju je bilo tudi več gasilskih veselje, in sicer v Stari cerkvi, Livoldu, Črnem potoku in Mahovniku. Izkupiček bodo društva

porabila za svoje redno delo.

Jesen bo praznovalo 50-letnico obstoja tudi PGD Vas-Fara. To prazno bo radi združili s prazno ob otvoritvi posodobljene ceste Livold-Brod. Ta cesta naj bi bila po pogodbi popolnoma dokončana do dneva republike, domačini pa upajo, da bo že kar do 28. septembra, ko bodo praznovali gasilci. Nimamo podatkov, če je to upanje upravičeno.

Kočevski gasilci so vabljene tudi na praznovanje 100-letnice PGD Delnice iz sosednje hrvaške občine. Proslava bo zelo bogata, trajala bo pa kar tri dni, in sicer od 22. do 24. avgusta.

J. P.

Posebna privlačnost je tudi stari mlin v Dolu, ki melje le še občasno na eno kolo. Mlin počasi propada in ga nekateri uporabljajo že kar za stranišče. (Foto: J. Primc)

LETOS BREZ AKCIJE?

Sredi avgusta naj bi se po dogovorih pred meseci začela v Kočevju mladinska delovna akcija, in sicer ureditev okolice novega kopaljšča, ki je še v gradnji, in planiranje površin v novem Kajuhovem naselju. Ta, edina mladinska delovna akcija, ki je bila predvidena v domači občini, pa ne bo izvedena, ker razgovori med krajevnimi skupnostjo in mladinskim vodstvom niso bili dokončani.

ČETRTKOV INTERVJU

Krka ne bo izumrla

Novomeški ribiči bodo letos vložili v reko 50.000 postrvi, 20.000 lipanov ter na tone drugih rib

„Trudimo se, da bi v Krki, ki velja v Jugoslaviji za eno po ribjem življu najbolj bogatih rek, ohranili njeno bogastvo,“ pravi Vladimir Foršek, tehnični tajnik novomeške ribiške družine, organizacije, ki je že zaradi tako imenovanih interesnih sfer ena od najbolj zagrzanih borcev za čisto, neokrnjeno naravo in človekovo okolje.

Revir novomeške ribiške družine seega od Zagradca do Mršče vasi, kar pomeni, da upravlja ribiči s 65 kilometri Krke. Pritoki, gojivne vode in ribniki v te kilometre niso všeti.

Ko Vladimirja Forška vprašamo, ali morda drži glas ljudstva, da Krka po svojem življu ni več tako bogata kot njega dni, tehnični tajnik diplomatsko odgovori, da bodo novomeški ribiči samo letos vložili v reko za 300.000 dinarjev rib. Če ta denar prelevimo v ribe, pomeni to 50.000 potočnih postrvi, 20.000 lipanov, dve tona mladice linja, prav toliko kilogramov krapov in mladih somov, 10.000 mladice ščuke ter eno tona rib belic.

„Po drugi strani,“ pravi Foršek, „pa je treba priznati, da ribiči vsako leto ulove v Krki okoli 20 ton rib. Ob tem podatku nam bi lahko nepoučeni očitali, da pravzaprav mi, ribiči, uničujemo ribje bogastvo. Ni tako, kajti upravičeno namreč lahko trdimo, da smo skorajda edini, ki poklicno ali ljubiteljsko (od srca in s srcem) skrbimo za ohranitev življenja v reki Krki in to kljub paradoksnemu dejstvu, da to življenje pravzaprav pokončujemo. Krka bi bila že zdavnaj mrtva reka, kanal za odplake, če ne bi bilo ribičev.“

Veliko je bilo že napisanega o onesnaževanju Krke, o novomeških podjetjih, ki jim kljub zakonu ni mar za čistilne naprave, o

eksploziji naseljevanja v mesto, ki presega dosedanje kanalizacijsko omrežje, in tako naprej.

Povem vam pa, da je v Krki še vedno mogoče uloviti čez 20 kilogramov težkega sulca ali soma; ko se ribe drste, lahko ugotovimo, da jih ob pametnem gospodarjenju in primernem odnosu vseh občanov do narave še lep čas ne bo zmanjkalo, velja pa tudi reči, da vsega tega brez ribičev že zdavnaj več ne bi bilo.

Vladimir Foršek: „Dvajsetkilogramski som ni in ne bo redkost!“

Ostala bi samo legenda o nekdanji bogati Krki.

Ribič ni samo lovec na ribje „skalpe“; športni ribič, mislim pravega, je predvsem človek, ki ima rad naravo in vse, kar je v njej živga. Svoj športni užitek v obliki ribjega plena pravično nadomesti s skrbjo za nov ribji zarod. S tem seveda skrbi tudi za nov plen, a kaj je v tem napačnega, ko se, če pogledamo v srčico stvari, s tem pravzaprav trudi za ohranitev prvobitne narave, ali vsaj tistega, kar je v današnjih časih od nje ostalo.“

M. BAUER

Novomeška kronika

DELA NI! – Slišali smo precej pritožb, da časnik Delo v ponedeljek ni prišel v roke vsem naročnikom. In to prav v ponedeljek, ko so mnogi nestrno pričakovali športno prilogo! Tudi ob sobotah je dostava Dela neredna, zato bi kazalo raznaševalsko službo okrepi.

VSAK PO SVOJE – Novomeški most, ki kmalu ne bo več sposoben služiti svojemu namenu, postaja most – iznajdljivosti. Neki pobici zadnje dni prav pridno skače s spodnjega ogrinja mostu v Krkino „smetano“, nekaj otrok okoli mosta veselo vleče za vrvice navezane ročno izdelane jadnice, v nedeljo proti večeru pa je neki slikar sredi pločnika na mostu postavil slikarsko stojalo in na platno nanašal obrise gradu pri malem mostku. Nič se ni oziral na že tako preozki pločnik; služiti umetniški muzi je pač – pomembnejše opravilo!

TRŽNICA – Konec dopustov je opaziti tudi na novomeški tržnici, saj je tamkaj ob vztrajnih branjavkah in kramarjih zaslediti čedalje več gospodinj, ki so se zagorele vrtnice z morja in zdaj jadicujejo nad vršnimi cenami. V ponedeljek so bile cene nekaterih živil take: za kilogram solate je bilo treba odšteti 5 din, krompirja 5 din, paradižnika in paprike 10 din, fižola 5 do 6 din, jaja pa so bila po 1,60 din. Tudi cene sadju se „držijo“: še naprej: kilogram grozdja je stal 10 do 16 din, banan 14 din, breskev pa 20 din.

SMRTI – Umrla sta Franc Plantan, kmet iz Velikega Podljudna 9, v 77. letu, in Rafael Staniša, upokojenec iz Regerče vasi 43, v 73. letu starosti.

Ena gospa je rekla, da je občinskemu sindikalnemu svetu poskledu do roka stabilizacijske načrte le nekaj novomeških gospodarskih organizacij, kar daje slutiti, da je za nekatere stabilizacija še naprej le lepa fraza.

Mladi na Triglav

Aktiv osnovne organizacije ZSM Kočevske Tekstilane je organiziral izlet na Gorenjsko in vzpon na Triglav. Iz Aljaževega doma so se z dvema vodnikoma podali do koč na Kredarici in naprej preko Malega Triglava na Triglav, kjer so se vpisali v knjigo v Aljaževem stolpu in žigovali svoje izkaznice. Sestopili so potisto poti, le da so prenočili na Kredarici. Vsi so bili z izletom zelo zadovoljni predvsem pa oni, ki so bili na Triglavu in sploh na planinah prvič. Izlet je pokazal, da je mladina na razpolago v naravi veliko zanimivosti in zabave, samo najti jo je treba. Prav bi bilo, da bi ta skupina redno hodila na izlete v naši okolici, da bi se tako utrjevala. Nato bi se odločila za redno planinarstvo v visokogorstvu.

Tudi razne transverzalne poti so zanimive, vendar je transverzalnemu znak nekoliko težje doseči. Mladinci lahko dobe o teh poteh obvestila pri Planinskem društvu Kočevje, katerega predsednik je Jože Adamič.

ANDREJ ARKO

V Kidričevi 9 gre voda svojo pot

Odgovor na bralčevo pismo, objavljeno 7. avgusta

V 32. številki Dolenjskega lista je prizadeti nosilec stanovanjske pravice tov. Sever prikazal javnosti nič razveseljiv in resničen primer.

Odgovornim za vzdrževanje hiš pri Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Kočevje ni vseeno, da se ugotavlja nastajanje gospodarske škode zaradi zatekanja vode skozi stropove na objektih z ravnimi strehami.

Krivo za tako stanje je pripisati zlasti izvajalcem gradnje, zaradi neustrokovne in neodgovorne izvedbe krovskih del na ravnih strehah, kajti po nekaj letih uporabe kritina ne bi smela odlovedati.

Ni manj niso odgovorni projektanti, ki načrtujejo take strehe. Praksa kaže, da ima vsaka ravna streha za gradbo neljubje posledice, ki jih občutijo stanovalci najvišje etaže, organizacija, ki s stavbo upravlja, pa nosi velike stroške vzdrževanja.

Za vzdrževanje hiš ima Samoupravna stanovanjska skupnost (SSS) dolgoročno pogodbo z Gradbenim komunalnem podjetjem Kočevje. Žal je z nekaterimi poklici to podjetje v času sezone kadrovske pomanjivosti nezadostno zasledeno, kar se odraža tudi pri nepravilno opravljenih delih po naročilu. Gotovo je tudi to, da je opravljanje ravnih popravil na hišah nepriljubljeno delo in se k njemu pristopa z odporom, zlasti če so pri roki naročila za nove izdelke in nova dela.

Za popravilo primera v Severjem stanovanju je služba za vzdrževanje SSS Kočevje izdala naročilnico št. 181, z dne 2. julija 1975. Gradbeno komunalnem podjetju Kočevje. V naročilnici je bilo navedenih 5 stanovanjskih objektov v Kidričevi ulici, na katerih je bilo treba opraviti ureditvena dela na strehah.

Posebej sta poudarjeni stanovanji Sever, Kidričeva 9, in Cuk, Kidričeva 4, kjer so ugotovili prepuščanje na stropovih. Vsa dela, ki jih je treba opraviti, so bila osebno pokazana predstavniku tega podjetja zaradi lažjega sporazumevanja in z željo in potrebo, da se z delom takoj prične. Ker z deli niso takoj pričeli, se je nekajkrat osebno interveniral pri izvajalcu, vendar realizacije naročila ni še do danes.

Naročnik v danem primeru pri izvajalcu ni dosegel hitre intervencije, tudi prošnje in prigovarjanje niso bila uspešna. Izvajalec bi moral sam videti, da gre za nujni primer in bi moral prizadevati, da bi naročeno delo opravil čimprej in tako preprečil škodo na družbenih objektih.

stanovalca pa zavaroval pred dežjem.

Znane so nam težave z uveljavljanjem reklamacij za slabo opravljena dela na stolpnih v Kočevju. Dnevi garancijskih rokov tečejo, izvajalci prenašajo odgovornosti na svoje kooperante, ti pa zopet na svoje kooperante, voda pa teče, kjer najde pot.

Učinkovito zdravilo za boljše kakovost del je večja osebna odgovornost izvajalcev in nadzornih organov, ne nazadnje pa tudi odgovarajoči materiali, ki bi zdržali daljšo dobo.

V razvitih državah se dajejo garancijski roki za strehe vsaj 10 let, pri večjih pomembnejših objektih tudi za dobo 40 let, pri nas pa traja le 2 leti.

Bogate kavčije bi imele morda še najboljše učinek in pravico, da popravilo opravijo drugi, sposobnejši na račun tistega, ki je investicijsko delo slabo opravil.

Novo ustanovljena Samoupravna stanovanjska skupnost (SSS) je s

svojimi organi prevzela stanovanjski fond v občini Kočevje takšen, kakršen je. Ugotavlja se, da je ta več ali manj, zaradi pomanjkanja denarnih sredstev, slabo vzdrževan. Vzdrževanje zaostaja za potrebami. To bo trajalo toliko časa, dokler se stanarine ne uskladijo z dejanskimi stroški, ki nastanejo pri vzdrževanju stanovanjskega fonda.

SSS se vprašuje, kaj bo s takimi primeri, kot so stolpnice v Kočevju, kajti napake za slabo ali nepravilno zgrajene strehe noče nihče priznati. Stroški za ureditev streh pri stolpnih bodo znašali kdo ve koliko milijonov, saj se še vedno ne ve, ali bodo mala popravila preprečila prepuščanje vode ali ne.

S strani SSS in njenih organov je vse storjeno, da bi se streha uredila in popravila. SSS pa rešuje tudi vprašanje, kako rešiti celotni problem stolpnice (streh, centralno ogrevanje, dvigala in podobno). Stroškov je ogromno, denarja pa premalo.

Samoupravna stanovanjska skupnost Kočevje. Samoupravna enota za gospodarjenje s stanovanji v družbeni lastnici.

V Tesarski ulici v Kočevju gradi SGP Zidar 101 stanovanje v 6 blokih. Trije bloki bodo predvidoma vseljeni že do novega leta. (Foto: France Brus)

SEPTEMBRA V BUDIMPEŠTO

Hortikulturno društvo Novo mesto prereja od 12. do 14. septembra izlet v Budimpešto. Prijave in informacije sprejemajo v cvetličarni na novomeškem Glavnem trgu.

Voda bo pritekla

Na 4000 metrov dolgi trasi suhokrajnega vodovoda je položenih že skoraj 2000 metrov cevi, preostanek bodo brigadirji pete izmene, ki je letošnja zadnja, položili do 27. avgusta, ko bo tudi svečanost ob zaključku letošnje „Akcije Suha krajina 75“.

V soboto sta zadnje izmeno mladinskih delovnih brigad obiskala sekretar republiške konference ZSM Slovenije Zdene Mali in vodja centra za mladinske delovne akcije pri RK ZSMS Zlato Vogrič. Brigadirjem so v soboto pomagali pri delu mladinci iz občine Ljubljana-Moste in vaščani Ratja, v nedeljo pa je prisloščilo na pomoč okoli 100 vojakov iz ljubljanske vojašnice „Boris Kidrič“.

Suhokrajinski drobiž

NA ODSEKU REGIONALNE CESTE NOVO MESTO – ŽUZEMBERK – LJUBLJANA se je v Belem Grabnu nekaj 100 metrov pred vasjo Poljane, v sredo 13. avgusta popoldne podal rob cestišča na bregu nad reko Krko. Tako je cesta zožena in srečavanje tovornjakov je na tem mestu nemogoče, zato je vožnja skozi Beli Graben otežkočena.

NA ŽUZEMBERSKEM GRADU so pričeli manjša konsolidacijska dela, za kar imajo že večino materiala pripravljeneza od lani in od letošnje pomladi, manjka pa jim še les.

AKCIJE PROSTOVOLJNEGA DELA predvidevajo na celotnem območju žuzemberške krajevine skupnosti v večjem obsegu kot doslej. Med drugim bodo tudi iz Žuzemberka in Dvora odšli na prostovoljno delo na območje Ajdovca in Smihela. V akciji bodo sodelovali mladina in odrasli. V Ajdovcu bodo pomagali pri popravilu poti, pri gradnji ceste ter gasilskega doma, v Smihelu pri raznih komunalnih delih.

M. SENICA

Kako gre devetdesetletnici

Boljši časi za kmetijsko šolstvo, tudi za kmetijsko šolo na Grmu, ki bo drugo leto slavila 90-letnico

„Šele tedaj, ko neki gospodarski panogi „trda prede“, pričnemo bolj sistematično razmišljati kaj in kako. Tako se je tudi pri nas v zadnjem času obrnilo marsikaj na bolje.“ nam je povedal vodja Kmetijskega šolskega centra na Grmu inž. Miha Zmavc.

Te ustanove nam ni potrebno posebno predstavljati, saj datira začetek njenega delovanja tja v leto 1886 torej bo prihodnje leto stara 90 let. V tem dolgem obdobju je dala ta šola preko 2500 absolventov najrazličnejših kmetijskih profilov.

„Naloge? Ni jih malo. Naj omenim samo najpomembnejše: izobraževanje učencev v tehniški in poklicni kmetijski šoli, izobraževanje odraslih in organizacija pospeševanja kmetijstva na Dolenjskem. V preteklem letu smo organizirali 10 seminarjev o kmetijski mehanizaciji, izdelali smo več načrtov za sušilne naprave, organizirali tiskovanje traktoristov, obiskali pa smo tudi 80 – 100 kmetij. Z delovnimi organizacijami, zlasti kmetijskimi, imamo stalne stike.“

Letos so na Grmu vpisovali v prvi razred tehniško kmetijske šole, ki traja 4 leta; prijavilo se je 40 kandidatov, kar je več, kot so pričakovali, v prvi razred pokljene šole za kmetovalce in pokljene šole za kmetovalke-gospodinje, ki traja dve leti; prijavljenih je 18 kandidatov in 2

kandidatki. Vpis še traja. „Kjer je dobra pospeševalna služba, od tam je tudi dosti kandidatov za vpis. Premalo zanimanja je v Suhi in Beli krajini, predvsem na črnomaljskem področju,“ je dodal tov. Zmavc.

Kmetijski šolski center organizira še vrsto dodatnega izobraževanja: začetne in nadaljevalne gospodinjske tečaje, tečaj za pridobitev vozniškega dovoljenja, kviz tekmovanja (naj povemo, da so bili Grmčani že dvakrat republiški prvaki), foto krožke ...

„Kadrovskih težav smo se nekako otresli. Mnogo nam pomagajo strokovnjaki KZ iz Novega mesta in tudi drugi. Potrebnovali bi le strokovnjaka za vinogradništvo,“ je še na koncu dejal.

J. VIZJAK

NA POLITIČNI ŠOLI 6 NOVOMEŠČANOV

Republiška konferenca ZSMS bo od 22. do 28. avgusta organizirala po vrsti že četrto mladinsko poletno politično šolo, ki se je bo udeležilo okoli 500 mladih družbenopolitičnih delavcev iz vse Slovenije, pouku pa bo prisostvovalo tudi šest mladincev iz novomeške občine. V osmih delovnih skupinah ter na plenarnih zasedanjih in javnih tribunah bodo mladi politiki obdelali probleme naše samoupravne socialistične graditve, zlasti nalog, ki jih morajo opraviti mladi.

„Koliko je v resnici do Novega mesta?“ se upravičeno sprašujejo vozniki na križišču v Mačkovcu, ko preberejo na tabli, da je do Novega mesta 3 kilometre, dobrih 100 metrov dalje pa že stoji tabla z napisom Novo mesto. Da je zmeda še bolj popolna, poskrbi še ena tabla z napisom Novo mesto, ki stoji pred tovarno Krka. Kje se torej začne Novo mesto? (Foto: M. Bauer)

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 21. avgusta – Timotej Petek, 22. avgusta – Marija Sobota, 23. avgusta – Roza Nedelja, 24. avgusta – Jernej Ponedeljek, 25. avgusta – Ludvik Torek, 26. avgusta – Aleksander Sreda, 27. avgusta – Monika Četrtek, 28. avgusta – Avguštin

KINIO

BRESTANICA: 23. in 24. 8. nemški barvni film Hantje – sonce bo spet zasijalo. BREZICE: 22. in 23. 8. ameriški barvni film Ljubezenski sestaneček. 24. in 25. 8. angleški barvni film Kraljica za 1000 dni. 26. in 27. 8. ameriški barvni film Diamanti za svobodo.

malio glasi

SLUŽBO DOBI

ZAPOSLIM kuharico in dve natakarici. Plača dobra, stanovanje zagotovljeno. Ponudbe pošljite: Gosliina, Gradac 83, 68332 Gradac. V UK sprejemim dimnikarskega vajenca. Vsa oskrba v hiši, ostalo po dogovoru. Jože Primc, Dimnikarstvo Crnomelj, Partizanska 3. FRIZERSKO učenko sprejme salon Pucej, Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 26.

STANOVANJA

IŠCEM sobo v Novem mestu ali okolici. Janko Hren, Kal 9, Šentjanž. V BREZICAH iščem enosobno stanovanje. Ponudbe pošljite na naslov: Zinka Cvetkovič, Cerklje ob Krki. DIJAKOM oddam opremljeno sobo. Naslov v upravi lista (2047/75).

PRODAM

PRODAM 15 mesecev starega volčjaka, Mala Bučna vas 14, Novo mesto. PRODAM sode od 100 – 1000 litrov in mljne po 700 din. Franc Medic, Jelševnik 8, Crnomelj. PRODAM sedelno garnituro za dnevno sobo. Jože Štrniša, Dol. Toplice 111. PRODAM motor za kombi 1600 IMV. Informacije dobite po telefonu: 74-392, Sevnica. POCENI prodam hrastovo spalnico. Ela Podbešek, Ragovska 21, Novo mesto. PRODAM otesan les za ostreže: kapne in srednje lege dolge 12 m, špirovci 7,5 m. Ostali les se lahko pregleda na licu mesta. Cena po dogovoru. Informacije po 14. uri. Peter Bartolj, Ločna 41, Novo mesto ali po telefonu 22-956. PRODAM dobro ohranjen pony – express. T. K., Mestne njive 19, Novo mesto. PRODAM stroj za izdelavo betonskih zidakov s tremi modeli in 500 podlogami. Zvonko Jakofčič, Stranska vas 9, Semič. PRODAM kombinirano omaro za dnevno sobo. Zajc, Mestne njive 5. UGODNO PRODAM ekscentrično in frekcijsko prešo, kleparske škarje in motorno kolo Panonija (250 ccm) v voznem stanju. Naslov v upravi lista (2059/75).

Motorna vozila

ZELO POCENI prodam škodo 100 S, letnik 1970, prevoženih 51.000 km, v voznem stanju, za 9.000,00 din. Oglede vsak dan od 15. ure dalje. Franc Krušič, Poljana 22, Dol. Toplice. PRODAM škodo 1000 MB po delih. Tadič, Ragovo 3, Novo mesto. PRODAM zastavo 750, letnik november 1972, Andoljšek, Vel. Bučna vas 48, Novo mesto. PRODAM zaporožec, 1200 ccm, 45 KM, 13.000 prevoženih km in lahko tovarno prikolico za osební avto in lahki traktor. Marija Baškovec, CKZ 87, Krško.

KUPIM

KUPIM motor za fiat 850 special. Dušan Modic, Trdinova 49, telefon (068)21-425. KUPIM kozolec dvojnik na 4 ali 6 oken (manjše izdelave). Stane Hiti, Bela cerkev 17, Smarješko Toplice. KUPIM novo ali malo rabljeno peč za centralno ogrevanje na trdo go-

CRNOMELJ: 22. 8. francoski barvni film Marsiljski klan. 24. 8. ameriški barvni film Ivanhoe. 27. 8. ameriško-angleški barvni film Ljubimec velikega stila.

KOSTANJEVICA: 23. 8. ameriški barvni film Zakaj te očka pušča samo. 24. 8. sovjetski vojni barvni film Sedmi naboj. 27. 8. ameriški barvni film Upor sužnjev.

KRŠKO: 23. in 24. 8. ameriški film Modri angeli. 27. 8. ameriški film Gospodar otokov.

MIRNA: 23. in 24. 8. film Pustolovca v zraku.

NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 22. do 24. 8. ameriški barvni film Ubijte Charleya Varricka. 25. in 26. 8. danski barvni film Rektor v postelji. 27. in 28. 8. francoski barvni film Vesela družina.

RIBNICA: 23. in 24. 8. ameriški barvni film Črna karavana.

TREBNJE: 23. in 24. 8. španski barvni kavbojski film Zakaj ubijaš?

rivo. Jože Tratar, Gor. Jesenice 8, Sentrupert na Dolenjskem. KUPIM gospodarsko poslopje, primerno za preureditev v delavnico, v Trebnjem ali Novem mestu. Mihael Vidmar, Sentrupert.

POSEST

PRODAM hišo ali samo stanovanje v Zalni. Janez Lužar, Zalna 41, Grosuplje. PRODAM takoj vseljivo trisobno stanovanje s pritliklinami. Oglede možen vsak delavnik. Brovet, Bršljin 43, Novo mesto. PRODAM ENOSOBNO komfortno stanovanje v bloku v 1. nadstropju v Novem mestu, na Kristanovi ulici. Centralno ogrevanje, telefon, opremljena kuhinja, soba z balkonom. Plačljivo v gotovini, vseljivo spomladi 1976. Informacije na telefon 21-025 popoldne. NA ZELO LEPI sončni legi prodam na Semiški gori – Osojnik 2 parceli po 10 a vinograda z zidanico. Anton Škof, Sela, Suhor. PRODAM vikend z manjšim vinogradom, 7 km oddaljen od Smarjeških Toplic. Informacije po telefonu 22-667 od 18. do 21. ure. PRODAM zidanico, primerno za vikend, z manjšim vinogradom v Veterniku pri Boštanju. Dostop z vsakim vozilom. Mirko Simončič, Šmarčna 21, 68294 Boštanj.

RAZNO

ODSTOPIM obrt (s stroji in orodjem) za izdelavo električnih zvoncev, ali grem v sodelovanje. Primerno tudi za državni sektor. Janez Lužar, Zalna 41, Grosuplje. POROČNI PRSTANI! Najlepše darilo za Vašo nevesto vam pripravi zlatar v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta! ZAMENJAM dobro vino ali žganje za kakršnokoli žito. Naslov v upravi lista (2037/75).

CESTNIKE

DRAGEMU očetu JANEZU SMAJDKU iz Regerče vasi za 80. rojstni dan še mnogo zdravih in zadovoljnih let v krogu svojih hčera želijo Silva, Slavka, Stefi z družinami ter Mici in Joži. VERONIKI in ROLFU HUSMANN, ki živita v Hamburgu, želimo za obletnico poroke veliko osebne sreče, zdravja in zadovoljstva, sorodniki iz domovine. LJUBIMA očku in mami JOŽETU in DRAGICI ZAGAR iz Mačkova za njuno 10-letnico skupnega življenja želijo, da bi bila vedno zdrava in srečna v krogu svojih hčerk Jožica, Vesna in sinček Boštjanček, ate, mama in sestre.

OBVESTILA

IVAN PEČARIČ, plinsko-vodovodni mojster, Krško, Tomšičeva 2, obveščam cenjene stranke, da solidno in kvalitetno napeljujem centralno in vodovodno inštalacijo. Se priporočam.

PREKLICI

FANI HLAŠTAN, Uršna sela 72, prepovedujem vsako košnjo, vožnjo in hojo po mojih parcelah na Kotarici in Ljubna. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. 'CIRIL POLANC' Slovenska vas 20, Sentrupert, opozarjam vse, da ni

sem plačnik dolgov moje žene Adele Polanc, Slovenska vas 20, Sentrupert.

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame, stare mame, sestri in tete

LJUBICE KLEPAC
roj. Čop iz Kočevja

se zahvaljujemo vsemu zdravstvenemu osebju, ki ji je lajšalo bolečine med hudo boleznijo, bližnjim sosedom, še posebno družini Mrvar, župniku za opravljeni obred, govorniku tov. Figarju in vsem, ki so jo spemili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in nam izrekli sožalje.

Zalujoči: hčerki, sinovi in sestra z družinami in drugo sorodstvo.

»Dolenjski list« v vsako družino

Ob tragični izgubi drugega sina in brata

RADA MEDLETA
iz Gabrja 73

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sovaščanom in prijateljem, ki so nam v težkih dneh stali ob strani, ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje ter izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo ZSM Gabrje za nesebično pomoč in spremstvo, govorniku mladincu Ivanu Kolaju za ganljive besede ob odprtjem grobu, kolektivu IMV za podarjeni venec ter župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: mama, oče, brat Martin in drugo sorodstvo.

Vodstvu KZ Metlika se iskreno zahvaljujemo za organizacijo prijetne in poučne ekskurzije. Hvala tudi šoferju Stanetu Petričiču za prijetno vožnjo.

Udeleženko
– kmetijske proizvajalke iz Grabrova.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, starega očeta, brata in strica

RAFAELA STANIŠA
iz Regerče vasi 43

se najlepše zahvaljujemo vsem prijateljem, sorodnikom, znancem, vaščanom, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter našega dragega spemili na njegovi zadnji poti. Najlepše se zahvaljujemo kolektivoma Kovinar iz Novega mesta in Indos-u iz Ljubljane, gasilskim društvom iz Šmihela, Lakovnic in Stranske vasi, godbi iz Novega mesta. Posebno pa se zahvaljujemo Jožetu Hočevarju in Alojzu Šmajdku za njuno nesebično pomoč ter župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: sin Rafael z družino, hčerke Sonja, Zali in Dani z družinami, sestri Mici z družino in Ani ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dobrega moža, očeta in brata

ZLATKA RIBIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih dneh stali ob strani, vsem, ki so ga v tako velikem številu spemili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje in nam izrekli sožalje. Posebno pa se zahvaljujemo za vsjo pozornost in pomoč kolektivom: KZ Metlika, Metalki PE Metlika, enoti Mesarija pri KZ Crnomaljš in enoti Mesarija pri KZ Novo mesto, zdravstvenemu osebju bolnice Novo mesto, dr. Mlačku iz zdravstvenega doma v Metliki, sovaščanom, godbi iz Metlike in govornikom ob grobu. Vsem in vsakomur posebej še enkrat hvala.

Zalujoči: žena Darinka, hčerkici, mama, sestra, bratje, tast in tašča in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki izgubi moje drage žene, naše mame, babice, prababice in sestri

ANGELE GRIČAR
z Otočca ob Krki

se zahvaljujemo vsem, ki ste jo v tako velikem številu spemili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje in z nami sočustvovali. Zahvaljujemo se kolektivom Dolenjke Novo mesto, Strokovne službe regionalne zdravstvene skupnosti Novo mesto, Cestnega podjetja Novo mesto, tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov Krka Novo mesto in vsem prijateljem ter znancem. Posebno se zahvaljujemo sosedom in vaščanom za vsjo izkazano pomoč v najtežjih trenutkih. Zahvaljujemo se tudi župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: mož, sinovi in hčerke z družinami, bratje in sestre ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob hudi in prerani izgubi naše drage hčerke, sestri in vnukinje

MAJDE KUŽNIK
z Vrbovca 21 pri Dobrniču

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki so v težkih dneh sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje in jo v tako velikem številu spemili na zadnji poti. Zahvaljujemo se vsem, ki so ji darovali vence in cvetje, govornikom osnovne šole Trebnje in mladinskega akcija Dobrnič za poslovljene besede ob odprtjem grobu. Posebna zahvala tudi dekanu iz Dobrniča za opravljeni obred.

Zalujoči: ata, mama, sestra, stara očeta in stari mami ter drugo sorodstvo.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Casopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brezice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jože Splichal (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Franc Bukovinski.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za mozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po imenju sekretarjata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvajalcev.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558. Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto. Glavni trg 3 oz. poštni predal 33. Telefon: (068) 21-227. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Casopisni stavba, filmi in prebrani: CZP Dolenjski list, Novo mesto. Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

ANTONA RADOVANA
iz Dol. Kamenc

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom in vaščanom, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, ter vsem, ki so pokojnika v tako velikem številu spemili na njegovi zadnji poti. Najlepše se zahvaljujemo društvu ZB, Cestnemu podjetju, Novoteksu, ZTP ter govorniku za ganljive besede ob grobu in duhovščini za opravljeni obred.

Zalujoči: žena Francka, hčerke Fani, Mari in Marjeta in sin Jože z družinami.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dobrega in nepozabnega moža, ata in starega ata

ALOJZA MIKULIČA
iz Podpreske št. 19

se iskreno in najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom Marinčičevim, Francki Ješelnikovi, Mariji Turkovi, vsem prijateljem in znancem ter vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, izrekli sožalje, podarili vence in cvetje. Zahvaljujemo se tudi dr. Kvaterniku, Pantarju za poslovljene besede ob odprtjem grobu ter župniku iz Loškega potoka za opravljeni obred.

Zalujoči: žena Pepca, sinova Lojze in Jože z družinami in hčerka Marica z družino.

Podpreska, dne 6. 8. 1975

V SPOMIN

20. avgusta je minilo leto, od kar nas je zapustila naša ljuba mamica in žena

OLGA TOMC
roj. Glavan, iz Dobrniča.

Umrta je v Z. Nemčiji.

Imeli jo bomo vedno v spominu.
Zalujoči:
mož Franc, hčerka Olga in sin Branko.

V SPOMIN

23. avgusta bo minilo žalostno leto dni, od kar nas je za vedno zapustil naš dober in skrbni mož, oče in stari oče

JANEZ LUŽAR
iz Gor. Suhadola

Cas beži, bolečina v naših srcih pa je vedno večja. Vsem, ki se ga spominjajo, iskrena hvala.

Neutolajljivi:
domači in vsi, ki so ga imeli radi.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

CETRTEK, 21. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani - Iz domače literature - II. 9.20 Iz glasbenih sol. 9.50 Pesnice na potepu. 10.15 Uganite, pa vam zagramo po želji. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - mag. Franc Skledar: Pridelovanje koruze v Prekmurju z največjimi stroji. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Mehurčki. 15.45 „Vrtljak“. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.05 Revija orkestrrov in solistov. 18.35 Produkcija kaset in gramofonskih plošč RTV Ljubljana. 19.40 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Novi posnetki Lisztovih klavirskih del. 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah. 23.30 Janko Ropret, naš nocojšnji gost.

PETEK, 22. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani - Iz domače literature - III. 9.20 Godala v ritmu. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Po Talijinskih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - vet. Pavle Deu: Razkuževanje skladišč in zrnatega blaga v skladiščih. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogledalo našega časa. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute z ansambлом Stjire Kovačič. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop - pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz lovgov domačih. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

SOBOTA, 23. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Naš Plesni orkester ima besedo. 10.15 Sedem dni na radiu. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Milena Lekšan: Izkušnje s šibkimi MM podlogami za jablance. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 18.05 Listi iz albuma lahke glasbe. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Kampiča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Radijski radar. 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in pjesom v novi tedni.

NEDELJA, 24. AVGUSTA: 8.07 Radijska igra za otroke. 8.46 Skladbe za mladino. 9.05 Se pomnite, tovariši... 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.00 Poročila Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.20 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 Zabavna radijska igra. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo

zvečer. 22.20 Skupni program JRT - studio Sarajevo. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 V lučeh semaforjev.

PONEDELJEK, 25. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Glasbena pravljica. 9.40 Orkestri in zabavni zbori. 10.15 Nekaj za ljubitelje ansambelske in solistične glasbe. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Silva Avšič: O pridelovanju kitajskega zelja. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Poletni kulturni vodnik. 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.05 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute z ansambлом Franca Flereta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zaigral. 20.30

Operni koncert. 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 26. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani - Iz domače literature - IV. 9.20 Pojo mali vokalni ansambli. 9.50 Znane melodije, zračni orkestri. 10.15 Promenadni koncert. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Gvido Fajdiga: Uničenje plevelnih trav v travinju pašnokošnega sistema. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Na poti s kitaro. 15.45 „Vrtljak“. 18.05 V tork nasvidenje! 18.35 Lahke note. 19.40 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.34 Zvočne kaskade. 22.20 Koncertantna glasba z godali.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Anton Sajevec, Slavka Rožemberger, Pavla Oslavnik, Janez Rangus, Alojz Bučur, Anton Zore, Branko Fink, Jože Mežnar in Ivan Šiška, člani Krke - tovarne zdravih Novo mesto; Anton Vidmar, član Novolesa Straža; Marija Klemenčič, Majda Macedoni, Slavica Hrovat, Ana Zagar, Franc Kuplenik, Anica Ban, Peter Kumer, Janez Goršek, Rihard Resnik, Martin Udovč, Ciril Kukman, Stojan Blagojevič, Franc Ijšaš, Franc Ogrinc in Matevž Mejač, člani Novoteksa Novo mesto; Rajko Rukše, Marija Trščinar, Danijel Zadrnik in dr. Jure Cepuder, člani Splošne bolnice Novo mesto; Avgust Modic, obrtnik iz Novega mesta; Milena Božič, Janez Vovko, Franc Sketa, Janez Vodopivec, Jožeta Hrovat, Anton Zupančič, Alojz Salehar, Jožica Košmrj, Slavka Pavlin, Tončka Lekše in Ana Luzar, člani Industrije obutve Novo mesto; Ana Lunder, članica Roga Novo mesto; Pavel Košir Anton Kraševc, Vili Plevnik, Franc Cečelič, Ivo Novak, Franc Grozina, Vinko Babič, Karel Kaps, Vojteh Hočevar in Jože Seremet, člani Iskre Novo mesto; Franc Pavlenič, Martin Turk in Rudi Kmet, člani IMV Novo mesto; Vekoslav Sekoranja in Boris Pogačar, študenta Medicinske fakultete Ljubljana; Jože Zupančič, Marjan Fink, Ivan Mlinar in Jože Deželar; člani Cestnega podjetja Novo mesto; Janez Primc, član Opekarne Zalog; Vinko Rožič, član Belta Črnomelj; Stefan Crnc, član Novograda Novo mesto; Milan Perše, Ljubica Pirnar, Alojzija Kocjan, Antonija Povše, Anica Božič, Radmila Savič in Marija Juhanc, člani Roga Novo mesto; Mirko Kralj in Alojz Klemenčič, učenca Solskega centra za kovinsko stroko Novo mesto; Adam Lipovec, upokojenec iz Loke pri Črnomlju; Avgust Sivak, član Splošne bolnice Novo mesto; Ana Kobe, gospodinja iz Ljubna, Branko Petrovič, član Občinske skupščine Novo mesto.

SCHIEDEL — YU —
Kamin, dimnik št. 1
v Evropi
proizvaja in dobavlja

GRADNJA
ŽALEC

23.05 Literarni nokturno. 23.15 Pop-evke se vrstijo.

SREDA, 27. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniški pozdravi. 9.35 Z našimi simfoniki v svetu lahke glasbe. 10.15 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Lojze Kastelic: Pripravimo čebele za prihodnje leto. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto - vrtljak“. 18.25 Predstavljamo vam... 19.40 Minute z Ljubljanskim jazz ansambлом. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 21.30 Igrajo veliki Zabavni orkestri. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

CETRTEK, 28. AVGUSTA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani - Iz domače literature - V. 9.20 Iz glasbenih sol. 9.50 Pesnice na potepu. 10.15 Uganite, pa vam zagramo po želji. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jelka Hočevar: Sredstva proti najnevarnejšemu njijskemu plevelu pred setvijo. 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Med šolo, družino in delom. 15.45 „Vrtljak“. 17.30 Iz domačega opernega arhiva. 18.05 Revija orkestrrov in solistov. 18.35 Produkcija kaset in gramofonskih plošč RTV Ljubljana. 19.40 Minute z ansambлом Franca Puharija. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

RADIO BREŽICE

CETRTEK - 21. AVGUST: 16.00 - 16.15 - Napoved programa. Za vas smo si ogledali, Poročila, Nove plošče RTB 16.15 - 16.30 - **AKTUALNOST TEDNA** 16.30 - 17.00 - Obvestila in reklame 17.00 - 18.00 - Glasbena oddaja Izbrali ste sami

SOBOTA - 23. AVGUST: 16.00 - 16.20 - Za gram humorja in glasbe 16.20 - 16.40 - Jugoton vam predstavlja 16.40 - 17.00 - Sobotno kramljanje 17.00 - 17.30 - **KRONIKA** - Obvestila in reklame - Pravljica za naše najmlajše - Posnetek iz naše glasbene šole 17.30 - 18.00 - Domače zabavne na valu 19.2 m

NEDELJA - 24. AVGUST: 10.30 - 12.00 - Napoved programa - **UVODNIKA** radija Brežice - Domače zanimivosti - Za naše kmetovalce: Prispevek o živinoreji pripravljala naš sodelavec dipl. vet. Janko Vizjak. - Nedeljski magnetofonski zapis: Tovarna pohištva Brežice - Obvestila in reklame - Spored naših kinematografov 12.00 - 15.00 - **NAŠI OBCANI ČESTITAJO IN POZDRAVLJAJO**

TOREK - 26. AVGUST: 16.00 - 16.20 - Napoved programa - Iz produkcije RTV Ljubljana - **POROČILA** 16.20 - 16.45 - Iz naše matične knjižnice - Obvestila in reklame - Tedenski program kina Brežice 16.45 - 17.00 - Iz zakladnice lahke glasbe

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 24. AVGUST - 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 11.00 kava - prijatelj ali sovražnik? - 11.20 „po domače“ - 11.40 naš razgovor (adaptacija kulturne dvorane v Sevnici) - 12.00 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.50 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa

SREDA, 27. AVGUST - 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.30 po domače - 16.45 poklic naš vsakdanji (natakar) - 17.05 iz diskoteke na ših poslušalcev - 17.40 predstavljamo vam... (Ajdovski gradec - II. del) - 18.00 zaključek programa
SOBOTA, 30. AVGUST - 16.00 **SOBOTNI VRTILJAK** (napoved in pop glasba) 16.15 pet minut za... - 16.20 EPPI. del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek SV in napoved programa za nedeljo

POTROŠNIŠKO POSOJILO ZA NAKUP POHIŠTVA

do 50.000 din
Polog 15%

NA ZALOGI ŠE GARDEROBNE OMARE PROGRAMA
BARBARA

Salon pohištva **NOVI DOM**
Ljubljana, Novi trg 6 (pri Suštarskem mostu)

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega moža, ata, starega ata, brata, strica in botra

ANTONA STOPARJA
iz Laz pri Uršnih selah

se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, posebno tov. Kumpu za organizacijo, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, mu podarili vence in cvetje, nam izrekli sožalje in pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi podjetjem: Novoteksa Novo mesto, TOZD Metlika, Industriji obutve, Pionirju, Sekciji za vzdrževanje proge, ZZB Uršna sela, Zvezji rezervnih oficirjev Bircna vas za podarjene vence. Zahvaljujemo se godbi na pihala, vsem govornikom za poslovilne besede ter strežnemu in zdravstvenemu osebju interne bolnice v Novem mestu za lajšanje bolečin. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Malka, hčerka Valčka z družino, sinovi Rado in Mirko z družinama, Vojan z ženo Jožico, sestre Ivanka, Marija, Verona, Karolina ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

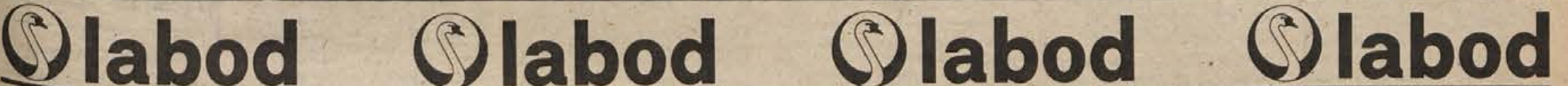
Ob boleči izgubi moža, ata in starega ata

FRANCA PLANTANA
iz Vel. Podljubna 9

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, ter vsem, ki so pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Hvala zdravnikom in vsemu zdravstvenemu osebju nevrološkega oddelka v Novem mestu, ki so mu lajšali bolečino. Hvala tudi delovnim organizacijam in duhovniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Franciška, sin Ivan z družino, hčerke Mara, Fani, Zora, Silva in Stefka z družinami.

F.S. FINŽGAR
7
PREROKOVANA

„To je stroj, Franca! Ali naj mlatilnica prazna drdra in naj koleša sama sebe jedo? To ni tako kakor stari pikapak, potem pa fajfa, potlej opravljanje in naslanjanje na cepce - kdo bo to gledal? Zato sem si napravil gepelji. Ali to pa tudi rečem: Sedaj nam daj, Franca, dve uri oddiha, nam in živini. In če vsakemu primakne nekaj desetnic na plači, ne bo zate nobene izgube.“
Luka in dninarji so zadovoljno potrdili Franca-tu in ko je zadišalo pleče na mizi in ob njem steklenica kakor cekin čistega hruševca, je prešla vsa slaba volja.
Po obedu so se zleknili na trato in začeli pogovor o vojski. Pridružilo se jim je še nekaj sosedov.

„Nič ne bo z vojsko,“ je začel Marinček. „Cesarji se bodo pomirili.“
„Bog jih pomiri,“ je zdihnil Luka, ki je tudi imel sina vojaka.
„Ne bodo se,“ je ugovarjal Korent. „To je ista kot v krčmi: če se samo dva spreta, ni sile in je kmalu mir; če se pa vsi križem nahirlijo, je svitek in teče kri. In to je sedaj. Saj so si cesarji in kralji tako napovedovali vojsko, kot bi kvartali. Ne bo miru.“
„Bo,“ je ugovarjal Marinček. „Zakaj pa vojaki ne gredo naprej? Ze mesec dni so v Ljubljani.“

„Nič se ne boji! Še prekmalu pojedejo,“ je trdil Korent.
„Jaz pa zato mislim, da se ne zmire, ker delijo podpore. Na Dunaju že vedo. En mesec bi ne bilo nikogar kraj in bi podpor ne bilo treba,“ se je oglasil Franca.
„Jaz pa pravim, da bi podpor sploh ne bilo treba.“

„To ni res, sosed Korent. Pomisli Miklavževko in Mano. Po sedem otrok imata in nič drugega. Za božjo voljo, ali naj jih bo hudega konec?“
„Res je, Jančarica, ti si previdna. Taki morajo dobiti,“ jo je hvalil bajtar Luka.
„Ne rečem, če taki,“ je trdil in popravljal svojo Korent. „Ampak dobile so ženske, ki imajo grunte in živino in so prodale fižola na cente. In še kako drago! Pa dobe.“

„I, katera je taka, da ni v potrebi in je dobila?“ jih je zagovarjala Franca.
„Kozjeglavka! Pravijo, da ima denar na kapitalu, več tisoč, in je dobila.“
„Je, je,“ se je oglasila dninarica Johana. „Srečala sem jo, ko je nesla iz štacune tak koš kave in skadkorja, da so ji obravnice pokale. ‚Podporo nesem, podporo,‘ se je hehljala in bila rdeča kot cvet. Od soka gotovo ne.“
„No, slišiš, Franca!“
„I, pa naj ima. Jaz ji privoščim!“

„Ti bi tudi moral položit zanj, Franca,“ jo je opozoril Franca.
„Jaz? - Ne bom.“
„Zakaj ne?“
„Ker me je sram. Podpora - podpora - to je vbočajme. In Bog ne zadeni, da bi kdaj jaz ali kdor koli od naše hiše trkal za vbočajme. Toča nam je pobila, živina padla, pogoreli smo - takrat ste nam sosedje res veliko zvožili - nikoli vam ne pozabim - ampak beračili nismo. Jaz že ne prosim za podporo.“
„Jaz tudi ne, kakor bi se mi prilegla,“ je potegnil s Franco Luka. „Ljudje so tudi nespametni. Saj cesar vendar nima, da bi kar vsem valil: Na, tule imate.“

„Ti ne razumeš, Luka,“ ga je ustavil Franca. „Jaz sem pa bral v časnikih in sem slišal med ljudmi: To podpora bo treba enkrat vsa nazaj plačati pri davkih. In kdo jo bo? Miklavževka ali Boštečka ali čevljar Torgelje, ki imajo od danes do jutri? Plačali jo bodo grunti. In zato pravim: naj je bodo tudi grunte deležni, ti tudi, Franca.“
Francetov dokaz jih je iznenadil. Celo Marinček, velik nevoščljivec, je prišel v zadrego in pomišljal, preden je mogel ugovarjati.
„Ne rečem, Franca, kar praviš, utegne biti res. Toda plačevali bomo vsi. Kaj pa jaz?“

„Ti? Boga zahvali, da nimaš nikogar za vojsko. Same dekleta. Poglej Franco: moža je dala, donja najema in se peha sama, kar more. Nazadnje naj ji ga še ubijejo. To je druga kot ti tebi.“
„Takah ne bodo pobijali, sivcev!“ se je odrezal Košir.
„Bodo, bodo,“ je vzdihnila Franca in oči so se ji orosile.
„Naš je pri marškompaniji.“
„Kaj se to pravi?“ je pozvedoval Korent.
„Ne veš?“ je razlagal Luka, ki je bil nekdanji vojak. „Ti bodo samo marširali in se ne bodo nič vozili. To se pravi: marškompanija.“
„Ne verjamem,“ je opomnil Franca.
„Pa ti vedi, ki nisi bil vojak in si zanič. Jaz sem pa bil.“

Franca je izpil kozarec hruševca in mu ni ugovarjal; preveč ga je speklo.
„Takole,“ je položil kozarec na trato. „Najedli smo se, naležali in nagovorili tudi. Pojdim!“
Spet je završalo po podu, pod mlatilnico je rumenelo zrnje pšenice in naraščalo v visok kup ob steni. Vsak se je zatopil v svoje delo in molčal in delal kot stroj brez misli. Samo Luka se ni mogel otresti misli na podporo kljub prejšnjim ugovorom in je do večera dodobra premislil in sklenil, da se oglasi - seveda skrivaj - pri županu.
Družina je že sedela pri večerji, ko je Franca imel še vse polno dela krog gepeljna in mlatilnice. Hodil je krog njiju, snalil kolesje, nahlaval olja v

pušice, mazal zobe in pritrjal omajane vijake.
„Oh, Franca, pojdi no,“ se je oglasila gospodinja že tretjič na pragu in ga prosila večerjat.
„Koj, koj! Naj le jedo.“
Pa je še pokleknil in svetil na podu pod stroj. Ko je stopil v hišo, so že molili po večerji. Dninarji so se dvignili izza mize in Luka je rekel Francetu: „Zadnjega psi koljejo!“ in se zasmejal. Ali že je vstopila Franca in prinesla v skladiči večerjo zanj.
„Luka, ne bodo me!“ se je odkril Franca in sedel za mizo.

„Za jutri vas spet prosim,“ je šla Franca za delavci in jih sprosmila do praga, od koder se je slišalo v hišo skozi odprta okna od vsakega posebej: „Lahko noč!“
Otroci, ki so jedli posebej s staro Uršo, so priplezali za mizo k stricu in ga gledali. Franca je naglo jedel in večkrat pogledal prek žlice na Franco, ki je sedla na drugi vogel mize.

„Se molimo, če hočete, je rekel Matic, ko je položil žlico. „Doma sem zamudil.“
„Le kar,“ je rekla Urša in snela molek z žeblija na steni. Vsa družina je pokleknila. Drobnji glasovi otrok so kakor mehke strunice zveneli med glasove odraslih in ves zbor je podpiral Francetov moški glas. Janezku je sklenila mati ročice in ga posadila k sebi na krilo. Ali dolgo ni zdržal. Prismukal se je k stricu, zajedel njegova meča in čvrljal: „Sveta Malija“, dokler ni omagal in zaspal. Ko je Urša navezala dolgo vrsto očenašev in se spomnila vseh živih in mrtvih sorodnikov, naštel in izročila Bogu vse dušne in telesne potrebe, tedaj je vstala mama in vsi otroci z njo ter so sredi sobe pokleknil in dvignili roke k Mariji Pomagaj. Podoba je visela na steni in ji je gorela lučka. Mama je narekovala in otrociči so molili za njo:

„In sedaj, o Marija, te posebno prosimo za našega ata. Varuj ga, brani ga! Pripelji ga nazaj zdravega. Naj ga ne unori sovražnik. Ti mu etoj ob strani podnevi in ponoči.“

„Zakaj pa ravno mene?“

Dokler se ne bomo naučili veseliti se človeka kot najlepšega pojava na našem planetu, tako dolgo se ne bomo osvobodili laži, ki vlada v našem življenju. S tem prepričanjem se rodil, z njim bom umrl, trdno verujoč, da bo nekoč v svetu priznana svetinja nad svetinjami – človek.

GORKI

Nisem je vprašala – Elice Kapševе – če pozna to misel znanega ruskega pisatelja, prepričana pa sem, da se ji je v njeni notranjosti sama porodila in da jo čuti. Višja medicinska sestra na pljučnem oddelku novomeške bolnišnice, ki že polnih sedemnajst let opravlja to delo, je med stotinami in stotinami pacientov cenjena ravno zato, ker je „človek“.

Ni lahko vedno z lepo besedo, s smehljajem na ustih dan za dnem vlivati voljo do življenja bolnikom, ki so zaradi dolgotrajnega zdravljenja in odsotnosti z doma večkrat sitni. Elica Kapševa se zna živeti v njihov položaj. Ne zameri jim včasih osornih besed ali žaljivih pripomb. Kot razumevajoč človek presliši, pomaga, bodri, če je njej sami še tako težko. Odgovoren in naporen poklic za mater treh otrok ni lahka, pa vendar ga Kapševa Elica ljubi in doživlja z vso predanostjo.

„Srečna sem, da je jetika – nekoč tako razširjena in zastrašujoča bolezen, za katero so ljudje umirali – postala ozdravljiva. Ne morem

pozabiti prvih službenih let, ko je prenekateri tuberkulozni bolnik bruhal kri in sestram umrl takorekoč na rokah. Danes je zdravljenje pravočasno, imamo zdravila in takih primerov ni več. Bolnik ve, da je varen, če pride k nam. Mi si prizadevamo, da mu razen strokovne medicinske pomoči nudimo tudi drugi dom, kajti večina bolnikov ostaja pri nas dlje časa. Skrb za domače, za kmetijo, za službo, mi skušamo čimbolj olajšati. Duševna opora se mi zdi v našem poklicu še posebej važna.“

Tovarišica Kapševa o sebi zelo nerada govori. Pripovedovala je, kako se na oddelku veselijo dvigala, ki so ga šele zdaj začeli graditi, komaj pa sem izvlekla iz nje, da je doma iz Žužemberka in da ji je bilo doslej življenje vse prej kot pa z rožicami posuto.

Šele, ko je beseda nanesta na knjigo, se je ponovno razživela. „Ze od nekaj sem rada brala. Dober roman je moje najljubše razvedrilo. Duševna sprostitev mi je potrebna, priznam – in pa izletiti v naravo. Kadar gremo vsa družina v vinograd, se počutim sproščeno. Delamo na prostem, skupaj smo – kaj bi se želela lepšega?“

Spoznala sem, da je ena bistvenih lastnosti Elice Kapševе tudi skromnost. Morda bi odkrila še katero, če je ne bi prišli klicati, da je neki bolnici slabo. Delo priganja.

RIA BAČER

Uboj v gostilni Lovec

Kočevje: Drago Rozman je s pištolo ubil Milana Tekstarja

V ponedeljek, 18. avgusta, nekaj pred 22. uro je 28-letni električar Drago Rozman iz Kidričeve 9 v Kočevju tretjič prišel v gostilno Lovec v Kočevju, se ponovno sprl s prav tako 28-letnim soferjem Milanom Tekstarjem z Roške ceste 8 v Kočevju in ga nato ustrelil s pištolo v prsi.

Krogla je zadela Tekstarja nad srecem in šla poševno skozi telo, in poškodovala važne telesne organe, zaradi česar je ranjenec poškodbam takoj podlegel.

Po streli je Rozman odvrnil pištolo v zaboj kokte, šel k ustreljenemu Tekstarju in dejal: „No, zdaj si pa dobil!“

Milčičniki so Rozmana takoj nato prijeli, on pa jim je dejal, da bo še pokalo.

Rozman in Tekstar sta se usodnega dne že proti večeru sprla in strela v gostilni Lovec. Rozman je bil le malo poškodovan. Priče povedo, da je Rozman spil pri Lovcu dve mali pivi in bil malo vinjen, zato mu niso več postregli z alkoholom. Tekstar pa – spet po izjavi prič – ni bil vinjen, ker je pil le brizganc.

Ia dogodek je še posebno žalosten tudi zato, ker sta pri Rozmanovih ostala sedaj sama dva mladoletna otroka (mama je namreč že zamrla ponovne kraje denarja spet zaprta); pri Tekstarjevi družini pa je ostal brez očeta mladoletni otrok.

J. PRIMC

Pod v Gabrju 73, kjer so 15. avgusta zjutraj našli mrtvega, še ne 16-letnega Rada Medleta. Raznim govoricam o zagonetni smrti mladeniča je naredila konec obdukcija. Strokovnjak je ugotovil, da je bila pri njegovi smrti izključena vsaka tuja krivda. (Foto: R. B.)

Trije avtomobili zmečkani, dve smrtni žrtvi in ena poškodba, to so posledice hude prometne nesreče ki se je zgodila 18. avgusta zjutraj blizu Otočca.

Dva mrtva Francoza pri Otočcu

Cesta Ljubljana-Zagreb je bila spet zaprta – kar za dve uri

18. avgusta okrog 8. ure sta med hudo prometno nesrečo blizu Otočca našla smrt dva mlada Francoza. Komaj 21-letni Michael Joseph Ginsburger in Annie Felicie Cean sta se v „peugeotu 404“ peljala proti Ljubljani. Za volanom je bil Francoz in je prehitel avto, ki

ga je vozil Turek na začasnem delu v Švici, tedaj pa je naproti pripeljal tovornjak Franc Bizjak z Vrhovcev pri Ljubljani. Francoz je ostro zavil in se skušal umakniti na svojo polovico ceste, toda na mokrem cestišču ga je zaneslo in je silovito trčil v tovornjak, ta pa v Turkov avto, ki ga je potem odbilo na travnik.

ča je terjala še za 80.000 dinar gnotne škode, cesta pa je bila dobri dve uri zaprta.

LOVEC OB ROKO

V prejšnji številki smo v poročilu „Pes streljal na lovca“ pisali, da rane, ki jih je dobil Mirko Frankovič niso nevarne. Na preostali milice v Ribnici pa smo preteklo soboto izvedeli, da so rane le bile precej huje, kot je kazalo ob nesreči, saj so morali zdravniki lovskemu čuvaju Mirku Frankoviču iz Jelenovega žleba odrezati roko in to pod ramedom.

Kot smo že poročali, je bil lovski čuvaj Frankovič ranjen 6. avgusta, ko je pes skočil na puško v avtu.

Mlada Francozinja je bila na mestu nesreče mrtva, njenega prijatelja pa so še živega pripeljali v bolnišnico, vendar je po nekaj urah težkim poškodbam podlegel. Laže ranjena je bila tudi Turkova sopotnica. Nesre-

Izgubljene spodnjice

Pozabljeni Črnomaljci

Marsikdo si ob prebiranju glasla črnomaljskega odseka za notranje zadeve misli, da prebravajo v črnomaljski občini le profesorji, ki slovijo po pozabljenosti. Z deske, kjer je pripet seznam, na katerem so zapisani pozabljeni in izgubljeni predmeti, je razvidno, da so pozabljeni predvsem moški.

Pozabljeni Črnomaljski so poskrbeli, da so na odseku začasno vskladiščili naslednje predmete: tri moške ure, nekaj cigaret, dva noža, potovalno torbo, zlat ženski prstan, magnetofonske kasete, nekaj vnetih kopalcev je pozabilo brisače, verjetno že ozdravljeni bolnik je pozabil na toplomer. Našli so precej moških in ženskih robcev, nekaj moških srajc in nogavic. Multisto vreme je botrovalo, da je med najdenimi predmeti nekaj dežnikov, puli; našli so tudi dežnarnice, škarje in – spodnjice. Če jih kdo pogreša, se naj oglasi na odseku, kjer ga čakajo štiri moške spodnje hlače.

„DOBRI PRIJATELJI“ V PTUJU

Na običajnem letnem prireditvenem prostoru bo v okviru 3. ptujskih kulturnih srečanj od 29. do 31. avgusta že 7. ptujski festival domače zabavne glasbe. Za devet nagrad strokovnih komisij in občinstva se bo potegovalo trinajst ansamblov, med njimi tudi „Dobri prijatelji“ iz Brežic, ki bodo nastopili s skladbama „Ko zjutraj zarja“ in „Med prijatelji“. Ob tekmovalnem bo tudi zabavni del programa, v katerem bo nastopil tudi „Koroški akademski oktet“.

Narava nam dostikrat pomeni red in nezmotljivo delovanje zakonov, a dogodi se, da se tudi ta veliki stroj zmoti. Tako je jablana na vrvi pri oddelku NOB novomeškega muzeja na svojih vejah nosila istočasno cvet in sad. Ko bi mogla govoriti, bi gotovo „pojmarala“ o čudnem vremenu... (Foto: Markelj)

LISICA NA DVORIŠČU

Dvajad dela Škodo, se pritožujejo kmetje v kočevski občini, tudi taki, ki imajo njive blizu naselij in hiš. V Črnem potoku, pravi neka kmetica, pride lisica podnevi na dvorišče, čim vrže krmo kuram. Prav s težavo jo odpoči. Kljub temu ji je odnesla že veliko kokoši. V Livoldu pridejo srne do vrhov in gredic, kjer obirajo stroke fižola in se pasejo po solati. V naseljih, ki so bližje gozdov, je škoda še večja.

»Dolenjski list« v vsako družino

DAN NARODNE NOŠE 75

Turistično društvo v Kamniku prireja v nedeljo, 31. avgusta, v Kamniku svoj že tradicionalni DAN NARODNE NOŠE. Vabimo vse posameznike in skupine, da se udeležijo te prireditve in da takoj prijavi svojo udeležbo na Turistično društvo v Kamniku.

„Ura“ v jami

Ajdovska peč ni povezana z jamo na drugem koncu vasi

V zgodnjih popoldanskih urah sončnega nedeljskega dne sva se s petnajstletnim fantičem odpravila v Pancel, dolino pod vasjo Hudo brezje pri Studencu v sevniški občini. Tamkaj je podzemna jama, imenovana Ajdovska peč, o kateri se govori, da je povezana z jamo na drugem koncu vasi in da 400 metrov od vhoda jame teče potoček.

Obe jami sva natančno pregledala in ugotovila, da so govorice napačne. Prva jama ima tri rove; dva sta krajša, tretji pa je dolg 30 metrov. V jami so večji in manjši kapniki različnih oblik. Jama na drugem koncu vasi je nekoliko večja in jo krasijo kapniki v obliki sveč. Nekaj jih „raste“ tudi iz tal in eden je že „prirasel“ do vrha. Najzanimivejša pa je, da sva ob koncu jame v sesutem kamenju slišala – tiktakanje ure! FRANC ŠTAJNER

POZNATE MORDA GOSPODA REPIČA

- Oprostite, poznate gospoda Repiča?
- Tistega, mislite, ki mu manjka malce uhlja?
- Ne, ne, tistega, ki ima cele uhlje.
- Takole – malce škili, kajne?
- Ne škili. Gleda naravnost.
- Mislite, gospod Repič gleda naravnost?
- Da, saj njega iščem.
- A, onega šepastega?
- Saj ne šepa. Nisem opazil, da bi šepal.
- A gospod Repič?
- Da, po njem sprašujem.
- Nosi brke?
- Ne, gospod Repič ne nosi brk.
- Je malce plešast, kajne?
- Ne, gospod Repič ni plešast.
- Takole visok je, kajne?
- Bolj pri tleh.
- Debel kot sod?
- Suh kot trska.
- Rad pije, ne?
- Gospod Repič je abstinent.
- Kadi cigare?
- Povedal sem vam, da je abstinent.
- Pretepač?
- Pretepač?
- Mislim, če pretepa ženo in lovi otroke okrog bajte?
- Saj ni poročen.
- Divje vozi avto?
- Kaj, ima avto?
- Nisem prepričan. Vpra-

- šujem vas le, če divje vozi avto.
- Da bi gospod Repič divjal?
- Prekupčuje z opeko?
- Zakaj pa z opeko?
- Je babjek?
- Dajte no!
- Kvarta za denar?
- Ne bodite smešni, prosim vas!
- Koliko kamionov ima?
- Prosim?
- Koliko kamionov ima, mislim?
- Kamionov? Kakšnih kamionov?
- Nosi pod sakojem pištolo in za pasom nož?
- Saj se vam je zmešalo!
- Žveči žvečilni gumi in ga

- lepi na izložbena okna?
- Da bi počenjal kaj takega?
- Reže stole v avtobusu in v kino dvorani?
- Saj ste vendar nori!
- Razbija žarnice in prometne znake, vračajoč se zjutraj iz gostilne?
- Pa kaj je z vami?
- Saj ste rekli, da iščete gospoda Repiča, mar ne?
- Da, gospoda Repiča iščem, toda ničesar takega, kar vi trobezljate, nisem opazil pri njem.
- Žal mi je, toda morali boste vprašati koga drugega. Sem pač mislil, da iščete gospoda Repiča.

TONI GAŠPERIČ